

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
FEDERALNI ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE

ISTRAŽIVANJE TRŽIŠTA RADA U FEDERACIJI BiH 2020/2021.

Finansira
Evropska unija

**UNAPREĐENJE ISTRAŽIVANJA
TRŽIŠTA RADA**

Izdavač: Federalni zavod za zapošljavanje Sarajevo
71 000 Sarajevo
Đoke Mazalića 3

Telefon: 033/562-900
Fax: 033/208-257
e-mail: info@fzzz.ba
web: www.fzzz.ba

Za izdavača:	Ravnateljica	Helena Lončar
Urednik i koordinator istraživanja:	Rukovodilac Jedinice za analizu tržišta rada, statistiku, monitoring i evaluaciju	Dr.sc.Omer Korjenić
Priprema i obrada:	Stručni saradnik za statistiku	Almir Pinjić
	Stručni saradnik za analizu tržišta rada	Sabina Šantić
Koordinatori istraživanja u službama za zapošljavanje		Ramo Sulić Daniel Vorgić Mirela Kravić Harun Kahvedžić Senija Hadžić Ivana Rajić Mišković Anita Perić Vjekoslav Novak Ivana Jukić Nedžad Ahatović Marijana Ibišević Silvija Salapić

Tiraž: 300 primjeraka

Zahvaljujemo se Projektu „Unapređenje istraživanja tržišta rada“ koji finansira Evropska unija na pruženoj tehničkoj i stručnoj podršci u realizaciji aktivnosti u okviru istraživanje tržišta rada i anketiranja poslodavaca u Federaciji BiH 2020/2021.

Ovaj izvještaj je za potrebe Federalnog zavoda za zapošljavanje izrađen uz tehničku podršku projekta „Unapređenje istraživanja tržišta rada“, koji finansira Evropska unija i provodi konzorcij NIRAS IC Sp. z o.o., GOPA Worldwide Consultants, GOPA mbH Njemačka i Zavod za zapošljavanje Republike Francuske.

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost autora i ne odražava nužno stavove Evropske unije.

(C) 2021 European Commission

Sarajevo, februara 2021. godine

SADRŽAJ

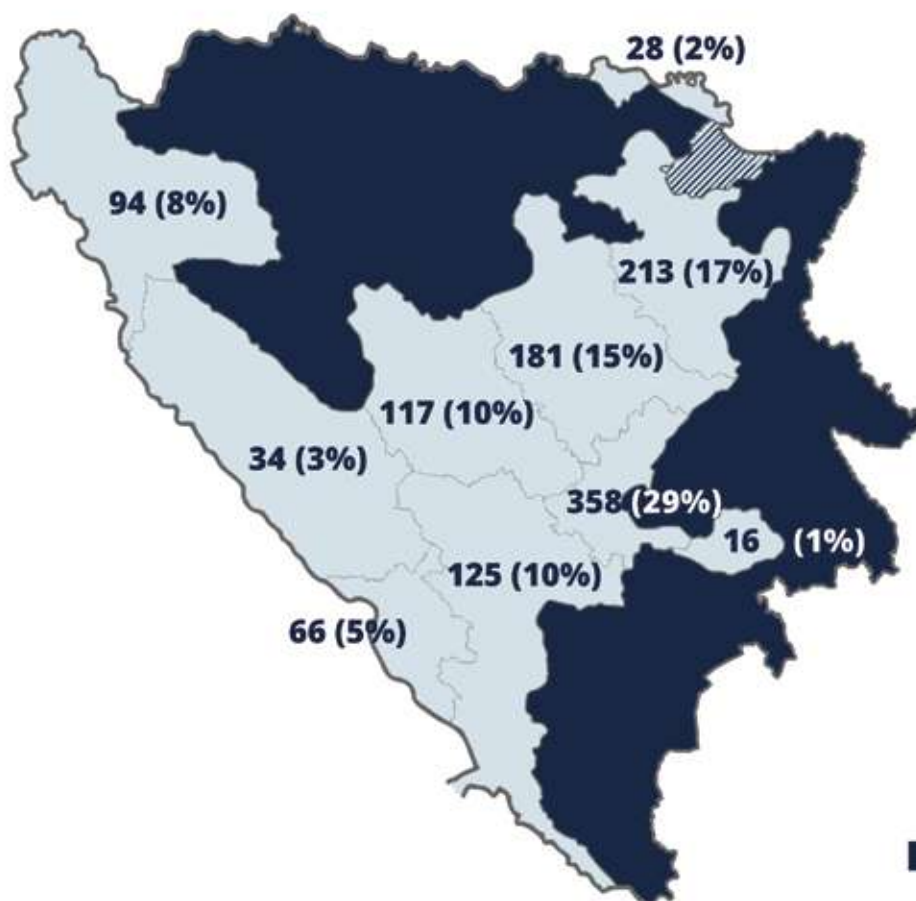
1. ZAPOSLENOST I PLATE U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE U 2020. GODINI.....	10
2. NEZAPOSLENOST U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE U 2020. GODINI.....	15
3. ISTRAŽIVANJE TRŽIŠTA RADA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE 2020/2021 GODI- NA.....	25
3.1. Cilj i zadaci istraživanja.....	25
3.2. Metodologija istraživanja i uzorak	25
4. TRENDVI POSLOVANJA I PROMJENE U BROJU RADNIKA U 2020. GODINI.....	33
4.1. Obim poslovanja i finansijski efekti poslovanja u 2020. godini.....	33
4.2. Promjene u broju radnika u 2020. godine.....	34
4.3. (Ne)zadovoljstvo kvalitetom znanja i vještinama radnika.....	39
4.4. Reakcija na krizu uzrokovanu pandemijom COVID-19.....	40
4.5. Korištenje mjera aktivne politike zapošljavanja.....	41
5. TRENUTNI NEDOSTATAK RADNIKA I POTREBE ZA OBUKOM.....	46
6. PROCJENA POSLOVANJA U 2021. GODINI.....	52
6.1. Procjena obima poslovanja i finansijskih efekata poslovanja i procjena rasta plata u 2021. godini.....	52
7. POTREBE ZA ZAPOSŁJAVANJEM I OBUKOM U 2021. GODINI.....	57
7.1. Iskazane potrebe za zapošljavanjem u 2021. godini po djelatnostima.....	57
7.2. Iskazane potrebe za zapošljavanjem u 2021. godini prema stručnoj spremi i zanimanjima.....	59
7.3. Očekivani višak radnika u 2021. godini.....	63
7.4. Potrebe za dodatnim osposobljavanjem radnika i mogućnost organizovan ja praktične nastave za učenike i obuke za nezaposlene osobe.....	65
8. SARADNJA SA JAVNIM SLUŽBAMA ZA ZAPOSŁJAVANJE U FEDERACIJI BIH.....	73
9. OSNOVNI PODACI IZ ISTRAŽIVANJA.....	79
10. OSNOVNA ZAPAŽANJA I PREPORUKE.....	82
DODATAK IZVJEŠTAJU - PREGLED BROJA UČENIKA U SREDNJIŠ ŠKOLAMA U FEDERACIJI BIH U ŠKOLSKOJ 2020/2021. GODINI PO SMJEROVIMA.....	87

UVOD

UVOD

UZORAK

1.232
poslodavaca

ANKETIRANE FIRME PO DJELATNOSTIMA

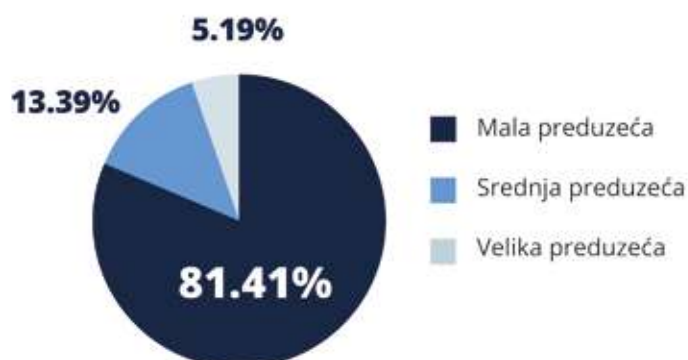
■ 27% Prerađivačka industrija

■ 24% Trgovina

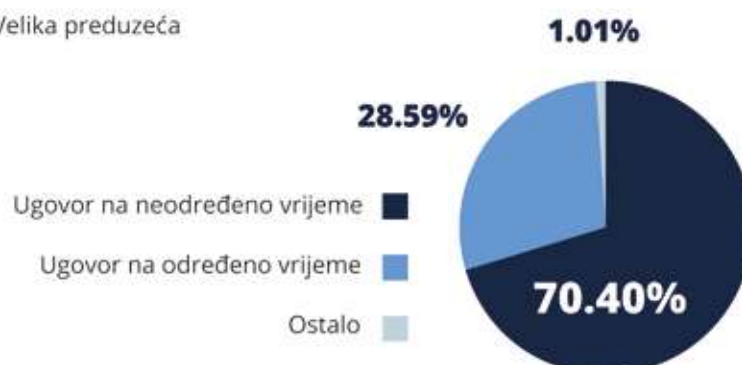
■ 11% Ugostiteljstvo

U anketiranim firmama radi
75.100 radnika

VELIČINA PREDUZEĆA

VRSTA UGOVORA O RADU

UVOD

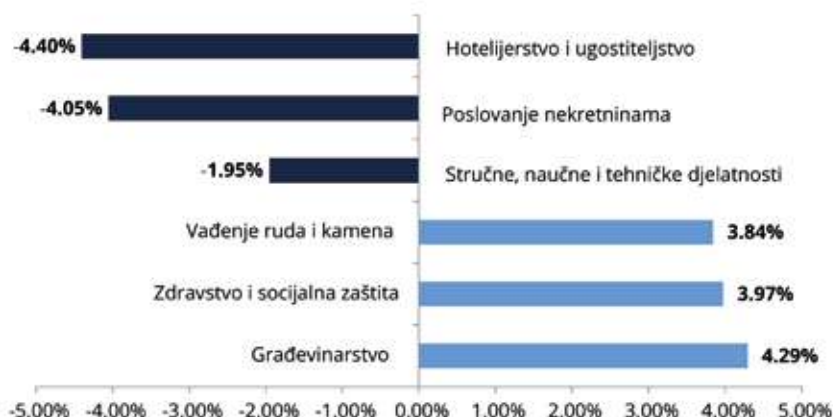
NAJZNAČAJNIJE PROMJENE INDEKSA ZAPOSLENIH U 2020. GODINI U ODNOSU NA 2019. GODINU

10,70%

Smanjenje indeksa zaposlenosti u Hotelijerstvu i ugostiteljstvu u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu

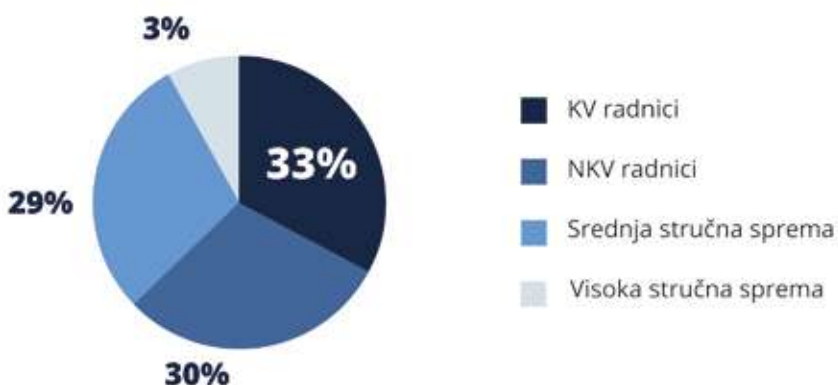
NAJZNAČAJNIJE PROMJENE INDEKSA PLATE U 2020. GODINI U ODNOSU NA 2019. GODINU

4,40%

Smanjenje indeksa plate u Hotelijerstvu i ugostiteljstvu u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu

% NEZAPOSLENIH PREMA KVALIFIKACIONOJ STRUKTURI U 2020. GODINI

33%

osoba sa III stepenom srednje stručne sprema - KV radnika je nezaposleno

UVOD

Izveštaj o rezultatima istraživanja tržišta rada 2020/2021, kao svojevrsna analiza potreba i kretanja na tržištu rada u Federaciji BiH, je izrađen krajem februara 2021. godine kada je još uvijek prisutna pandemija COVID-19, koja je u u prvom kvartalu 2020. godine zahvatila cijeli svijet.

Pripreme za provođenje istraživanja tržišta rada izvršene su u decembru 2020. godine, a anketiranje i prikupljanje rezultata izvršeno je u januaru 2021. godine uz sinergijsko djelovanje Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje i podršku projekta „Unapređenje istraživanja tržišta rada“, koji finansira EU.

U cilju sprječavanja širenja virusa i ozbiljnih zdravstvenih posljedica po stanovništvo, Vlada Federacije BiH je 18.03.2020. godine donijela Odluku o proglašenju stanja nesreće uzrokovano pojavom koronavirusa (COVID-19) na području Federacije BiH (V broj: 408/2020), a Federalni štab Civilne zaštite i Federalno ministarstvo zdravstva usvojili su niz naredbi i mjera među kojima je, između ostalog, bila i mjera ograničenog kretanja ljudi kao i obustava rada za određene poslovne djelatnosti koja je trajala do 30.06.2020. godine.

Pojava virusa i proglašenje pandemije u Federaciji BiH su na samom početku naročito negativno uticali na djelatnost ugostiteljstva i hotelijerstva, te prerađivačke industrije i transporta, ali lančano nakon toga i na ostale djelatnosti. Ovaj period ostao je u znaku otpuštanja radnika ali i snažne borbe u očuvanju radnih mjesta korištenjem svih raspoloživih resursa i mjera.

Različitim intervencijama i mjerama kroz zakone i druge propise, od federalnog do općinskog nivoa (subvencioniranje doprinosa, subvencioniranje plate, uspostava Garancijskog fonda, moratorij na kredite, obustava obračuna i plaćanja zatezne kamate na javne prihode, ukidanje obaveze plaćanja akontacije poreza na dobit i akontacije poreza na dohodak, obustava postupaka prinudne naplate, subvencije za poslodavce iz oblasti turizma, obustava naplate naknade za iznajmljivanje prostora, ukidanje određenih taksi itd.) sistemski su ublažavane posljedice u privredi, ali su ukupna dešavanja i dugotrajnost

svjetske krize ipak doveli do velikih posljedica i na tržište rada.

Osim iskazanih projekcija poslodavaca u vezi poslovanja, kao i potražnje za radnom snagom, tj. projekcija novog zapošljavanja radnika i pregleda traženih kompetencija radnika, u Izveštaju je i dat prikaz najbrojnijih zanimanja i kratak pregled kretanja broja nezaposlenih osoba na evidencijama službi za zapošljavanje po različitim parametrima. Također, u tom kontekstu, kao dodatak Izveštaju, priložen je i spisak srednjih škola u Federaciji BiH sa pregledom kako broja upisanih učenika u školskoj 2020/2021, tako i ukupnog broja upisanih učenika po svim smjerovima.

Federalni zavod za zapošljavanje će ovaj Izveštaj objaviti na svom portalu **www.fzzz.ba** i dostaviti institucijama i organizacijama relevantnim za oblast zapošljavanja i obrazovanja, te će u skladu sa svojim nadležnostima poduzimati sve potrebne aktivnosti za stabilizaciju stanja na tržištu rada.

ZAPOSLENOST I PLATE U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE U 2020. GODINI

1. ZAPOSLENOST I PLATE U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE U 2020. GODINI

U 2020. godini, nakon dužeg perioda, zaustavljen je trend rasta broja zaposlenih osoba u Federaciji Bosne i Hercegovine iz prethodnih godina. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2020. godini prosječno je bilo zaposleno 520.162 radnika, što je u odnosu na prosjek 2019. godine (531.483) manje za 11.321 radnika ili 2,1%. Smanjenje indeksa broja zaposlenih u 2020. u odnosu na 2019. godinu u najvećem omjeru zabilježeno je u sljedećim djelatnostima: Hotelijerstvo i ugostiteljstvo (-10,7%), Umjetnost, zabava i rekreacija (-7,3%), Prerađivačka industrija i Vađenje ruda i kamena (-4,4%), Poslovanje nekretninama (-4,1%), te Trgovina (-3,4%). U djelatnosti Hotelijerstvo i ugostiteljstvo u aprilu 2020. godine smanjenje broja nezaposlenih je iznosilo čak 25%, što znači da je svaki četvrti radnik u ugostiteljstvu tada ostao bez posla.

Najveći indeks rasta broja zaposlenih u 2020. godini (u odnosu na 2019. godinu) zabilježen je u sljedećim djelatnostima: Informacije i komunikacije (4,6%), Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (3,3%), Zdravstvo i socijalna zaštita (2,1%) i Građevinarstvo 1,4%.

Tabela 1: Broj zaposlenih u Federaciji BiH u 2019. i 2020. godini po djelatnostima¹

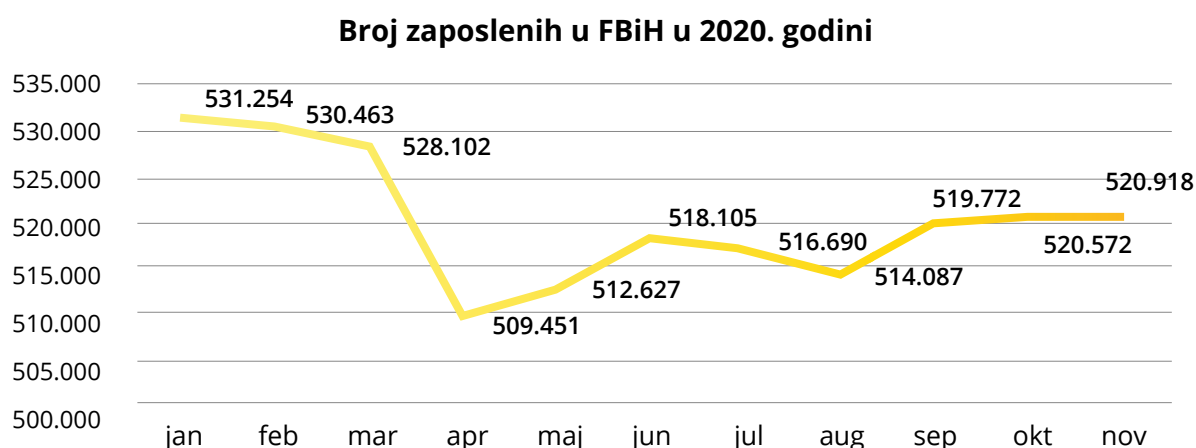
Područja		Broj zaposlenih		Indeksi	
θ 2020		θ 2019	XII 2020 θ 2019	θ 2020 θ 2019	
	UKUPNO	520.162	531.483	97,8	97,9
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	10.743	10.989	97,2	97,8
B	Vađenje ruda i kamena	12.671	13.259	95,7	95,6
C	Prerađivačka industrija	101.729	106.385	96,0	95,6
D	Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	8.645	8.724	97,9	99,1
E	Snabdijevanje vodom; uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	8.527	8.652	98,6	98,6
F	Građevinarstvo	26.363	26.007	99,7	101,4
G	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motokikala	95.570	98.951	95,3	96,6
H	Prijevoz i skladištenje	24.419	24.857	97,8	98,2
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	24.473	27.414	85,6	89,3
J	Informacije i komunikacije	16.224	15.509	108,1	104,6
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	12.070	12.115	100,3	99,6
L	Poslovanje nekretninama	3.073	3.206	91,1	95,9
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	16.594	16.593	100,2	100,0
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	12.464	12.068	106,0	103,3

¹ Podaci Federalnog zavoda za statistiku

O	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	48.228	48.077	100,4	100,3
P	Obrazovanje	43.113	43.436	101,4	99,3
Q	Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite	35.360	34.627	103,1	102,1
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	9.350	10.087	94,2	92,7
S	Ostale uslužne djelatnosti	10.546	10.527	100,2	100,2

Prvo polugodište 2020. godine obilježile su velike promjene uzrokovane pandemijom korona virusa SARS CoV 2 tj. COVID-19. Stanje prirodne nesreće u Bosni i Hercegovini proglašeno je 17.03.2020. godine. Kao i u većini država, i u Bosni i Hercegovini su poduzete mjere u borbi protiv pandemije, između ostalog i *lockdown*, što je uzrokovalo prekide velikog broja lanaca u vanjsko-trgovinskoj razmjeni, opterećenje budžeta, smanjenje naplate poreza i doprinosa, otpuštanja radnika i brojne druge poremećaje u privrednim aktivnostima.

Slika 1: Broj zaposlenih u Federaciji BiH u 2020. godini

Posmatrano u relativnim brojevima u oblasti prerađivačke industrije, gdje je zabilježeno smanjenje broja zaposlenih za 4,4%, ovaj indikator se ne oporavlja od pada zabilježenog u martu, što predstavlja dugotrajnu posljedicu. U apsolutnim brojevima, u ovoj djelatnosti broj zaposlenih je smanjen za skoro 5.000.

Slika 2: Pad broja zaposlenih u djelatnosti C

Slika 3: Rast broja zaposlenih u djelatnosti J

I pored svih problema uzrokovanih pandemijom COVID-19 i dalje je prisutna strukturna neravnoteža između ponude i potražnje na tržištu rada na koju kao evidentan problem ukazuju poslodavci i u sklopu anketiranja provedenog u okviru istraživanja kretanja na tržištu rada. Neusklađenost u pogledu zanimanja, vještina, kvalifikacija ili regionalnog rasporeda samo su neki od problema s kojima su se suočavali poslodavci prilikom pronalaska potrebnih radnika. Osim u nekoliko slučajeva deficitarnosti određenog zanimanja, uglavnom se ukazuje na deficitarnost znanja i vještina za konkretno radno mjesto.

Nažalost, u radno sposobnom stanovništvu i radnoj snazi još uvijek participira veliki broj osoba bez kvalifikacije koje se, bez programskih ili strateških intervencija, suočavaju s rizikom marginalizacije, dugotrajne nezaposlenosti i smanjenim šansama za zaposlenje.

Za očekivati je da će zaposlenost u neformalnoj ekonomiji u ukupnom broju zaposlenih nastaviti biti jedan od problema na tržištu rada, zajedno sa nelojalnom konkurencijom među poslodavcima i nepoštivanjem finansijske discipline. Posljedično će ostati problem sagledavanja realne stope zaposlenosti i nezaposlenosti, ali i problem socijalnog statusa i mogućnosti ostvarivanja prava osoba koje rade u takvom okruženju.

Obrazovni sistem igra veoma važnu ulogu u rješavanju nekih od pobrojanih problema. Kroz saradnju sa poslodavcima, u dijelu koji se odnosi na praktičnu nastavu i izradu nastavnih planova i programa, moguće ih je unaprijediti, s obzirom na zahtjeve za dodatnim znanjima i vještinama koje poslodavci očekuju od radne snage te imajući u vidu tehnološki razvoj. Pohvalno je što je u sklopu ovog istraživanja značajan broj poslodavaca iskazao spremnost i ponudio resurse za organizovanje praktične nastave za učenike i studente za određena zanimanja. Prilika koju nude međunarodni projekti u ovoj oblasti također treba biti iskorištena.

Sve navedeno, zajedno s mjerama aktivne politike zapošljavanja koje provode Federalni zavod za zapošljavanje i kantonalne službe za zapošljavanje, a za koje su pokrenute aktivnosti mjerenja učinaka koji su zadovoljavajući, zasigurno u određenom omjeru može uticati na stabilizaciju prilika na tržištu rada i interventno pružiti podršku u procesu zapošljavanja, te na taj način spriječiti dalji pad broja zaposlenosti.

Također, u ovom kontekstu, potrebno je naglasiti i problem migracije stručne radne snage (kako zaposlenih tako i nezaposlenih) u zemlje Europske unije, naročito u Njemačku, Austriju i Sloveniju, koji je u ovom periodu pandemije COVID-19 djelomično zaustavljen, ali nakon poboljšanja epidemioloških prilika, bit će veliki problem za dalji razvoj poslovnog sektora i ljudskih potencijala u BiH. Slijedom toga, potencijalno se ugrožavaju ukupni odnosi na tržištu rada i sistem socijalne sigurnosti (zdravstveno osiguranje, penzijsko i invalidsko osiguranje, osiguranje za slučaj nezaposlenosti). Signali koji dolaze od Udruženja poslodavaca FBiH već ukazuju na potrebu fleksibilizacije zakonodavstva kojim se reguliše zapošljavanje stranaca, kako bi se nedostatak domaće kvalificirane radne snage, između ostalog uzrokovan i odlaskom u inostranstvo, kompenzirao zapošljavanjem stranih radnika.

Rješavanje pomenutih problema na tržištu rada zahtijeva sinergijsko djelovanje svih relevantnih institucija koje treba dovesti do unapređenja poslovnog ambijenta u smislu adekvatnog smanjenja opterećenja po osnovu poreza i doprinosa, olakšavanje pokretanja poslovne djelatnosti, jačanja mjera aktivne politike zapošljavanja (obuka, poduzetništvo, zapošljavanje teže zapošljivih kategorija nezaposlenih osoba), stimuliranja istraživanja, razvoja i obrazovanja.

Tabela 2: Aktivno stanovništvo (zaposleni + nezaposleni) u Federaciji BiH po spolu²

Pokazatelji	θ 2020		θ 2019		Indeksi	
					θ 2020 θ 2019	
	ukupno	žene	ukupno	žene	ukupno	žene
Aktivno stanovništvo (zaposleni + nezaposleni)	841.743	405.645	845.053	404.511	99,6	100,3
Ukupno zaposleni	520.162	218.280	531.483	222.516	97,9	98,1
Zaposleni u pravnim subjektima	462.410	194.181	471.849	197.294	98,0	98,4
Zaposleni u obrtu i srodnim djelatnostima	57.752	24.099	59.634	25.222	96,8	95,5
Nezaposleni	321.581	187.365	313.570	181.995	102,6	103,0
Stopa registrirane nezaposlenosti %	38,2	46,2	37,1	45,0		

² Podaci Federalnog zavoda za statistiku

Prosječna neto plata u Federaciji BiH u 2020. godini je porasla za 3,02% u odnosu na 2019. godinu, a prosječna bruto plata za 3,16%. Razlog povećanja prosječne neto i bruto plate u Federaciji BiH u 2020. godini, i pored velikog broja otpuštanja radnika, se krije u činjenici da su bez posla većinom ostajali radnici sa nižim platama.

Po djelatnostima, najveće povećanje prosječne neto plate je zabilježeno u sljedećim djelatnostima: Građevinarstvo (4,29%), Zdravstvo i socijalna zaštita (3,97) i Vađenje ruda i kamena (3,84%).

Najveće smanjenje prosječne neto plate je zabilježeno u djelatnostima: Hotelijerstvo i ugostiteljstvo (-4,40%), Poslovanje nekretninama (-4,05%) i Stručne, naučne i tehničke djelatnosti (-1,95%). Sličan omjer po djelatnostima je evidentiran i za prosječnu bruto platu.

Tabela 3: Plate u Federaciji BiH u 2020. godini po djelatnostima ³	Neto plate			Bruto plate		
	Ø 2019	Ø 2020	Ø2020 Ø2019	Ø 2019	Ø 2020	Ø2020 Ø2019
A-Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	899	912	1,45%	1.369	1.389	1,46%
B-Vađenje ruda i kamena	1.015	1.054	3,84%	1.561	1.623	3,97%
C-Prerađivačka industrija	677	693	2,36%	1.022	1.046	2,35%
D-Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	1.691	1.691	0,00%	2.642	2.641	-0,04%
E-Snabdijevanje vodom; uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	917	931	1,53%	1.400	1.422	1,57%
F-Građevinarstvo	630	657	4,29%	951	994	4,52%
G-Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	694	712	2,59%	1.054	1.087	3,13%
H-Prijevoz i skladištenje	894	888	-0,67%	1.369	1.360	-0,66%
I-Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	545	521	-4,40%	824	788	-4,37%
J-Informacije i komunikacije	1.363	1.399	2,64%	2.131	2.191	2,82%
K-Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	1.652	1.655	0,18%	2.593	2.602	0,35%
L-Poslovanje nekretninama	839	805	-4,05%	1.293	1.241	-4,02%
M-Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	1.075	1.054	-1,95%	1.675	1.641	-2,03%
N-Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	613	627	2,28%	934	957	2,46%
O-Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	1.323	1.356	2,49%	2.054	2.108	2,63%
P-Obrazovanje	954	982	2,94%	1.475	1.518	2,92%
Q-Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite	1.284	1.335	3,97%	1.998	2.086	4,40%
R-Umjetnost, zabava i rekreacija	732	720	-1,64%	1.123	1.103	-1,78%
S-Ostale uslužne djelatnosti	1.064	1.092	2,63%	1.648	1.683	2,12%
Ukupno FBiH	928	956	3,02%	1.427	1.472	3,16%

³ Podaci Federalnog zavoda za statistiku

An aerial photograph of a town and a fortress. The town is built on a hillside, with many houses and buildings. A river or stream flows through the town. In the foreground, there is a large, white, stone fortress with a dark roof. The fortress is surrounded by a wall. The background shows a forested hillside.

NEZAPOSLENOST U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE U 2020. GODINI

2. NEZAPOSLENOST U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE U 2020. GODINI

U 2020. godini zaustavljen je i višegodišnji trend smanjivanja broja nezaposlenih osoba u Federaciji Bosne i Hercegovine iz prethodnih godina. Tako je prosječan broj nezaposlenih u 2020. godini bio 313.570 i u odnosu na prosjek 2019. godine (321.581), manji je za 8.011, odnosno 2,55%.

U Federaciji BiH u 2020. godini od ukupnog prosječnog broja (321.581) nezaposlenih osoba 187.365 su nezaposlene žene, što je povećanje za 5.370 ili 2,90% u odnosu na prethodnu godinu. Od ukupnog broja nezaposlenih osoba u Federaciji BiH u 2019. godini muškarci čine 42%, a žena je 58%.

Slika 4: Broj nezaposlenih osoba u Federaciji BiH u 2020. godini

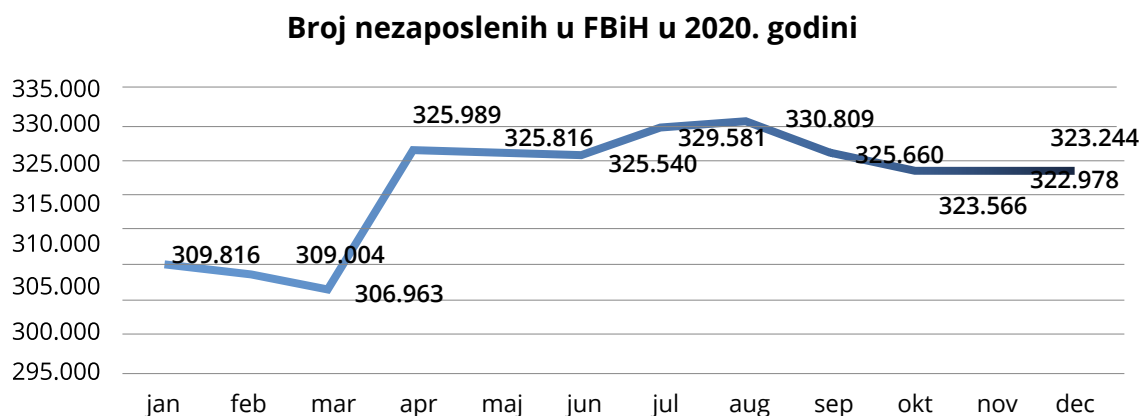

Tabela 4: Pregled osnovnih pokazatelja nezaposlenosti u Federaciji BiH u 2020. godini

Pokazatelji	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
1. Broj zaposlenih	531.254	530.463	528.102	509.451	512.627	518.105	516.690	514.087	519.772	520.572	520.918	519.899
2. Broj nezaposlenih	309.816	309.004	306.963	325.989	325.816	325.540	329.581	330.809	325.660	323.566	322.978	323.244
2.1. Žene	179.953	179.394	178.565	190.162	189.445	192.448	191.736	192.679	189.323	188.305	188.198	188.169
3. Stručne osobe	212.007	211.290	209.688	225.603	225.559	225.911	230.184	231.658	227.149	225.468	224.964	224.996
4. Nestručne osobe	97.809	97.714	97.275	100.386	100.257	99.629	99.397	99.151	98.511	98.098	98.014	98.248
5. Osobe koje traže zaposlenje prvi put	113.112	112.349	110.663	102.052	100.058	103.873	106.692	104.688	104.102	105.820	105.010	104.146
6. Prijavljeni na evidenciju	11.892	8.626	8.012	23.317	9.924	11.976	13.826	10.578	15.137	10.613	8.814	8.928
6.1. Prijavljeni na evidenciju zbog prestanka radnog odnosa	8.939	5.941	6.384	18.072	7.973	5.956	6.902	6.546	7.215	6.816	6.561	6.905
7. Brisani sa evidencije	9.940	9.438	10.053	4.291	10.097	12.252	9.785	9.350	20.275	12.707	9.402	8.662
7.1. Brisani sa evidencije zbog zaposlenja	6.279	6.374	8.091	2.639	7.778	10.808	7.940	6.589	11.206	7.880	6.445	5.964
8. Korisnici novčane naknade	11.985	12.955	12.500	14.800	19.000	18.512	16.044	15.061	13.982	13.104	13.433	14.058
9. Korisnici zdravstvenog osiguranja	212.353	211.649	210.212	225.294	225.307	224.328	226.790	222.739	220.108	224.741	225.104	225.867
10. Demobilizirani branioci	40.927	40.776	40.579	41.331	40.914	41.173	40.957	40.518	40.213	40.506	40.459	40.618

Prema kvalifikacionoj strukturi evidentiranih nezaposlenih osoba, najviše je osoba sa III stepenom srednje stručne spreme - KV radnika (32%), a zatim slijede NKV radnici (29%) i osobe sa IV stepenom srednje stručne spreme - SSS (28%). Od ukupnog broja nezaposlenih, osobe sa završenim fakultetom čine 8%.

Prosječan broj stručnih nezaposlenih osoba (VSS, VŠS, SSS, VKV i KV) u 2020. godini iznosio je 222.873 i povećan je u odnosu na 2019. godinu za 9.001 ili 4,2%. Također, u 2020. godini prosječno je evidentirano 98.707 (32%) nestručnih osoba koje traže zaposlenje (NSS, NKV i PKV), i u odnosu na 2019. godinu manje ih je za 1.051 ili 1,05%.

U 2019. godini, prema starosnoj strukturi, najbrojnije među registriranim nezaposlenim osobama, bile su osobe dobi između 30 i 49 godina (43%), zatim stariji od 50 godina (31%), te mladi do 30 godina (26%).

U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i Pravilnikom o evidencijama u oblasti zapošljavanja, u 2020. godini u Federaciji BiH na evidenciju službi za zapošljavanje prijavljene su 143.044 osobe, što je više od 19.000 u odnosu na 2019. godinu. U istom periodu po raznim osnovama, sa evidencija službi za zapošljavanje u Federaciji BiH odjavljeno je tj. brisano 126.759 osoba, što je za 19.129 manje u odnosu na 2019. godinu.

Također, u 2020. godini registrirano je ukupno 94.210 osoba koje su brisane iz evidencije nezaposlenih zbog zaposlenja, dok su se na evidenciju po prestanku radnog odnosa prijavile 87.993 osoba.

Tabela 5. Pregled osnovnih pokazatelja o promjenama na evidenciji nezaposlenih osoba u Federaciji BiH u 2020. godini⁴ (Izvor: Bilten 12/20)

Kanton	Broj ukupno novoprijavljenih osoba na evidenciju nezaposlenih	Broj osoba brisanih iz evidencije	Broj prijavljenih na evidenciju nezaposlenih po prestanku radnog odnosa	Razlozi prestanka radnog odnosa			Zaposleno sa evidencije
				Stečaj, likvidacija, restrukturiranje, privatizacija	Tehnološki ili organizacioni višak	Ostalo (prestanak ugovora na određeno vrijeme, sporazumni raskid ugovora, povreda radne obaveze i sl.)	
Unsko-sanski	13.052	12.168	6.086	42	1.700	4.344	6.552
Posavski	1.392	1.288	847	0	549	298	849
Tuzlanski	29.865	26.952	19.402	247	4.786	14.369	18.642
Zeničko-dobojski	25.992	24.140	18.483	108	5.387	12.988	17.220
Bosansko-podrinjski	1.377	1.238	976	1	218	757	997
Srednjobosanski	18.235	16.325	9.084	309	3.493	5.282	9.421
Hercegovačko-neretvanski	15.412	12.466	9.811	350	5.026	4.435	8.805
Zapadnohercegovački	4.151	3.389	2.701	51	1.454	1.196	2.397
Sarajevo	30.942	26.192	24.999	0	9.478	15.521	21.318
Kanton 10	2.626	2.601	1.821	44	534	1.243	1.792
Federacija BiH	143.044	126.759	94.210	1.152	32.625	60.433	87.993

⁴ Izvor: Bilten Federalnog zavoda za zapošljavanje 12/20

Tabela 6: Pregled najbrojnijih zanimanja po kantonu, stručnoj spremi i spolu (stanje – 31.12.2020.)

KANTON	VSS	UKUPNO	ŽENA	VŠS	UKUPNO	ŽENA	SSS	UKUPNO	ŽENA	KV I KV	UKUPNO	ŽENA
USK	Ekonomista	240	122	Ekonomista	100	41	Ekonomski tehničar	1126	810	Prodavač	2091	0
	Pravnik	203	100	Inženjer tekstilne tehnologije	33	13	Maturant gimnazije	939	588	Auto-mehaničar	805	0
	Medicinska sestra	125	51	Medicinska sestra	19	7	Mašinski tehničar	884	559	Krojač	749	0
	Profesor engleskog jezika	77	30	Učitelj predškolske djece	17	7	Medicinska sestra	663	427	Kuhar	692	0
	Inženjer prehrambene tehnologije	76	30	Inženjer drvne tehnologije	17	8	Poljoprivredni tehničar	506	267	Bravar	611	0
PK	Ekonomista	18	11	Ekonomista	18	15	Komercijalist	111	70	Prodavač	230	166
	Pravnik	9	5	Informatičar	16	5	Medicinska sestra	106	76	Bravar	186	1
	Profesor fizičke i zdravstvene kulture	7	1	Pravnik	11	9	Ekonomista	97	78	Auto-mehaničar	137	1
	Informatičar	7	0	Kriminalist	7	4	Poljoprivredni tehničar	89	50	Frizer	102	87
	Građevinski inženjer	7	1	Građevinski inženjer	7	7	Administrativni službenik	76	44	Šivač tekstila	76	58
TK	Ekonomista	770	564	Nastavnik razredne nastave	52	48	Maturant gimnazije	2380	1736	Prodavač	4864	4528
	Pravnik	678	506	Ekonomista	43	28	Ekonomski tehničar	2227	1903	Frizer	1368	1309
	Pedagog	191	170	Pravnik	30	26	Medicinska sestra	2067	1586	Kuhar	1306	969
	Profesor razredne nastave	171	157	Ekonomski službenik	17	10	Mašinski tehničar	2052	825	Auto-mehaničar	1271	13
	Socijalni radnik	166	147	Socijalni radnik	11	9	Hemijski tehničar	937	795	Bravar	1260	26

ZDK	Pravnik	494	379	Ekonomista	80	53	Ekonomski tehničar	2479	2031	Prodavač	3290	2927
	Ekonomista	457	332	Pravnik	34	26	Maturant gimnazije	1889	1354	Frizer	2060	1969
	Mašinski inženjer	194	71	Učitelj predšk.djece	15	14	Mašinski tehničar	1045	449	Bravar	1244	46
	Profesor engleskog jezika	132	106	Mašinski inženjer	11	3	Medicinska sestra	962	758	Kuhar	1084	861
BPK	Profesor bosanskog jezika	97	87	Građevinski inženjer	10	6	Tekstilni tehničar	477	415	Auto-mehaničar	862	12
	Pravnik	50	42	Nastavnik predškol. odgoja	4	3	Ekonomski tehničar	143	99	Prodavač	144	127
	Bachelor menadžmenta	30	20	Pravnik	1	0	Mašinski tehničar	122	56	Krojač	139	109
	Mašinski inženjer	29	16	Nastavnik historije i geograf.	1	1	Poljoprivredni tehničar	118	68	Vozač	71	2
SBK	Inženjer poljoprivrede	13	9	Građevinski inženjer	1	0	Administrativni službenik	103	59	Hemičar	67	57
	Ekonomist	11	4	Nastavnik biologije i hemije	1	1	Hemijski tehničar	92	69	Frizer	63	49
	Ekonomist	165	91	Ekonomist	281	185	Maturant gimnazije	1621	857	Prodavač	2594	1845
	Pravnik	116	71	Pravnik	55	34	Ekonomski tehničar	1727	1287	Kon-fekcionar	567	485
HNK	Inženjer poljoprivrede	43	23	Razredni učitelj	33	15	Mašinski tehničar	845	422	Stolar	382	62
	Profesor eng. jezika	45	21	Inž.prehram.tehn.	32	8	Elektrotehničar	144	22	Bravar	957	29
	Socijalni radnik	41	20	Saobraćajni inženjer	35	5	Medicinski tehničar	869	627	Mašin-bravar	135	2
	Pravnik	367	279	Ekonomski službenik	238	162	Ekonom.tehničar	1813	1238	Prodavač	2005	1601
	Ekonomist	244	165	Pravnik	172	106	Maturant gimnazije	1697	1094	Frizer za žene	901	849
	Profesor engleskog jezika	167	135	Učitelj predškolske djece	73	73	Strojski tehničar	836	257	Kuhar	864	510
	Inženjer agronomije	129	77	Informatičar	59	20	Turistički animator	573	344	Krojač	197	196
	Pedagog	84	79	Kriminalist	57	25	Elektrotehničar	518	97	Tkač	168	155

ZHK	Ekonomist	190	136	Ekonomist	177	125	Maturant gimnazije	697	414	Trgovac	1254	978
	Pravnik	131	89	Pravnik	44	32	Ekonomist	960	685	Frizer	352	317
	Profesor hrvatskog jezika	48	41	Razredni učitelj	25	21	Strojarski tehničar	298	138	Bravar	334	23
	Profesor engleskog jezika	48	41	Učitelj predškolske djece	31	31	Elektrotehničar	184	43	Metalotokar	315	43
KS	Pedagog	60	58	Fizioterapeut	19	16	Tehničar cestovnog prometa	96	37	Auto-mehaničar	269	0
	Ekonomista	1390	926	Ekonomista	199	129	Maturant gimnazije	3506	2334	Prodavač	3169	2656
	Pravnik	1160	885	Pravnik	103	80	Ekonomski tehničar	2229	1828	Frizer-vlasuljar	998	921
	Politolog	387	228	Nastavnik predškolskog odgoja	39	37	Mašinski tehničar	1712	644	Vozač motornih vozila	941	22
K10	Socijalni radnik	386	351	Nastavnik razredne nastave	22	21	Tekstilni tehničar	746	617	Auto-mehaničar	835	6
	Novinar	310	249	Građevinski inženjer	22	11	Grafički tehničar	713	423	Bravar	598	32
	Ekonomista	58	39	Ekonomista	31	23	Maturant gimnazije	382	228	Prodavač	370	298
	Pravnik	30	23	Pravnik	13	10	Ekonomski tehničar	191	160	Elektro-mehaničar	211	44
K10	Pedagog	38	35	Inženjer tekstilne tehnologije	11	6	Stojarski tehničar	125	47	Bravar	165	11
	Socijalni radnik	30	25	Inženjer agronom.	8	4	Ekonomist	105	74	Auto-mehaničar	162	1
	Učitelj	23	23	Nastavnik predškolskog odgoja	4	4	Komercijalist	82	63	Kemijski laborant	142	131

Posmatrajući pregled najbrojnijih zanimanja po stručnoj spremi na dan 31.12.2020. godine, na evidencijama službi za zapošljavanje u Federaciji BiH, među osobama sa visokom stručnom spremom, najbrojniji su bili ekonomisti i pravnici, ali su oni i među najbrojnijim u grupi osoba brisanih iz evidencije zbog zaposlenja, dok su sa srednjom stručnom spremom IV stepena najbrojniji ekonomski tehničari i maturanti gimnazije. Među KV radnicima najbrojniji su prodavači, frizeri, automehaničari i vozači motornih vozila.

Tabela 7: Godina 2020.

Osnovni pokazatelji na tržištu rada u Federaciji BiH	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	Ø2020	Ø2019	Ø2020 Ø2019
Zaposlenih Ukupno	531.254	530.463	528.102	509.451	512.627	518.105	516.690	514.087	519.772	520.572	520.918	519.899	520.162	531.483	-2,13%
Bruto plata	1.477	1.436	1.457	1.446	1.438	1.469	1.498	1.462	1.480	1.481	1.489	1.532	1.472	1.427	3,16%
Neto plata	958	934	947	940	935	953	971	949	961	961	966	993	956	928	2,98%
Nezaposlenih Ukupno	309.816	309.004	306.963	325.989	325.816	325.540	329.581	330.809	325.660	323.566	322.978	323.244	321.581	313.570	2,55%
Nezaposlenih Žena	179.953	179.394	178.565	190.162	189.445	192.448	191.736	192.679	189.323	188.305	188.198	188.169	187.365	181.995	2,95%
Novoprijavljenih na evidenciju Ukupno	11.892	8.626	8.012	23.317	9.924	11.976	13.826	10.578	15.137	10.613	8.814	8.928	11.804	10.320	14,38%
Novoprijavljenih na evidenciju Žena	5.580	4.015	3.941	13.386	5.060	9.207	7.412	5.385	7.070	5.362	4.515	4.127	6.255	4.971	25,83%
Prijavljenih po prestanku radnog odnosa Ukupno	8.939	5.941	6.384	18.072	7.973	5.956	6.902	6.546	7.215	6.816	6.561	6.905	7.851	6.858	14,48%
Prijavljenih po prestanku radnog odnosa Žena	4.119	2.667	3.144	10.190	3.973	3.026	3.790	3.419	3.585	3.401	3.280	3.100	3.975	3.223	23,32%
Brisanih sa evi- dencije Ukupno	9.940	9.438	10.053	4.291	10.097	12.252	9.785	9.350	20.275	12.707	9.402	8.662	10.521	12.157	-13,46%
Brisanih sa evi- dencije Žena	4.963	4.574	4.770	1.789	5.777	6.204	4.621	4.442	10.405	6.380	4.622	4.156	5.225	5.335	-2,06%
Brisanih sa evidencije zbog zaposlenja Ukupno	6.279	6.374	8.091	2.639	7.778	10.808	7.940	6.589	11.206	7.880	6.445	5.964	7.333	8.162	-10,16%

Brisanih sa evidencije zbog zaposlenja Žena	4.963	4.574	4.770	1.789	5.777	5.473	3.657	3.039	6.519	3.912	3.158	2.839	4.206	3.931	6,99%
Nezaposlenih koji prvi put traži zaposlenje Ukupno	113.112	112.349	110.663	102.052	100.058	103.873	106.692	104.688	104.102	105.820	105.010	104.146	106.047	118.694	-10,66%
Nezaposlenih koji prvi put traži zaposlenje Žena	76.422	76.061	75.110	69.403	68.255	70.057	71.162	70.053	69.584	70.436	70.067	69.621	71.353	79.683	-10,45%
Broj potreba za radnicima Ukupno	2.937	2.718	2.021	493	1.853	2.195	1.297	2.069	3.173	2.177	1.275	1.903	2.009	3.722	-46,02%
Broj potreba za radnicima Žena	1287	998	712	166	367	539	428	645	1395	901	436	954	736	1.322	-44,35%
Korisnici novčane naknade Ukupno	11.985	12.955	12.500	14.800	19.000	18.512	16.044	15.061	13.982	13.104	13.433	14.058	14.620	10.849	34,75%
Korisnici novčane naknade Žena	4.963	5.297	5.074	6.680	9.159	8.693	7.457	7.163	6.607	5.974	6.224	637	6.161	4.739	30,00%
Korisnici zdravstvenog osiguranja Ukupno	212.353	211.649	210.212	225.294	225.307	224.328	226.790	222.739	220.108	224.741	225.104	225.867	221.208	212.465	4,11%
Korisnici zdravstvenog osiguranja Žena	117.676	117.277	116.729	125.550	125.254	125.192	126.736	124.667	122.891	125.621	126.010	126.357	123.330	117.047	5,37%
Korisnici PIO	836	872	686	685	331	325	329	336	350	356	336	217	472	682	-30,85%

ISTRAŽIVANJE TRŽIŠTA RADA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE 2020/2021 GODINA

3. ISTRAŽIVANJE TRŽIŠTA RADA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE 2020/2021 GODINA

U skladu s članom 8 Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba („Službene novine Federacije BiH“, br. 41/01, 22/05 i 9/08), istraživanje tržišta rada u Federaciji BiH provodi se kao zajednička aktivnost Federalnog zavoda za zapošljavanje i kantonalnih službi za zapošljavanje u cilju dobijanja kvantitativnih i kvalitativnih podataka neophodnih za pružanje adekvatnih informacija o kretanjima na tržištu rada. U skladu sa nadležnostima, Federalni zavod za zapošljavanje daje instrukciju kantonalnim službama za zapošljavanje za provođenje istraživanja tržišta rada, te na osnovu prikupljenih podataka priprema odgovarajuću informaciju o rezultatima ove aktivnosti na nivou Federacije BiH. Prilikom obrade i izrade informacije o rezultatima istraživanja obezbijeđeno je korištenje podataka pojedinačnih firmi učesnica u ovom procesu isključivo u svrhu istraživanja tržišta rada.

Kroz provođenje istraživanja kretanja na tržištu rada, kantonalne službe za zapošljavanje, odnosno općinski biroi za zapošljavanje, ostvaruju neposrednu saradnju sa poslodavcima, stvaraju pretpostavke za jačanje svoje primarne funkcije posredovanja u zapošljavanju i prikupljaju važne podatke neophodne za unapređenje svojih usluga.

3.1. Cilj i zadaci istraživanja

Cilj istraživanja je da se direktno od poslodavaca prikupe informacije o poslovanju i promjenama u zaposlenosti tokom 2020. godine, iskazanim procjenama poslovanja, potrebama za zapošljavanjem novih ili otpuštanjem postojećih radnika u 2021. godini, kao i njihovoj strukturi po zanimanjima, kvalifikacijama, stručnoj spremi i vještinama. Također, cilj je da se prikupe i drugi relevantni podaci potrebni za sagledavanje kretanja na tržištu rada: način traženja novih radnika i rješavanja viška radnika, reakcija poslodavaca u smislu poslovanja u vrijeme pandemije COVID-19, mogućnosti organizovanja stručne obuke za nezaposlene osobe i učeničke/studentske prakse u okviru poslovnih subjekata, kao i ocjena kvaliteta usluga javnih službi za zapošljavanje u Federaciji BiH iz perspektive poslodavaca.

3.2. Metodologija istraživanja i uzorak

Za ispitivanja tržišta rada u Federaciji BiH 2020/2021 korištena je metodologija prošlogodišnjeg istraživanja, te je Federalni zavod za zapošljavanje, na osnovu *master* uzorka od oko 10.000 poslodavaca dobivenog iz Porezne uprave Federacije BiH metodom stratificiranog slučajnog uzorka, izdvojio uzorak koji je korišten i prethodne godine, a koji čini 1.288 poslodavaca registrovanih u Federaciji BiH koji su imali pet (5) i više zaposlenih, sortiranih u male, srednje i velike poslodavce po djelatnostima i koji redovno izmiruje obavezne poreze i doprinose. Korištenje istovjetnog uzorka omogućava longitudinalnu analizu rezultata i sagledavanje posljedica pandemije COVID-19 na tržištu rada. Ova veličina uzorka, za stepen pouzdanosti od 95%, daje rezultate u okviru margine greške od 2,54%. U skladu sa praksom međunarodnih organizacija (ETF, CEDEFOP), uzorkom nisu obuhvaćeni poslodavci iz sljedećih djelatnosti: poljoprivreda, šumarstvo i ribolov, javna uprava i odbrana, obrazovanje, zdravstvena i socijalna zaštita.

Uz podršku projekta „Unapređenje istraživanja tržišta rada“ koji finansira EU, organizovana je edukacija koordinatora istraživanja tržišta rada i anketara iz kantonalnih službi za zapošljavanje, te izrada Priručnika za koordinatore i anketare. Tokom anketiranja korišten je elektronski upitnik, uz trenutni unos podataka u bazu pomoću računara ili tableta (CAPI/TAPI Computer/Tablet Assisted Personal Interviewing). Proces anketiranja, uz koordinaciju Federalnog zavoda za zapošljavanje, je provelo 90 anketara u kantonalnim službama za zapošljavanje. Zbog pandemije COVID-19, anketiranje je izvršeno telefonskim putem. Upitnik za poslodavce korišten u Federaciji BiH poslužio je kao osnova za istraživanje tržišta rada koje su istovremeno proveli Zavod za zapošljavanje Brčko Distrikta BiH i Zavod za zapošljavanje Republike Srpske.

Prikupljanje podataka organizovano je kroz anketiranje poslodavaca iz uzorka koje su izvršili adekvatno obučeni zaposlenici kantonalnih službi za zapošljavanje u periodu od 11.01. do 29.01.2021. godine.

Pitanja u upitniku su bila razvrstana u tri tematske cjeline:

- Opći podaci;
- Zapošljavanje, obuka i procjene viška radnika;
- Saradnja sa Federalnim zavodom za zapošljavanje i nadležnom kantonalnom službom za zapošljavanje.

Upitnik su valjano ispunila 1.232 poslodavca od planiranih 1.288, što čini izuzetno dobar odziv od 94,63% kontaktiranih poslodavaca, a što je povećanje za 8% u odnosu na prethodno istraživanje.

Tabela 8: Pregled broja anketiranih poslodavaca

Kanton	Planirano	Realizirano	%	Pravni subjekti sa iskazanim potrebama za radnicima u 2021. godini	Pravni subjekti bez potrebe za radnicima
Unsko-sanski	132	94	71,21	44	50
Posavski	27	28	103,70	15	13
Tuzlanski	213	213	100,00	113	100
Zeničko-dobojski	188	181	96,28	104	77
Bosansko-podrinjski	16	16	100,00	12	4
Srednjobosanski	139	117	84,17	60	57
Hercegovačko-neretvanski	134	125	93,28	67	58
Zapadnohercegovački	69	66	95,65	29	37
Sarajevo	335	358	106,87	164	194
Kanton 10	35	34	97,14	31	3
Federacija BiH	1.288	1.232	94,83	639	593

Od ukupno 1.232 anketirana poslodavca, 639 ili 51,86% je iskazalo – procijenilo potrebe za novim radnicima u 2021. godini, što predstavlja smanjenje za 4,6% u odnosu na rezultate iz prošle godine.

Na anketu su uglavnom odgovarali vlasnici firmi (34%), zatim menadžersko osoblje i računovodstvo firme (po 25%).

Tabela 9: Pozicija u firmi osoba koje su odgovarale na pitanja

Kanton	Vlasnik	Menadžment	HR-Ljudski resursi	Računovodstvo	Drugo
Unsko-sanski	32	26	11	25	0
Posavski	10	7	3	8	0
Tuzlanski	83	54	9	51	16
Zeničko-dobojski	62	36	20	49	14
Bosansko-podrinjski	2	3	7	4	0
Srednjobosanski	31	24	14	44	4

Tabela 9: Pozicija u firmi osoba koje su odgovarale na pitanja

Kanton	Vlasnik	Menadžment	HR-Ljudski resursi	Računovodstvo	Drugo
Hercegovačko-neretvanski	41	23	17	36	8
Zapadno-hercegovački	21	13	3	20	9
Sarajevo	128	106	48	55	21
Kanton 10	8	13	0	10	3
Federacija BiH	418	305	132	302	75
%	34%	25%	11%	25%	6%

Najveći broj subjekata u uzorku čine društva sa ograničenom odgovornošću (80%), a slijede obrti (11%).

Tabela 10: Struktura poslodavaca prema vrsti organizacije

Kanton	DNO	KD	DOO	DD	JU	JP	UG	Obrt	Zad	PZU	Bank
Unsko-sanski	4	0	68	3	2	3	0	14	0	0	0
Posavski	0	0	24	0	0	1	0	3	0	0	0
Tuzlanski	5	0	173	4	3	5	0	21	0	2	0
Zeničko-dobojski	1	0	140	4	3	2	2	27	0	2	0
Bosansko-podrinjski	0	0	10	4	1	1	0	0	0	0	0
Srednjobosanski	1	0	99	3	1	0	0	12	0	1	0
Hercegovačko-neretvanski	2	0	108	4	1	3	1	5	0	1	0
Zapadnohercegovački	0	0	58	1	2	2	0	3	0	0	0
Sarajevo	4	1	275	12	3	0	6	53	1	2	1
Kanton 10	0	0	31	0	1	0	0	1	0	1	0
Federacija BiH	17	1	986	35	17	17	9	139	1	9	1
%	1%	0%	80%	3%	1%	1%	1%	11%	0%	1%	0%

DNO–Društvo sa neograničenom solidarnom odgovornošću

KD– Komanditno društvo

DOO– Društvo sa ograničenom odgovornošću (d.o.o.)

DD– Dioničarsko društvo (d.d.)

JU– Javna Ustanova (JU)

JP– Javno preduzeće (JP)

UG - Udruženje građana

Obrt – Obrt

Zad – Zadruga

PZU – Privatna zdravstvena ustanova

Bank – Banka

Prema veličini, od 1.232 poslodavca obuhvaćena anketiranjem, najviše je malih i mikro firmi (81,41%) koje zapošljavaju do 50 radnika, zatim slijede firme srednje veličine (13,39%), dok je velikih poslodavaca, koji zapošljavaju preko 250 radnika 5,19%, dvostruko više u odnosu na prethodno istraživanje.

Ovaj omjer poslodavaca po veličini odgovara omjeru poslodavaca po veličini iz *master* uzorka.

Tabela 11: Uzorak prema veličini anketiranih poslodavaca

Kanton	Mikro i male firme – do 50 radnika	Srednje firme – od 50 do 250 radnika	Velike firme – preko 250 radnika
Unsko-sanski	81	12	1
Posavski	22	4	2
Tuzlanski	179	26	8
Zeničko-dobojski	143	27	11
Bosansko-podrinjski	12	0	4
Srednjobosanski	87	19	11
Hercegovačko-neretvanski	97	22	6
Zapadnohercegovački	52	10	4
Sarajevo	302	39	17
Kanton 10	28	6	0
Federacija BiH	1.003	165	64
%	81%	13%	5%

Posmatrajući anketirane poslodavce prema trajanju njihovog postojanja, najviše je anketirano firmi koje posluju više od 20 godina. Takvih je 42%, a slijede poslodavci koji posluju između 11 i 20 godina kojih je 32%. Među anketiranim poslodavcima je i 4% firmi koje djeluju kraće od 3 godine.

Prosječna starost anketiranog poslodavca je 19 godina.

Tabela 12: Dužina postojanja anketiranih poslodavaca

Kanton	Firme mlađe od 3 godine	4-5 godina	6-10 godina	11-20 godina	Firme starije od 20 godina
Unsko-sanski	10	5	12	32	35
Posavski	0	1	2	13	12
Tuzlanski	9	15	25	60	104
Zeničko-dobojski	10	14	23	66	68
Bosansko-podrinjski	0	1	0	10	5
Srednjobosanski	5	6	14	39	53
Hercegovačko-neretvanski	2	7	15	34	67
Zapadnohercegovački	2	4	6	18	36
Sarajevo	11	31	83	117	116
Kanton 10	1	3	3	11	16
Federacija BiH	50	87	183	400	512
%	4%	7%	15%	32%	42%

Poslodavci su u momentu provođenja ispitivanja zapošljavali, odnosno imali angažiranih 75.100 radnika, što je činilo 14,4% od ukupnog broja zaposlenih u Federaciji BiH na dan 31.12.2020. godine (520.493). Od toga je 54 % bilo muškaraca, a 46 % žena.

Najviše radnika je bilo kod poslodavaca iz Kantona Sarajevo – 8.773, a zatim u Tuzlanskom kantonu – 6.010. i Zeničko-dobojskom kantonu - 5.645.

Tabela 13: Pregled broja radnika prilikom anketiranja prema vrsti ugovora o radu

Kanton	Ugovor na neodređeno vrijeme	Ugovor na određeno vrijeme i	Pripravnici	Stručno osposobljavanje	Privremeni i povremeni poslovi	Ugovor o djelu	Ukupno zaposlenih/ radno angažiranih	Od toga starijih od 60 godina
Unsko-sanski	1.771	641	3	11	2	6	2.434	1
Posavski	915	468	0	0	0	2	1.385	32
Tuzlanski	12.505	3.713	10	31	0	26	16.285	319
Zeničko-dobojski	7.657	3.828	24	22	1	33	11.565	374
Bosansko-podrinjski	1.763	737	53	1	0	31	2.585	53
Srednjobosanski	7.430	3.692	2	12	0	1	11.137	121
Hercegovačko-neretvanski	5.382	1.241	26	3	1	9	6.662	254
Zapadnohercegovački	3.045	805	2	0	25	21	3.898	91
Sarajevo	11.992	6.183	37	38	31	38	18.319	585
Kanton 10	593	237	0	0	0	0	830	22
Federacija BiH	53.053	21.545	157	118	60	167	75.100	1.852
%	70,40%	28,59%	0,21%	0,16%	0,08%	0,22%	100,00%	2,46%

Od ukupno 75.100 zaposlenih, 333 poslodavaca (27% anketiranih) su izjavila da imaju 1.852 radnika starija od 60 godina ili 2,4% od ukupno zaposlenih kod svih anketiranih poslodavaca, a čija će radna mjesta u periodu do pet (5) godina biti oslobođena.

Prema vrsti ugovora o radu kod anketiranih poslodavaca, najviše zaposlenih je imalo zaključen ugovor na neodređeno vrijeme 53.053 (70%) od čega je 60% muškaraca a 40% žena, dok je 21.545 (29%%) osoba imala ugovor na određeno vrijeme i to 57% muškaraca i 43% žena.

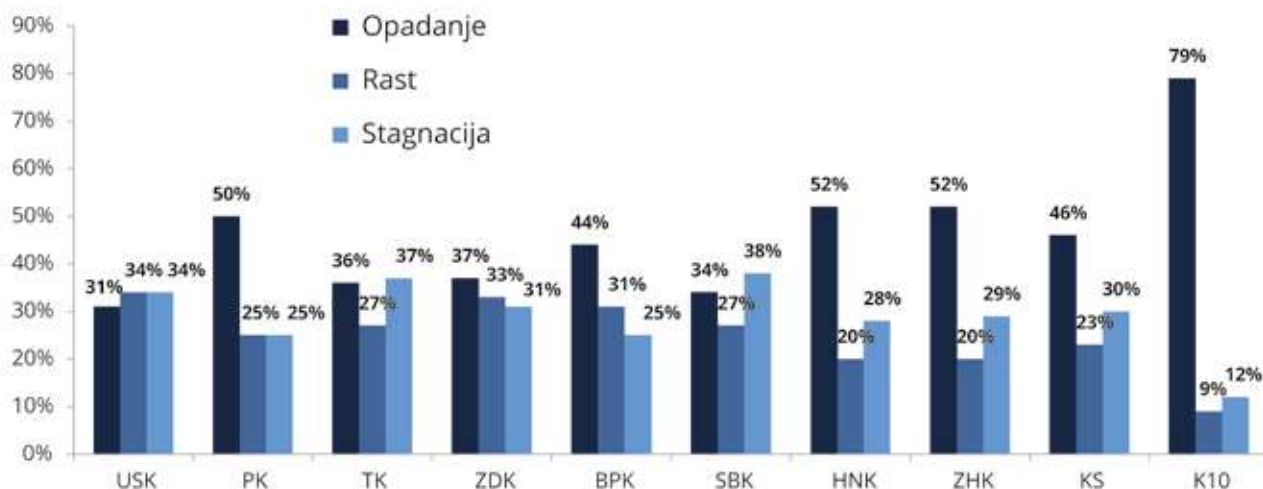
Svega 157 pripravnika je bilo angažirano, a 167 osoba je imalo zaključen ugovor o djelu sa anketiranim poslodavcima.

TRENDOVI POSLOVANJA I PROMJENE U BROJU RADNIKA U 2020.GODINI

2020. GODINA (retrospektiva)

OCJENA FINANSIJSKIH EFEKATA POSLOVANJA PO KANTONIMA

39%

Novozaposlenih
činile su žene

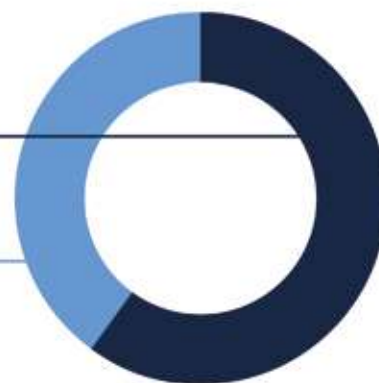
61%

Žena je prekinut
ugovor o radu

PROMJENE U BROJU RADNIKA U 2020. GODINI

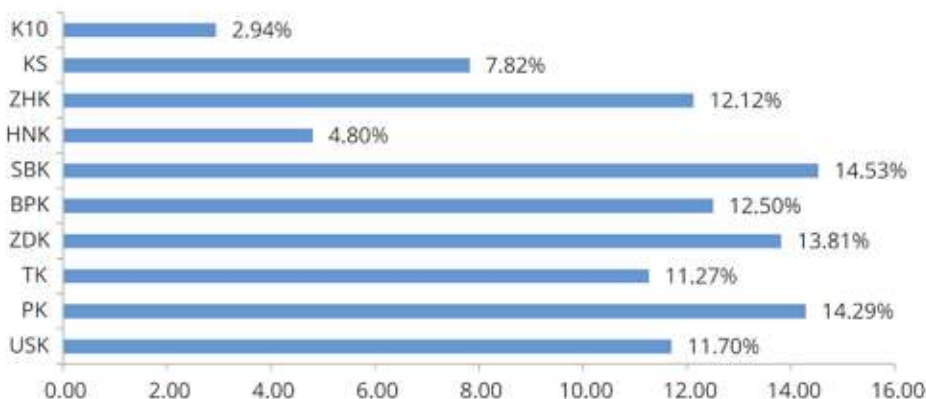
60% prekinut ugovor
o radu

40% zapošljavanje

U anketiranim kompanijama **4.076** radnika
zaposleno, **6.058** prekida ugovora o radu

% POSLODAVACA KOJI JE VRATIO PRETHODNO OTPUŠTENE RADNIKE NA POSAO

RAST PLATA U 2020. GODINI

NE

DA

24%

76%

2020. GODINA (retrospektiva)

DA LI STE ZADOVOLJNI KVALITETOM KVALIFIKACIJA, ZNANJA I VJEŠTINA RADNIKA?

NE

84.80%

DA

15.20%

- 31% Nedostatak praktičnog rada tokom obrazovanja
- 23% Stečene kvalifikacije ne odgovaraju potrebama
- 11% Nedostatak opšteg znanja

5%

Poslodavaca je smanjivalo platu radnicima

NAJČEŠĆE PODUZETE MJERE KAO ODGOVOR NA KRIZU UZROKOVANU PANDEMIJOM COVID-19

21%

Skraćenje radnog vremena

16%

Uvođenje rada u smjenama

15%

Bez poduzimanja mjera

12%

Privremeni prekid poslovanja

11%

Prelazak na rad od kuće

NAJČEŠĆE KORIŠTENE MJERE AKTIVNE POLITIKE ZAPOSŁJAVANJA

30% Prilika za sve 2020

22% Služba u saradnji sa poslodavcima

13% Prvo radno iskustvo 2020

9%

Poslodavaca je koristilo mjeru aktivne politike zapošljavanja "Zapošljavanje žena 2020"

4. TRENDVI POSLOVANJA I PROMJENE U BROJU RADNIKA U 2020. GODINI

4.1. Obim poslovanja i finansijski efekti poslovanja u 2020. godini

Ukupno 1.210 poslodavaca ili 98% anketiranih poslodavaca je odgovorilo na pitanje o obimu poslovanja u 2020. godini.

Rast u proizvodnji, prodaji i uslugama imalo je 26% poslodavaca iz uzorka što je za čak 37% manje u odnosu na istraživanje iz prethodne godine. Stagnaciju obima poslovanja bilježi 32%, dok opadanje bilježi 43% poslodavaca što predstavlja povećanje za 35% u odnosu na istraživanje iz prethodne godine.

Na nivou kantona, čak 79% poslodavaca iz Kantona 10 se izjasnilo da je imalo opadanje obima poslovanja, a slijede Hercegovačko-neretvanski i Zapadnohercegovački kanton sa 52% poslodavaca. Kad je u pitanju rast obima poslovanja, najbolji rezultat je zabilježen u Unsko-sanskom i Zeničko-dobojskom kantonu gdje se tek 34% odnosno 33% poslodavaca izjasnilo da bilježi rast obima poslovanja u 2020. godini.

Tabela 14: Ocjena obima poslovanja (proizvodnja, prodaja, usluge) u 2020. godini

Kanton	Ukupno	Opadanje	%	Rast	%	Stagnacija	%
Unsko-sanski	93	29	31%	32	34%	32	34%
Posavski	28	14	50%	7	25%	7	25%
Tuzlanski	211	76	36%	57	27%	78	37%
Zeničko-dobojski	178	65	37%	58	33%	55	31%
Bosansko-podrinjski	16	7	44%	5	31%	4	25%
Srednjobosanski	117	40	34%	32	27%	45	38%
Hercegovačko-neretvanski	125	65	52%	25	20%	35	28%
Zapadnohercegovački	66	34	52%	13	20%	19	29%
Sarajevo	342	159	46%	80	23%	103	30%
Kanton 10	34	27	79%	3	9%	4	12%
Federacija BiH	1.210	516	43%	312	26%	382	32%

Kada je u pitanju ocjena finansijskih efekata poslovanja u 2020. godini na nivou Federacije BiH, većina poslodavaca (43%) je navela da je imala opadanje što predstavlja povećanje za 34% u odnosu na prethodnu godinu i korespondira s podacima iz obima poslovanja, a to sve ukazuje na pogoršanje i destabilizaciju privrednih prilika velikih razmjera. Rast finansijskih efekata je imalo tek 24% poslodavaca, što predstavlja pad za 39%.

Na ovo pitanje je odgovorilo 1.207 poslodavaca ili 98% uzorka.

Tabela 15: Ocjena finansijskih efekata poslovanja u 2020. godini

Kanton	Ukupno	Opadanje	%	Rast	%	Stagnacija	%
Unsko-sanski	93	30	32%	29	31%	34	0,37
Posavski	28	14	50%	7	25%	7	0,25
Tuzlanski	211	78	37%	53	25%	80	0,38
Zeničko-dobojski	177	68	38%	53	30%	56	0,32
Bosansko-podrinjski	16	7	44%	6	38%	3	0,19
Srednjobosanski	116	38	33%	30	26%	48	0,41
Hercegovačko-neretvanski	125	65	52%	25	20%	35	0,28
Zapadnohercegovački	65	32	49%	9	14%	24	0,37
Sarajevo	342	156	46%	72	21%	114	0,33
Kanton 10	34	27	79%	3	9%	4	0,12
Federacija BiH	1.207	515	43%	287	24%	405	34%

Na nivou kantona, čak 79% poslodavaca u Kantonu 10 se izjasnilo da bilježi opadanje finansijskih efekata u 2020. godini. Tek 38% poslodavaca u Bosansko-podrinjskom kantonu, kao najveći udio anketiranih na nivou kantona, izjasnilo se da je imalo rast finansijskih efekata.

4.2. Promjene u broju radnika u 2020. godine

U 2020. godini poslodavci su naveli 10.134 promjene u vezi sa brojem radnika, od čega se najviše promjena odnosi na prekid ugovora o radu (60%), te na zapošljavanje radnika (40%), što je obrnuto proporcionalno podacima iz prethodne godine.

Tabela 16: Promjene u broju radnika u 2020. godini

Kanton	Zapo- sleni	Žena	Prestanak ugovora o radu								Ukupno promjena	Ukupno žena
			Otpu-šteni	Žena	Penzio- nisan	Žena	Ostalo	Žena	Ukupno - prekid ugovora o radu	Žena		
Unsko-sanski	284	119	262	156	12	3	4	0	278	159	562	278
Posavski	129	78	208	152	0	0	0	0	208	152	337	230
Tuzlanski	473	257	771	436	34	13	13	0	818	449	1291	706
Zeničko-dobojski	355	215	502	249	16	7	14	5	532	261	887	476
Bosansko-podrinjski	126	77	262	96	6	1	0	0	268	97	394	174
Srednjobosanski	848	401	1095	572	29	18	383	259	1507	849	2355	1250
Hercegovačko-neretvanski	516	108	605	178	28	10	5	0	638	188	1154	296
Zapadnohercegovački	120	13	222	35	1	0	2	0	225	35	345	48
Sarajevo	1195	511	1470	548	67	14	3	0	1540	562	2735	1073
Kanton 10	30	8	34	7	1	0	9	7	44	14	74	22
Federacija BiH	4.076	1.787	5.431	2.429	194	66	433	271	6.058	2.766	10.134	4.553
% od ukupnog broja promjena	40%	39%	54%	53%	2%	1%	4%	6%	27%	15%	100%	45%

Negativan omjer između broja ukupno zaposlenih i ukupnog broja radnika s kojima su poslodavci raskinuli ugovor o radu u 2020. godini zabilježen je u skoro svim kantonima. Jedini izuzetak s minimalnim pozitivnim omjerom je zabilježen u Unsko-sanskom kantonu.

Za skoro 2.000 je više prekinutih radnih odnosa u odnosu na zapošljavanje radnika, što je nezabilježeno u dosadašnjem višegodišnjem istraživanju ovakvog tipa a što ukazuje na razmjer problema u privredi i na tržištu rada uzrokovanih pandemijom COVID-19.

Tabela 17: Promjene u broju radnika u 2020. godini

Kanton	Zaposleni	Žena	Prekinut ugovor o radu	Žena	Razlika (zaposleni – prekinut ugovor o radu) - ukupno	Žena
Unsko-sanski	284	119	278	159	6	-40
Posavski	129	78	208	152	-79	-74
Tuzlanski	473	257	818	449	-345	-192
Zeničko-dobojski	355	215	532	261	-177	-46
Bosansko-podrinjski	126	77	268	97	-142	-20
Srednjobosanski	848	401	1507	849	-659	-448
Hercegovačko-neretvanski	516	108	638	188	-122	-80
Zapadnohercegovački	120	13	225	35	-105	-22
Sarajevo	1195	511	1540	562	-345	-51
Kanton 10	30	8	44	14	-14	-6
Federacija BiH	4.076	1.787	6.058	2766	-1.982	-979
%	40%	39%	60%	61%	-	-

Također, 10% poslodavaca je izjavilo da imaju saznanje da su radnici kojima je raskinut ugovor o radu u 2020. godini, napustio Bosnu i Hercegovinu. Najviše u Kantonu Sarajevo (26) i Zeničko-dobojskom kantonu (24).

Tabela 18: Saznanje poslodavaca da li su radnici po prekidu ugovora o radu napustili BiH

Kanton	Da	Ne	Ne znam	Ukupno
Unsko-sanski	11	45	38	94
Posavski	9	9	10	28
Tuzlanski	18	99	96	213
Zeničko-dobojski	24	71	86	181
Bosansko-podrinjski	2	9	5	16
Srednjobosanski	14	58	45	117
Hercegovačko-neretvanski	9	59	57	125
Zapadnohercegovački	9	25	32	66
Sarajevo	26	124	208	358
Kanton 10	7	15	12	34
Federacija BiH	129	514	589	1.232
%	10%	42%	48%	100%

Po proglašenju prestanka prirodne nesreće 30.06.2020. godine i blažoj stabilizaciji prilika tokom ljetne sezone, dio poslodavaca je ponovo angažirao radnike koje je je prethodno, zbog pandemije COVID-19 i pogoršanja privrednih prilika, otpustio.

Svega 10% poslodavaca je izjavilo da je prethodno otpuštene radnike vratilo u radni odnos.

Tabela 19: Broj poslodavaca koji su vratili prethodno otpuštene radnike na posao

Kanton	Da	Ne	Bez izjašnjenja	Ukupno
Unsko-sanski	11	45	38	94
Posavski	4	14	10	28
Tuzlanski	24	92	97	213
Zeničko-dobojski	25	72	84	181
Bosansko-podrinjski	2	9	5	16
Srednjobosanski	17	55	45	117
Hercegovačko-neretvanski	6	59	60	125
Zapadnohercegovački	8	26	32	66
Sarajevo	28	113	217	358
Kanton 10	1	20	13	34
Federacija BiH	126	505	601	1.232
%	10%	41%	49%	100%

Imajući u vidu platu kao jedan od bitnih motivirajućih faktora na tržištu rada, uzrok napuštanja ili prihvatanja određenih poslova, ali i kao faktor koji je među prvim na koji se utiče u kriznim situacijama, u okviru upitnika poslodavci su odgovarali i na pitanje vezano za rast plata u 2020. godini.

Tako su na ovo pitanje odgovorila 1.173 poslodavca ili 95% anketiranih. Od toga 24% je izjavilo da je imalo rast plata od čega uglavnom rast od 10% u odnosu na prethodnu godinu, a 76% poslodavaca nije bilježilo rast plata.

Tabela 20: Rast plata u 2020. godini

Kanton	DA	do 10%	do 20%	više od 20%	NE	Ukupno
Unsko-sanski	17	13	3	1	0	17
Posavski	14	9	2	2	77	91
Tuzlanski	44	43	1	0	14	58
Zeničko-dobojski	49	45	4	0	164	213
Bosansko-podrinjski	5	4	1	0	128	133
Srednjobosanski	31	24	2	4	11	42
Hercegovačko-neretvanski	24	21	2	0	85	109
Zapadnohercegovački	16	13	3	0	101	117
Sarajevo	78	62	13	1	49	127
Kanton 10	8	7	1	0	258	266
Federacija BiH	286	241	32	8	887	1.173
%	24%	21%	3%	1%	76%	100%

Posmatrajući po djelatnostima, rast plata u 2020. godini u najvećem omjeru (33%) je zabilježen u djelatnosti C - Prerađivačka industrija, te u djelatnosti G- Trgovina (23%).

Tabela 21: Broj poslodavaca s rastom plata u 2020. godini po djelatnostima

Kanton	B	C	D	E	F	G	H	I	J	L	M	N	R	S	Ukupno
Unsko-sanski	0	7	0	0	0	2	1	2	2	0	2	1	0	0	17
Posavski	0	7	0	0	0	5	0	2	0	0	0	0	0	0	14
Tuzlanski	1	15	0	2	7	10	1	1	1	0	3	0	1	2	44
Zeničko-dobojski	0	18	1	0	6	7	4	2	1	1	7	1	0	1	49
Bosansko-podrinjski	0	3	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	5
Srednjobosanski	1	14	0	1	4	7	0	3	0	0	0	1	0	0	31
Hercegovačko-neretvanski	1	9	0	0	2	7	1	0	3	0	0	0	0	1	24
Zapadnohercegovački	0	5	0	1	3	4	0	1	0	0	2	0	0	0	16
Sarajevo	0	14	0	0	11	21	3	1	9	1	12	3	0	3	78
Kanton 10	0	3	0	0	1	2	1	0	0	0	1	0	0	0	8
Federacija BiH	3	95	1	4	34	66	11	13	16	2	27	6	1	7	286
%	1%	33%	0%	1%	12%	23%	4%	5%	6%	1%	9%	2%	0%	2%	100%

B – Rudarstvo

F – Građevinarstvo

L – Poslovanje nekretninama

C – Prerađivačka industrija

G – Trgovina

M- Stručne, naučne i tehničke djelatnosti

D – Proizvodnja i opskrba električnom energijom

H – Saobraćaj, skladištenje

N – Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti

E – Opskrba vodom

I – Ugostiteljstvo

R – Umjetnost, zabava i rekreacija

J – Infomacije i komunikacije

S – Ostale uslužne djelatnosti

Prema veličini firme, u odnosu broj poslodavaca s iskazanim rastom plate, ovaj pokazatelj bilježi uglavnom rast kod mikro i malih firmi (74%), ali u odnosu na ukupan broj anketiranih firmi ove veličine, svega 21% je iskazalo povećanje plate, dok je 38% takvih među velikim firmama.

Tabela 22. Broj poslodavaca s rastom plata u 2020. godini prema veličini firme

Kanton	Mikro i male firme – do 50 radnika	Srednje firme – od 50 do 250 radnika	Velike firme – preko 250 radnika
Unsko-sanski	14	2	1
Posavski	9	4	1
Tuzlanski	33	7	4
Zeničko-dobojski	34	11	4
Bosansko-podrinjski	4	0	1
Srednjobosanski	16	10	5
Hercegovačko-neretvanski	20	4	0
Zapadnohercegovački	9	4	3
Sarajevo	66	7	5
Kanton 10	6	2	0
Federacija BiH	211	51	24
%	74%	18%	8%

4.3. (Ne)zadovoljstvo kvalitetom znanja i vještina radnika

Nešto više od 15% poslodavaca se izjasnilo da nije zadovoljno kvalitetom kvalifikacija, znanja i vještina svojih radnika.

Tabela 23: Zadovoljstvo kvalitetom kvalifikacija, znanja i vještina radnika sa kojima su poslodavci imali priliku sarađivati

Kanton	DA	NE
Unsko-sanski	79	14
Posavski	21	7
Tuzlanski	194	15
Zeničko-dobojski	150	28
Bosansko-podrinjski	13	3
Srednjobosanski	87	27
Hercegovačko-neretvanski	109	15
Zapadnohercegovački	60	5
Sarajevo	277	62
Kanton 10	27	6
Federacija BiH	1.017	182
%	85%	15%

Kao razlog nezadovoljstva kvalitetom kvalifikacija, znanja i vještina kandidata za radna mjesta, poslodavci posebno ističu nedostatak praktičnog rada tokom obrazovanja (31%), kao i to da stečene kvalifikacije kandidata ne odgovaraju potrebama poslodavaca (23%).

Tabela 24: Razlozi nezadovoljstva kvalitetom kvalifikacija, znanja i vještina radnika

Kanton	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8
Unsko-sanski	7	11	5	1	3	6	5	0
Posavski	5	6	2	0	0	0	0	0
Tuzlanski	7	13	4	0	2	8	3	1
Zeničko-dobojski	14	23	10	3	3	8	3	3
Bosansko-podrinjski	1	2	1	0	1	0	0	0
Srednjobosanski	19	23	10	3	2	7	8	0
Hercegovačko-neretvanski	5	10	4	1	3	2	4	2
Zapadnohercegovački	4	3	0	0	0	0	0	1
Sarajevo	32	36	10	3	3	7	12	28
Kanton 10	4	6	2	3	4	4	0	0
Federacija BiH	98	133	48	14	21	42	35	35
%	23%	31%	11%	3%	5%	10%	8%	8%

O1 Stečene kvalifikacije ne odgovaraju potrebama

O2 Nedostatak praktičnog rada tokom obrazovanja

O3 Nedostatak opšteg znanja

O4 Nedostatak IT vještina

O5 Neostatak poznavanja stranih jezika

O6 Neostatak organizacijskih vještina

O7 Nedostatak socijalnih vještina

O8 Ostalo

Poslodavci također ističu nedostatak motivacije, inicijative i radnih navika, te nezainteresiranost za daljom edukacijom kod radnika.

4.4. Reakcija na krizu uzrokovanu pandemijom COVID-19

Kao odgovor na krizu uzrokovanu pandemijom COVID-19, kroz mogućnost višestrukog izbora ponuđenih opcija, poslodavci su naveli da su u najvećoj mjeri primjenjivali skraćivanje radnog vremena (21%).

Za uvođenje rada u smjenama opredijelilo se 16% poslodavaca. Značajan je udio i onih koji su izjavili da nisu poduzimali nikakve mjere (15%).

Čak 12% je navelo da su imali privremeni prekid poslovanja, a 1% da će potpuno prekinuti s radom

Tabela 25: Pregled mjera kao odgovor na krizu uzrokovanu pandemijom COVID.19

Kanton	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	O10	O11
Unsko-sanski	37	10	20	7	13	3	11	16	1	18	2
Posavski	14	4	10	1	4	1	1	3	1	6	0
Tuzlanski	40	10	30	10	25	4	12	34	1	95	10
Zeničko-dobojski	71	32	42	8	22	17	8	28	3	46	18
Bosansko-podrinjski	6	4	3	1	3	0	2	3	0	6	1
Srednjobosanski	36	6	27	11	9	8	8	15	1	28	10
Hercegovačko-neretvanski	53	26	50	11	17	6	1	36	1	14	7
Zapadnohercegovački	35	16	15	11	9	4	5	20	3	6	4
Sarajevo	99	105	92	25	37	20	8	61	4	60	51
Kanton 10	16	7	20	2	6	3	3	9	0	4	4
Federacija BiH	407	220	309	87	145	66	59	225	15	283	107
%	21%	11%	16%	5%	8%	3%	3%	12%	1%	15%	6%

O1 Skraćivanje radnog vremena	O6 Unapređenje on-line prodaje
O2 Prelazak na rad od kuće	O7 Odgađanje otplate dugova
O3 Uvođenje rada u smjenama	O8 Privremeni prekid poslovanja
O4 Smanjenje plate	O9 Potpuni prekid poslovanja
O5 Otpuštanje radnika	O10 Bez poduzimanja mjera
	O11 Drugo

Kao druge mjere poslodavci su između ostalog istakli:

- formiranje COVID timova ili kriznog štaba;
- omogućavanje rada uz primjenu fizičke distance (razmještaj u poslovnom prostoru),
- korištenje dezinfekcijskih sredstava i nošenje maski;
- redovno testiranje radnika na SARS Cov 2;
- slanje radnika na godišnji odmor;
- uvođenje sastanaka putem internet platformi;
- korištenje kreditnih sredstava Razvojne banke i dr.

Prema rezultatima ankete, 25% anketiranih poslodavaca je koristilo mjere aktivne politike zapošljavanja u 2020. godini a koje su realizirali Federalni zavod za zapošljavanje i kantonalne službe za zapošljavanje.

4.5. Korištenje mjera aktivne politike zapošljavanja

Od ukupno 1.232. anketirana poslodavca, 308 (25%) je koristilo mjere aktivne politike zapošljavanja i to najviše poticaj po osnovu mjere Prilika za sve 2020 (30%), zatim mjeru Služba u saradnji s poslodavcima 2020 (22%), te Prvo radno iskustvo 2020 namijenjenu mladim osobama bez radnog iskustva (13%), te mjeru Zapošljavanje žena 2020 (9%).

Tabela 26: Pregled mjera/programa koje su poslodavci koristili u 2020. godini

Kanton	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	O10	O11	O12	Ukupno
Unsko-sanski	0	8	1	0	1	2	1	1	0	2	1	0	17
Posavski	0	7	0	0	0	1	1	1	0	2	0	0	12
Tuzlanski	4	11	3	0	0	2	1	2	1	3	0	2	29
Zeničko-dobojski	6	18	3	0	0	5	3	6	0	15	0	5	61
Bosansko-podrinjski	1	2	3	0	0	0	0	0	0	7	0	1	14
Srednjobosanski	1	7	5	0	0	6	1	2	0	7	0	2	31
Hercegovačko-neretvanski	6	3	1	1	0	0	1	1	2	8	0	1	24
Zapadnohercegovački	3	6	0	1	0	2	3	0	0	6	0	0	21
Sarajevo	17	29	0	1	1	9	2	4	0	3	0	10	76
Kanton 10	1	2	2	0	0	1	3	0	0	14	0	0	23
Federacija BiH	39	93	18	3	2	28	16	17	3	67	1	21	308
%	13%	30%	6%	1%	1%	9%	5%	6%	1%	22%	0%	7%	100%

O1 Prvo radno iskustvo 2020

O2 Prilika za sve 2020

O3 Periodično zapošljavanje 2020

O4 Doprinos 500 2020

O5 Javni radovi 2020

O6 Zapošljavanje žena 2020

O7 Nova prilika 2020

O8 Tražim poslodavca 2020

O9 Zapošljavanje demobilisanih boraca

O10 Služba u saradnji s poslodavcima 2020

O11 Obuka i rad

O12 Ostalo

Na osnovu navedenih mjera, poslodavci su u 2020. godini zaposlili 807 osoba, od čega je 32% zaposleno na osnovu mjere Prilika za sve 2020. Zatim slijede mjere: Služba u saradnji s poslodavcima 2020 (21%), Prvo radno iskustvo 2020 (12%) i Periodično zapošljavanje 2020 (10%).

Tabela 27: Pregled broja osoba zaposlenih putem mjera/programa koje su poslodavci koristili u 2020. godini

Kanton	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	O10	O11	O12	Ukupno
Unsko-sanski	0	5	1	0	3	1	1	0	0	6	0	0	17
Posavski	0	14	0	0	0	5	0	5	0	13	0	0	37
Tuzlanski	2	69	22	0	0	2	0	5	1	7	0	2	110
Zeničko-dobojski	18	51	4	0	0	30	8	11	0	34	0	14	170

Bosansko-podrinjski	2	6	22	0	0	0	0	0	0	31	0	1	62
Srednjobosanski	0	49	16	0	0	6	1	5	0	17	0	2	96
Hercegovačko-neretvanski	16	8	3	0	0	0	20	1	17	8	0	8	81
Zapadnohercegovački	3	16	0	2	0	3	3	0	0	12	0	0	39
Sarajevo	51	35	0	1	8	16	4	5	0	6	0	10	136
Kanton 10	1	2	12	0	0	1	5	0	0	38	0	0	59
Federacija BiH	93	255	80	3	11	64	42	32	18	172	0	37	807
%	12%	32%	10%	0%	1%	8%	5%	4%	2%	21%	0%	5%	100%

O1 Prvo radno iskustvo 2020

O2 Prilika za sve 2020

O3 Periodično zapošljavanje 2020

O4 Doprinos 500 2020

O5 Javni radovi 2020

O6 Zapošljavanje žena 2020

O7 Nova prilika 2020

O8 Tražim poslodavca 2020

O9 Zapošljavanje demobilisanih boraca

O10 Služba u saradnji s poslodavcima 2020

O11 Obuka i rad

O12 Ostalo

U okviru istraživanja, 308 ili 25% od ukupno anketiranih poslodavaca je učestvovalo u realizaciji mjera aktivne politike zapošljavanja, te su ocjenama u rasponu od 1 (potpuno nezadovoljan) do 5 (potpuno zadovoljan) ocjenjivali pojedine aspekte učešća poslodavaca u navedenim mjerama. Generalna ocjena zadovoljstva programima/mjerama je 4,53 što se može smatrati prilično dobrom ocjenom u posmatranom vremenskom kontekstu.

Tabela 28: Prosječna ocjena pojedinih aspekata mjera aktivnih politika zapošljavanja

Kanton	O1	O2	O3	O4	O5	O6
Unsko-sanski	4,53	4,87	4,67	4,87	4,33	4,53
Posavski	4,89	4,78	4,78	5,00	4,67	4,89
Tuzlanski	4,31	4,42	4,32	4,19	3,80	4,20
Zeničko-dobojski	3,76	4,14	3,65	4,08	3,39	3,92
Bosansko-podrinjski	4,92	4,92	4,92	5,00	4,92	4,92
Srednjobosanski	4,17	4,04	3,96	4,18	3,92	4,17
Hercegovačko-neretvanski	4,11	4,50	4,39	4,65	4,59	4,41
Zapadnohercegovački	3,63	4,13	4,13	4,00	3,56	3,94
Sarajevo	4,39	4,46	4,12	4,15	4,12	4,24
Kanton 10	4,63	3,81	3,69	4,50	3,88	3,94
Federacija BiH	4,33	4,41	4,26	4,46	4,12	4,32

O1 Postupak prijave

O2 Trajanje perioda sufinansiranja zapošljavanja

O3 Visina subvencije

O4 Način pravdanja sredstava

O5 Izvršavanje ugovorenih obaveza - od FZZ/Službe

O6 Generalna ocjena zadovoljstva programom/mjerama

Od ukupno 308 poslodavaca koji su učestvovali u realizaciji mjera aktivne politike zapošljavanja, 79% je dalo generalnu ocjenu zadovoljstva navedenim mjerama 4 (zadovoljan) ili 5 (potpuno zadovoljan).

Tabela 29: Učešće poslodavaca koji su pojedine aspekte mjera aktivne politike zapošljavanja ocijenili sa 4 (zadovoljan) i 5 (potpuno zadovoljan)

Kanton	O1	O2	O3	O4	O5	O6
Unsko-sanski	93%	100%	93%	100%	80%	93%
Posavski	100%	89%	100%	100%	89%	100%
Tuzlanski	88%	96%	92%	85%	73%	85%
Zeničko-dobojski	66%	82%	60%	74%	54%	68%
Bosansko-podrinjski	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Srednjobosanski	67%	67%	59%	70%	74%	70%
Hercegovačko-neretvanski	79%	89%	79%	89%	79%	74%
Zapadnohercegovački	69%	81%	75%	75%	63%	81%
Sarajevo	88%	90%	80%	75%	71%	81%
Kanton 10	94%	65%	65%	88%	59%	71%
Federacija BiH	81%	85%	76%	81%	70%	79%

O1 Postupak prijave

O2 Trajanje perioda sufinansiranja zapošljavanja

O3 Visina subvencije

O4 Način pravdanja sredstava

O5 Izvršavanje ugovorenih obaveza - od FZZ/ Službe

O6 Generalna ocjena zadovoljstva programom/mjerama

Također, od onih koji nisu učestvovali u realizaciji mjera/programa aktivne politike zapošljavanja, 42% odgovora se odnosi na to da poslodavci nisu razmatrali opciju da koriste mjere APZ, dok čak 27% nije uspjelo da se prijavi za učešće u mjerama iz tehničkih razloga.

Tabela 30: Osnovni razlozi nekorištenja mjera aktivnih politika zapošljavanja

Kanton	O1	O2	O3	O4	Ukupno
Unsko-sanski	4	37	19	17	77
Posavski	0	8	10	1	19
Tuzlanski	15	84	59	9	167
Zeničko-dobojski	14	70	29	28	141
Bosansko-podrinjski	0	0	0	4	4
Srednjobosanski	17	38	22	17	94
Hercegovačko-neretvanski	4	32	63	5	104
Zapadnohercegovački	3	30	7	8	48
Sarajevo	51	99	46	95	291
Kanton 10	0	6	4	3	13
Federacija BiH	108	404	259	187	958
% od ukupno anketiranih	11%	42%	27%	20%	100%

O1 Nismo imali informaciju o programima APZ

O2 Nismo razmišljali o korištenju mjera APZ

O3 Nismo uspjeli da apliciramo iz tehničkih razloga

O4 Ostalo

Pod opcijom ostalo poslodavci su uglavnom navodili:

- da nisu imali potreba za zapošljavanjem radnika;
- neizvjesnost i odustanak od poticaja zbog posljedica pandemije COVID-19;
- nedostupnost javnih poziva u trenutku kada su imali potrebe za radnicima;
- da nemaju potrebe za poticajem;
- neispunjavanje uslova i dr.

TRENUTNI NEDOSTATAK RADNIKA I POTREBE ZA OBUKOM

5. TRENUTNI NEDOSTATAK RADNIKA I POTREBE ZA OBUKOM

Prilikom anketiranja, 301 poslodavac (24% anketiranih) se izjasnio da u momentu anketiranja ima nedostatak radnika određenog profila, tj. probleme u zapošljavanju radnika.

Tabela 31: Broj poslodavaca sa iskazanim potrebama za zapošljavanjem novih radnika u trenutku anketiranja

Kanton	Broj anketiranih poslodavaca	Broj poslodavaca sa iskazanim potrebama u trenutku anketiranja	% u odnosu na ukupan broj anketiranih u FBiH	% u odnosu na ukupan broj anketiranih u kantonu
Unsko-sanski	94	22	7%	23%
Posavski	28	10	3%	36%
Tuzlanski	213	52	17%	24%
Zeničko-dobojski	181	48	16%	27%
Bosansko-podrinjski	16	3	1%	19%
Srednjobosanski	117	27	9%	23%
Hercegovačko-neretvanski	125	25	8%	20%
Zapadnohercegovački	66	11	4%	17%
Sarajevo	358	86	29%	24%
Kanton 10	34	17	6%	50%
Federacija BiH	1.232	301	24%	

I pored velikog broja evidentiranih nezaposlenih osoba različitih kvalifikacija, poslodavci još uvijek ističu određene probleme prilikom pronalaska novih radnika. U ovom poglavlju su prikazani odgovori koji se odnose na razloge koji otežavaju poslodavcima pronalazak adekvatnih radnika.

Radilo se o pitanju sa skalom od 1 (potpuno se ne slažem) do 5 (potpuno se slažem) i višestrukim izborom ponuđenih odgovora, koja su bila podijeljena u dvije kategorije:

- faktori koji se odnose na društvo
- faktori koji se odnose na pojedinca.

Tabela 32: Najznačajniji razlozi nedostatka radnika određenih profila

Kanton	Faktori koji se odnose na društvo				Faktori koji se odnose na pojedinca						
	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	O10	O11
Unsko-sanski	3,07	3,88	3,59	2,57	3,67	3,85	3,41	2,53	2,31	1,54	1,92
Posavski	3,00	3,90	4,22	3,11	4,00	3,80	3,80	3,80	3,30	3,11	2,89
Tuzlanski	3,06	3,43	3,29	2,86	3,66	3,73	3,61	3,34	2,82	2,32	2,52
Zeničko-dobojski	3,21	3,44	3,15	2,59	3,42	3,54	3,42	3,21	2,74	2,69	2,39
Bosansko-podrinjski	2,33	2,33	3,67	2,33	3,67	3,00	2,33	2,33	2,33	3,00	2,33
Srednjobosanski	3,83	4,15	4,08	3,50	4,59	4,27	4,31	4,21	2,80	2,50	2,67
Hercegovačko-neretvanski	2,60	3,55	3,33	2,00	3,80	4,00	4,00	3,06	2,46	2,80	2,88
Zapadnohercegovački	2,29	3,00	2,88	2,43	4,36	4,60	4,70	3,75	2,29	2,57	1,71
Sarajevo	2,89	3,47	3,57	2,77	3,71	3,80	3,65	3,29	2,70	2,59	2,37
Kanton 10	3,50	4,50	3,88	2,47	4,56	4,44	4,44	3,13	2,75	2,38	1,63
Federacija BiH	2,98	3,56	3,56	2,66	3,94	3,90	3,77	3,27	2,65	2,55	2,33

O1 – Nedostatak podsticajnih sredstava

O2 – Poreska politika (visoka izdvajanja)

O3 – Opći ekonomski-privredni uslovi

O4 – Nedovoljno obavještanje o radnoj snazi

O5 – Nedostatak kadra sa traženim zanimanjem

O6 – Neostatak kadra sa znanjem i vještinama potrebnim za radno mjesto

O7 – Nedostatak kadra odgovarajućeg radnog iskustva

O8 – Nezainteresiranost pojedinca za rad na konkretnom radnom mjestu

O9 – Nezadovoljstvo kandidata ponuđenom visinom plate

O10 – Nezadovoljstvo kandidata radnim vremenom i uslovima rada

O11 – Udaljenost radnog mjesta od mjesta prebivališta kandidata

Kada je riječ o društvenim faktorima, kao značajan razlog koji utiče na nedostatak radnika, poslodavci najviše ističu visoka izdvajanja za poreze i doprinose i opće ekonomske uslove sa prosječnom ocjenom 3,56 što je za 0,51 više u odnosu na prethodnu godinu.

Kada je riječ o faktorima koji se odnose na pojedinca, najveći broj poslodavaca kao razlog nedostatka radnika navodi nedostatak kadra sa traženim zanimanjem sa prosječnom ocjenom 3,94 i nedostatak kadra sa znanjem i vještinama potrebnim za radno mjesto s ocjenom 3,90 što je povećanje za 0,36 u odnosu na prethodnu godinu i što ukazuje na kontinuirani hronični problem neusklađenosti ponude i potražnje na tržištu rada.

Pored navedenog, kao ograničavajuće faktore koji se odnose na pojedinca, poslodavci ističu: nedostatak potrebnog radnog iskustva (3,77- povećanje za 0,39 u odnosu na prethodnu godinu) i nezainteresiranost pojedinaca za rad na konkretnom radnom mjestu (3,27).

Poslodavci su najveće nezadovoljstvo u vezi kandidata za radna mjesta iskazali nedostatkom tehničkih - stručnih znanja i vještina, te nedostatak samoinicijativnosti i kreativnosti kandidata za radna mjesta.

Također, poslodavci ističu i nezadovoljstvo zbog nedostatka informatičkih, organizacijskih, analitičkih i vještina planiranja kod kandidata za radna mjesta.

Tabela 33: Razlozi nezadovoljstva kvalitetom kvalifikacija, stručnog znanja i vještina kandidata za radna mjesta

Kanton	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8
Unsko-sanski	4,20	3,36	3,27	3,55	2,82	3,43	3,53	3,50
Posavski	3,70	2,50	3,00	2,00	3,00	3,50	3,00	-
Tuzlanski	3,31	2,30	2,64	2,65	2,71	2,74	3,00	2,50
Zeničko-dobojski	3,43	2,67	2,74	3,00	2,81	2,77	2,82	2,94
Bosansko-podrinjski	2,33	2,33	2,33	2,33	2,33	2,33	2,33	2,33
Srednjobosanski	4,19	3,50	3,70	3,22	3,56	3,33	4,00	1,67
Hercegovačko-neretvanski	3,81	3,29	3,09	3,40	3,45	3,31	3,22	-
Zapadnohercegovački	4,10	2,89	2,13	2,25	2,38	2,13	2,70	2,00
Sarajevo	3,41	2,79	2,41	2,55	2,61	2,65	2,89	2,33
Kanton 10	4,31	3,38	3,31	3,31	3,31	2,25	3,13	3,67
Federacija BiH	3,68	2,90	2,86	2,83	2,90	2,84	3,06	2,62

O1 – Nedostatak tehničkih-stručnih znanja i vještina

O2 – Nedostatak poznavanja rada na računaru i informatičkih vještina

O3 – Nedostatak poznavanja stranih jezika

O4 – Nedostatak znanja o upravljanju projektima

O5 – Nedostatak organizacijskih, analitičkih i planskih vještina

O6 - Nedostatak socijalnih vještina (komunikativnost, timski rad, pregovaranje, empatičnost)

O7 – Samoinicijativnost i kreativnost

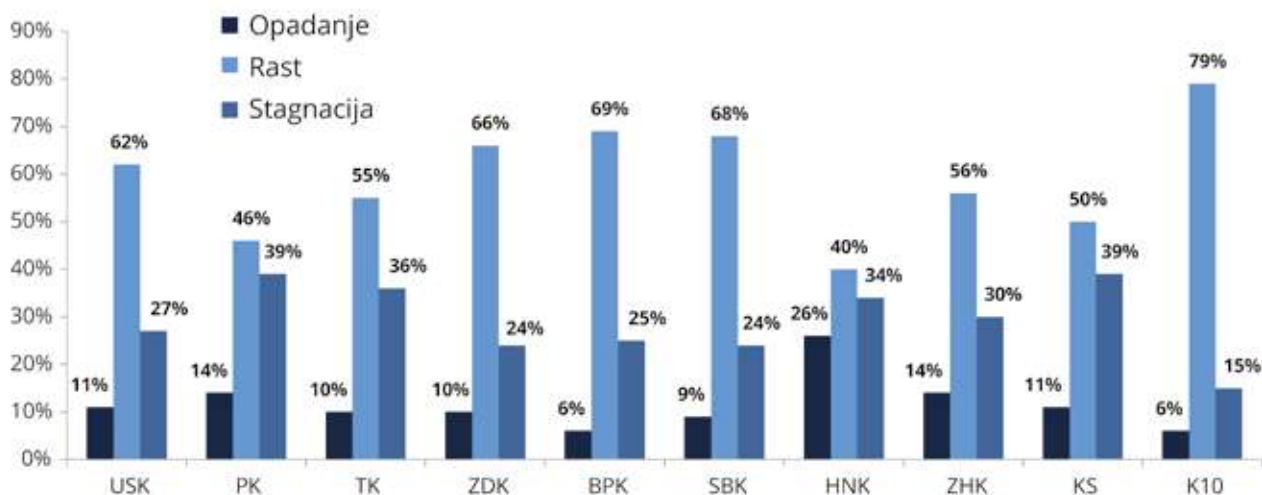
O8 - Ostalo

PROCJENA POSLOVANJA U 2021.GODINI

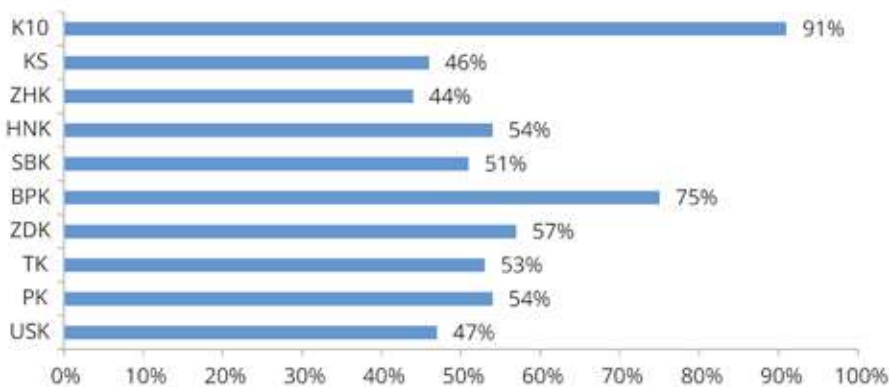

2021. GODINA (projekcije)

PROCJENA FINANSIJSKIH EFEKATA POSLOVANJA PO KANTONIMA U 2021. GODINI

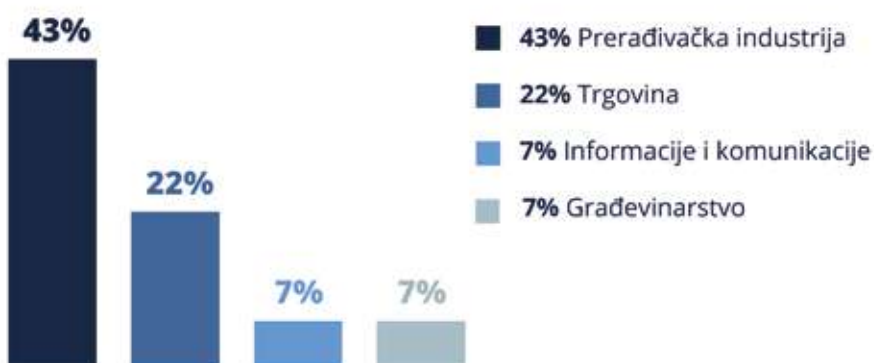

% POSLODAVACA KOJI SU ISKAZALI POTREBU ZA ZAPOSŁJAVANJEM NOVIH RADNIKA U 2021. GODINI

Anketirani poslodavci iskazali
potražnju za 4.560 radnika

% TRAŽENIH RADNIKA PO DJELATNOSTIMA

2021. GODINA (projekcije)

SPREMNOST POSLODAVACA DA ZAPOSLE NEKU OD TEŽE ZAPOS LJIVIH KATEGORIJA RADNIKA (%)

22%

Mladi bez radnog iskustva

20%

Žene

17%

Osobe starije od 40 godina

32%

Poslodavaca u Kantonu Sarajevo spremno je zaposliti neku od teže zapošljivih kategorija

NAČIN RJEŠAVANJA VIŠKA ZAPOSLENIH (%)

61,82%

Otkaz ugovora o radu

12,73%

Raspored na drugo radno mjesto kod istog poslodavca

7,27%

Skraćivanje radnog vremena

7,27%

Saradnja sa kantonalnim službama za zapošljavanje

POTREBA ZA DODATNIM OSPOSOBLJAVANJEM RADNIKA OD STRANE POSLODAVACA KOJI PLANIRAJU UVOĐENJE NOVIH TEHNOLOGIJA(%)

45%

Poslodavaca u FBiH je spremno ponuditi obuku za konkretne poslove u okviru radnog mjesta

21%

Poslodavaca na nivou FBiH je spremno ponuditi obuku za nezaposlene

6. PROCJENA POSLOVANJA U 2021.GODINI

6.1. Procjena obima poslovanja i finansijskih efekata poslovanja i procjena rasta plata u 2021. godini

Ukupno 1.195 poslodavaca ili 97% anketiranih poslodavaca je odgovorilo na pitanje o procjeni obimu poslovanja u 2021. godini.

Rast u proizvodnji, prodaji i uslugama planira 57% poslodavaca iz uzorka, što ukazuje na optimizam tj. očekivanje i nadanje poslodavca da će ipak doći do poboljšanja poslovnog ambijenta. Stagnaciju obima poslovanja očekuje 31%, dok opadanje očekuje 12% poslodavaca.

Na nivou kantona, rast proizvodnje, prodaje i usluga najviše očekuju poslodavci u Kantonu 10 (79%) i Bosansko-podrinjskom kantonu (75% poslodavaca), te Zeničko-dobojskom i Srednjobosanskom kantonu (67%).

Tabela 34: Procjena obima poslovanja (proizvodnja, prodaja, usluge) u 2021. godini

Kanton	Ukupno	Opadanje	%	Rast	%	Stagnacija	%
Unsko-sanski	82	10	12%	52	63%	20	24%
Posavski	28	4	14%	13	46%	11	39%
Tuzlanski	211	20	9%	116	55%	75	36%
Zeničko-dobojski	177	18	10%	119	67%	40	23%
Bosansko-podrinjski	16	1	6%	12	75%	3	19%
Srednjobosanski	116	10	9%	78	67%	28	24%
Hercegovačko-neretvanski	125	32	26%	52	42%	41	33%
Zapadnohercegovački	66	8	12%	38	58%	20	30%
Sarajevo	340	35	10%	174	51%	131	39%
Kanton 10	34	2	6%	27	79%	5	15%
Federacija BiH	1.195	140	12%	681	57%	374	31%

Kada je u pitanju procjena finansijskih efekata poslovanja u 2021. godini, na nivou Federacije BiH, većina poslodavaca (56%) je navela rast, a stagnaciju 32% poslodavaca. Tek 12% poslodavaca očekuje opadanje finansijskih efekata u 2021. godini.

Na pitanje je odgovorilo 1.196 poslodavaca ili 97% uzorka.

Tabela 35: Procjena finansijskih efekata poslovanja u 2021. godini

Kanton	Ukupno	Opadanje	%	Rast	%	Stagnacija	%
Unsko-sanski	82	9	11%	51	62%	22	27%
Posavski	28	4	14%	13	46%	11	39%
Tuzlanski	211	21	10%	115	55%	75	36%
Zeničko-dobojski	177	18	10%	117	66%	42	24%
Bosansko-podrinjski	16	1	6%	11	69%	4	25%
Srednjobosanski	117	10	9%	79	68%	28	24%
Hercegovačko-neretvanski	124	32	26%	50	40%	42	34%
Zapadnohercegovački	66	9	14%	37	56%	20	30%
Sarajevo	341	38	11%	171	50%	132	39%
Kanton 10	34	2	6%	27	79%	5	15%
Federacija BiH	1.196	144	12%	671	56%	381	32%

Na nivou kantona, rast finansijskih efekata poslovanja se najviše očekuje u Kantonu 10 (79% poslodavaca) i Bosansko-podrinjskom kantonu (69% poslodavaca), te Srednjobosanskom (68%) i Zeničko-dobojskom kantonu (66%).

Imajući u vidu platu kao jedan od bitnih motivirajućih faktora na tržištu rada, uzrok napuštanja ili prihvatanja određenih poslova, ali i kao faktor koji je među prvim na koji se utiče u kriznim situacijama, poslodavci su u okviru upitnika odgovarali i na pitanje vezano za procjenu rasta plata u 2021. godini.

Tako su na ovo pitanje odgovorila 1.184 poslodavca ili 96% anketiranih. Od toga je 43% izjavilo da procjenjuje rast plata od 10% u odnosu na prethodnu godinu, dok 57% poslodavaca ne očekuje rast plata. Od ukupnog broja anketiranih po kantonu, 68% od anketiranih poslodavaca iz Kantona 10 je izjavilo da će povećati plate u 2021. godini, zatim slijedi 57% anketiranih poslodavaca iz Posavskog i 53% anketiranih poslodavaca iz Zeničko-dobojskog kantona.

Tabela 36: Procjenjeni rast plata u 2021. godini

Kanton	DA	do 10%	do 20%	više od 20%	NE	Ukupno
Unsko-sanski	36	29	4	1	58	94
Posavski	16	13	2	1	12	28
Tuzlanski	90	87	3	0	120	210
Zeničko-dobojski	95	88	7	0	81	176
Bosansko-podrinjski	11	11	0	0	5	16
Srednjobosanski	55	45	9	1	60	115
Hercegovačko-neretvanski	36	31	4	0	88	124
Zapadnohercegovački	26	25	1	0	36	62
Sarajevo	125	106	16	1	200	325
Kanton 10	23	16	7	0	11	34
Federacija BiH	513	451	53	4	671	1.184
%	43%	38%	4%	0%	57%	100%

Posmatrajući po djelatnostima, rast plata u 2021. godini u najvećem omjeru planiran je u djelatnosti C - Prerađivačka industrija (32%), te u djelatnosti G - Trgovina (22%).

Tabela 37: Broj poslodavaca s iskazanom procjenom rastom plata u 2021. godini po djelatnostima

Kanton	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	R	S	Ukup- no
Unsko-sanski	2	11	0	0	1	8	1	6	2	0	0	4	0	1	0	36
Posavski	0	8	0	0	0	5	0	2	1	0	0	0	0	0	0	16
Tuzlanski	3	35	0	1	4	15	7	10	1	0	0	8	1	2	3	90
Zeničko-dobojski	0	30	1	2	13	19	10	5	2	0	0	10	1	0	2	95
Bosansko-podrinjski	0	6	0	0	1	2	0	1	0	0	0	1	0	0	0	11
Srednjobosanski	1	26	0	1	5	10	3	7	0	0	0	0	1	1	0	55
Hercegovačko-neretvanski	1	12	0	0	4	8	3	2	3	0	0	0	2	0	1	36
Zapadnohercegovački	0	5	0	0	3	9	2	3	0	0	0	2	0	2	0	26
Sarajevo	0	22	0	0	14	33	5	14	12	1	1	13	6	0	4	125
Kanton 10	0	10	0	0	1	5	2	3	1	0	0	1	0	0	0	23
Federacija BiH	7	165	1	4	46	114	33	53	22	1	1	39	11	6	10	513
%	1%	32%	0%	1%	9%	22%	6%	10%	4%	0%	0%	8%	2%	1%	2%	100%

B – Rudarstvo

C – Prerađivačka industrija

D – Proizvodnja i opskrba električnom energijom

E – Opskrba vodom

F – Građevinarstvo

G – Trgovina

H – Saobraćaj, skladištenje

I – Ugostiteljstvo

J – Informacije i komunikacije

K – Finansijske djelatnosti i osiguranje

L – Poslovanje nekretninama

M – Stručne, naučne i tehničke djelatnosti

N – Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti

R – Umjetnost, zabava i rekreacija

S – Ostale uslužne djelatnosti

Prema veličini firme, među poslodavcima koji su iskazali procjenu rasta plata dominiraju mikro i male firme (77%). U odnosu na ukupan broj anketiranih firmi mikro i male veličine, udio ovih firmi s planiranim rastom plata iznosi 39% , dok je 52% od ukupnog broja anketiranih velikih firmi istaklo da planira rast plata.

Tabela 38: Broj poslodavaca s iskazanom procjenom rastom plata u 2021. godini prema veličini firme

Kanton	Mikro i male firme – do 50 radnika	Srednje firme – od 50 do 250 radnika	Velike firme – preko 250 radnika
Unsko-sanski	33	2	1
Posavski	11	4	1
Tuzlanski	74	13	3
Zeničko-dobojski	70	18	7
Bosansko-podrinjski	8	0	3
Srednjobosanski	34	12	9
Hercegovačko-neretvanski	27	8	1
Zapadnohercegovački	19	6	1
Sarajevo	98	20	7
Kanton 10	20	3	0
Federacija BiH	394	86	33
%	77%	17%	6%

POTREBE ZA ZAPOŠLJAVANJEM I OBUKOM U 2021. GODINI

7. POTREBE ZA ZAPOSŁJAVANJEM I OBUKOM U 2021. GODINI

Potrebu za zapošljavanjem u 2021. godini je iskazalo 639 anketiranih poslodavaca, odnosno 52% od ukupno anketiranih. Navedeni poslodavci su iskazali potrebu za zapošljavanjem 4.728 radnika u 2020. godini, od čega se 66% odnosi na nova radna mjesta, a 34% na upražnjena radna mjesta.

7.1. Iskazane potrebe za zapošljavanjem u 2021. godini po djelatnostima

Od ukupno 1.232. anketirana poslodavca, 639 ili 52% je iskazalo procjenu o potrebi za zapošljavanjem 4.560 radnika u 2021. godini (što je za 168 ili 3,5% manje u odnosu na prošlogodišnje istraživanje), od čega za 3.012 (66%) procjenjuju da će se odnositi na novo-otvorena, a 1.548 (34%) na upražnjena radna mjesta.

Navedeni podatak ukazuje da poslodavci gaje određeni optimizam u vezi stabilizacije prilika u privredi u narednom periodu.

Najveći broj poslodavaca sa procijenjenim potrebama za zapošljavanjem u 2021. godini, u odnosu na broj ukupno anketiranih poslodavaca u Federaciji BiH, iskazan je u Kantonu Sarajevo (13%), zatim Tuzlanskom i Zeničko-dobojskom kantonu. Također, najveći broj traženih radnika je u navedenim kantonima.

Najveći broj poslodavaca sa iskazanim potrebama za zapošljavanjem u odnosu na broj ukupno anketiranih poslodavaca u kantonu je u zabilježen u Kantonu 10 (91%) i Bosansko-podrinjskom kantonu (75%).

Tabela 39: Broj poslodavaca sa iskazanim potrebama za zapošljavanjem novih radnika u 2021 godini

Kanton	Broj anketiranih poslodavaca	Poslo-davci sa iskazanim potrebama	% u odnosu na ukupan broj anketiranih u FBiH	% u odnosu na ukupan broj anketiranih u kantonu	Nov-otvorena radna mjesta	Upraznjena radna mjesta	Ukupan broj potrebnih radnika
Unsko-sanski	94	44	4%	47%	90	104	194
Posavski	28	15	1%	54%	161	46	207
Tuzlanski	213	113	9%	53%	631	355	986
Zeničko-dobojski	181	104	8%	57%	644	233	877
Bosansko-podrinjski	16	12	1%	75%	26	93	119
Srednjobosanski	117	60	5%	51%	290	140	430
Hercegovačko-neretvanski	125	67	5%	54%	351	56	407
Zapadnohercegovački	66	29	2%	44%	54	12	66
Sarajevo	358	164	13%	46%	660	476	1.136
Kanton 10	34	31	3%	91%	105	33	138
Federacija BiH	1.232	639	52%		3.012	1.548	4.560

Najveće potrebe za novim zapošljavanjem i to 43% iskazane su u djelatnosti prerađivačke industrije što je za 4% više u odnosu na prošlogodišnje istraživanja.

Slijede iskazane potrebe u djelatnosti Trgovina sa 22% i djelatnosti Informacije i komunikacije sa 7%, gdje je evidentirano znakovito povećanje sa prošlogodišnjih 90 na 336 procijenjenih potreba za radnicima.

Tabela 40: Broj traženih radnika prema procjeni poslodavaca u 2021. godini po djelatnostima

Kanton	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	R	S	Ukupno
Unsko-sanski	4	73	0	4	24	16	0	35	18	0	0	5	0	11	4	194
Posavski	0	118	0	0	0	81	0	6	0	0	0	0	2	0	0	207
Tuzlanski	100	377	0	0	54	337	33	43	2	0	10	10	2	15	3	986
Zeničko-dobojski	0	596	8	16	72	86	28	25	10	0	0	27	4	0	5	877
Bosansko-podrinjski	0	87	0	1	21	3	0	2	0	0	0	1	4	0	0	119
Srednjobosanski	0	278	0	3	25	72	13	24	5	0	0	0	10	0	0	430
Hercegovačko-neretvanski	2	166	0	1	12	177	4	10	20	0	2	1	8	1	3	407
Zapadnohercegovački	0	17	0	2	6	21	0	6	1	0	0	11	0	2	0	66
Sarajevo	0	146	0	0	95	206	24	48	278	40	40	73	172	0	14	1.136
Kanton 10	0	87	0	0	3	21	6	15	2	0	0	1	0	3	0	138
Federacija BiH	106	1.945	8	27	312	1.020	108	214	336	40	52	129	202	32	29	4.560
%	2%	43%	0%	1%	7%	22%	2%	5%	7%	1%	1%	3%	4%	1%	1%	100%

B – Rudarstvo

C – Prerađivačka industrija

D – Proizvodnja i opskrba električnom energijom

E – Opskrba vodom

F – Građevinarstvo

G – Trgovina

H – Saobraćaj, skladištenje

I – Ugostiteljstvo

J – Informacije i komunikacije

K – Finansijske djelatnosti i osiguranje

L – Poslovanje nekretninama

M- Stručne, naučne i tehničke djelatnosti

N – Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti

R – Umjetnost, zabava i rekreacija

S – Ostale uslužne djelatnosti

Prema veličini firme, od ukupno 4.560 radnika, koliko su anketirani poslodavci iskazali kao procijenjenu potrebu u 2021. godini, 36% se odnosi na potrebe velikih firmi, zatim slijede mikro i male firme (35%) te firme srednje veličine (29%).

Tabela 41: Broj traženih radnika prema procjeni poslodavaca u 2021. godini prema veličini firme

Kanton	Mikro i male firme - do 50 radnika	Srednje firme - od 50 do 250 radnika	Velike firme - preko 250 radnika
Unsko-sanski	131	33	30
Posavski	23	114	70
Tuzlanski	246	186	554
Zeničko-dobojski	213	300	364
Bosansko-podrinjski	44	0	75
Srednjobosanski	235	97	98
Hercegovačko-neretvanski	132	191	84
Zapadnohercegovački	59	7	0
Sarajevo	427	332	377
Kanton 10	67	71	0
Federacija BiH	1.577	1.331	1.652
%	35%	29%	36%

7.2. Iskazane potrebe za zapošljavanjem u 2021. godini prema stručnoj spremi i zanimanjima

Prema stručnoj spremi, anketirani poslodavci su iskazali najveće potrebe za radnicima sa srednjom stručnom spremom III stepena (KV radnicima), i to 62%. Slijedi potražnja za radnicima srednje stručne spreme IV stepena (SSS) - 16%, te za radnicima visoke stručne spreme (VSS) - 13%.

Tabela 42: Iskazane potrebe za radnicima u 2021. godini prema stručnoj spremi

Kanton	NK, NSS, PKV	KV, VKV	SSS	VŠS, VSS	Ukupno
Unsko-sanski	41	71	56	26	194
Posavski	4	140	57	6	207
Tuzlanski	84	770	110	22	986
Zeničko-dobojski	79	669	94	34	876
Bosansko-podrinjski	11	20	86	2	119
Srednjobosanski	65	357	5	3	430
Hercegovačko-neretvanski	87	206	67	47	407
Zapadnohercegovački	0	25	34	7	66
Sarajevo	67	451	191	427	1.136
Kanton 10	9	110	7	12	138
Federacija BiH	447	2.819	707	586	4.560
%	9%	62%	16%	13%	100%

Kao i prethodnih godina, potvrđena je velika potražnja kod anketiranih poslodavaca za radnicima sa srednjom stručnom spremom III stepena (za 5% više u odnosu na 2019/2020. godine), kao i potražnja za radnicima sa VSS (4.% više u odnosu na istraživanje iz prethodne godine). Potražnja za osobama sa srednjom stručnom spremom IV stepena je smanjena za 8%.

Prema iskazanim potrebama anketiranih poslodavaca, prodavači-trgovci će u 2021. godini biti najviše traženi radnici u odnosu na prethodnu godinu. Ovo zanimanje preuzima prvu poziciju, dok su prošle godine to bili šivači koji sada zauzimaju drugu poziciju po broju iskazanih potreba od strane anketiranih poslodavaca.

Iako je usljed posljedica pandemije COVID-19 sektor ugostiteljstva i hotelijerstva pretrpio velike posljedice, konobari i kuhari su, prema rezultatima iz ovog istraživanja, i dalje među zanimanjima sa izraženom potražnjom od strane poslodavaca u Federaciji BiH.

Također, poslodavci su iskazali veliku potražnju i za vozačima, bravarima, obučarima, variocima, zaštitarima, tesarima, mesarima, *call centar* operaterima i slastičarima, a iskazana je i potražnja za 240 (pomoćnih) radnika za jednostavne poslove.

Tabela 43: Pregled pet (5) zanimanja sa najvećom iskazanom potražnjom po kantonima

Kanton	Stručna sprema	Zanimanje 1	Broj	Zanimanje 2	Broj	Zanimanje 3	Broj	Zanimanje 4	Broj	Zanimanje 5	Broj
USK	VSS, VŠS	Programer	9	Dizajner	9	Građevinski inženjer	2	Mašinski inženjer	2	Računovođa Veterinar Komerijalist	po 1
	SSS, KV	Konobar	25	Kuhar	22	Mašinski tehničar	18	Zidar Rukovalac mašinom za brušenje i poliranje drveta	11	Građevinski tehničar	10
PK	VSS, VŠS	Inženjer elektrotehnike	3	Ekonomista	2	Grafički dizajner	1				
	SSS, KV	Šivač kože	70	Prodavač-trgovac	50	Vozač kamiona	22	Stolar	12	Bravar Konobar	po 10
TK	VSS, VŠS	Ekonomista	8	Mašinski inženjer	7	Inženjer drum-skog saobraćaja	2	Komerijalist	2	Arhitekt Pravnik Veterinar	po 1
	SSS, KV	Prodavač	266	Krojač	210	Obućar	50	Bravar	42	Slastičar	40
ZDK	VSS, VŠS	Informatičar	6	Inženjer elektro-tehnike	5	Mašinski inženjer	5	Ekonomist Komerijalist	po 4	Građevinski inženjer	3
	SSS, KV	Šivač kože	231	Bravar	56	Zavarivač	44	Vozač	37	Prodavač-trgovac Zidar	33
BPK	VSS, VŠS	Građevinski inženjer	1	Inženjer tehnolog	1						
	SSS, KV	Aparater	40	Preser	35	Vozač kamiona	4	Zaštitar	4	Pekar Zidar Tesar	po 3

Za zanimanja sa fakultetskim obrazovanjem, najveća iskazana potražnja je za radnicima iz IT oblasti i ovaj podatak potvrđuje činjenicu rasta broja zaposlenih u djelatnosti Informacije i komunikacije tokom cijele 2020. godine obilježene pandemijom COVID-19, a sve usljed povećane digitalizacije poslovnih procesa i jačanja prisustva informacionih tehnologija u društvu generalno.

Zatim slijedi iskazana potražnja za arhitektima, inženjerima elektrotehnike, mašinskim i građevinskim inženjerima i ekonomistima.

Vezano za spremnost poslodavaca da zaposle nezaposlenu osobu iz neke od teže zapošljivih ili specifičnih kategorija, uz mogućnost višestrukog izbora odgovora, najveći broj je iskazao spremnost za zapošljavanje mladih bez radnog iskustva (22%), zatim žena (20%), starijih od 40 (17%), demobilisanih boraca i nekvalificiranih radnika (po 9%) i osoba s invaliditetom (6%). Najveća potražnja i spremnost poslodavaca za zapošljavanjem po svim kategorijama je zabilježena u Kantonu Sarajevo (32%).

Tabela 44: Spremnost poslodavaca da zaposle neku od teže zapošljivih kategorija radnika

Kanton	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	O10
Unsko-sanski	6	6	5	2	20	36	40	35	16	1
Posavski	2	3	0	6	9	14	21	16	12	6
Tuzlanski	15	19	19	21	36	58	68	48	37	5
Zeničko-dobojski	21	12	10	19	44	89	102	65	24	6
Bosansko-podrinjski	4	3	4	2	3	11	13	7	3	0
Srednjobosanski	5	6	4	6	18	56	69	46	25	2
Hercegovačko-neretvanski	24	11	14	6	28	61	60	53	29	5
Zapadnohercegovački	12	9	2	3	9	43	41	35	17	1
Sarajevo	61	64	91	66	71	164	159	142	68	17
Kanton 10	7	8	8	6	12	24	27	25	13	0
Federacija BiH	157	141	157	137	250	556	600	472	244	43
%	6%	5%	6%	5%	9%	20%	22%	17%	9%	2%

O1 Osobe s invaliditetom

O6 Žene

O2 Žrtve nasilja

O7 Mladi bez radnog iskustva

O3 Osobe iz institucija za nezbrinutu djecu

O8 Osobe starije od 40

O4 Pripadnici romske populacije

O9 Nekvalifikovani radnici

O5 Demobilisani borci

O10 Imigranti (legalni imigranti sa potrebnim ispravama)

7.3. Očekivani višak radnika u 2021. godini

Prema odgovorima anketiranih poslodavaca, očekivani višak radnika u 2021. godini nije zabrinjavajući.

Tabela 45: Očekivani višak radnika

Kanton	Zanimanje	Stručna sprema	Broj	Razlog
Unsko-sanski	Konobar	KV	9	Smanjenje obima poslovanja
	Prodavač-trgovac	KV	5	Smanjenje obima poslovanja
Posavski	Dizajner	SSS	4	Smanjenje obima poslovanja
Tuzlanski	Mašinski tehničar	SSS	2	Smanjenje obima poslovanja
	Kuhar	KV	1	Smanjenje obima poslovanja
	Pekar	KV	2	Smanjenje obima poslovanja
	Prodavač-trgovac	KV	3	Smanjenje obima poslovanja
Zeničko-dobojski	Mehaničar	KV		Smanjenje obima poslovanja
	Šivač	KV		Promjena u sistemu poslovanja
	Mesar	KV	2	Smanjenje obima poslovanja
Bosansko-podrinjski	Šivač	KV	80	Smanjenje obima poslovanja
Srednjobosanski	Vozač kamiona	KV	4	Smanjenje obima poslovanja
	Krojač	KV	2	Promjena u sistemu poslovanja
	Elektrotehničar	SSS	1	Zatvaranje firme
	Fasader	KV	2	Završetak sezonskog posla
	Radnik za jednostavne poslove	NKV	2	Promjena u sistemu poslovanja
	Tesar	KV	2	Završetak sezonskog posla
	Mehaničar	KV	1	Smanjenje obima poslovanja
	Obučar	KV	5	Smanjenje obima poslovanja
	Šivač	KV	4	Promjena u sistemu poslovanja
	Mesar	KV	2	Smanjenje obima poslovanja
	Prodavač-trgovac	KV	1	Smanjenje obima poslovanja
	Ekonomista	VSS	1	Zatvaranje firme
Hercegovačko-neretvanski	Prodavač	KV	3	Smanjenje obima poslovanja
Zapadnohercegovački	Administrator	VSS	1	Smanjenje obima poslovanja
	Autolakirer	KV	1	Smanjenje obima poslovanja
Sarajevo	Kozmetičar	SSS	3	Zbog epidemije
	Konobar	KV	3	Smanjenje obima poslovanja
	Kuhar	KV	1	Smanjenje obima poslovanja
	Bravar	KV	2	Smanjenje obima poslovanja
	Prodavač	KV	2	Smanjenje obima poslovanja
	Frizer	KV	1	Smanjenje obima poslovanja
	Električar	KV	1	Smanjenje obima poslovanja
	Administrativni radnik	SSS	4	Smanjenje obima poslovanja
	IT serviser	SSS	1	Smanjenje obima poslovanja
	Marketing stručnjak	VSS	1	Promjena u sistemu poslovanja
	Radnik u proizvodnji	NK	1	Smanjenje obima poslovanja
	Radnik u knjigovodstvu	SSS	1	Smanjenje obima poslovanja

Tabela 45: Očekivani višak radnika

Kanton	Zanimanje	Stručna sprema	Broj	Razlog
Kanton 10	Računovođa	VSS	1	Promjena u sistemu poslovanja
	Radnik u proizvodnoj	NK	1	Smanjenje obima poslovanja

U nastavku je dat pregled broja poslodavaca koji su naveli na koji način rješavaju viškove radnika.

Tabela 46: Broj poslodavaca prema načinu rješavanja viška zaposlenih

Kanton	Raspored na drugo radno mjesto kod istog poslodavca	Prebacivanje radnika u drugu organizacionu jedinicu kod istog poslodavca	Obuka, dokvalifikacija, prekvalifikacija	Skraćivanje radnog vremena	Saradnja sa kantonalnim službama za zapošljavanje	Otkaz ugovora o radu	Ostalo
Unsko-sanski	2	0	0	1	2	3	0
Posavski	0	0	0	0	0	2	0
Tuzlanski	0	0	0	0	0	2	0
Zeničko-dobojski	1	0	1	1	0	2	0
Bosansko-podrinjski	0	0	0	0	0	1	0
Srednjobosanski	1	0	0	1	1	6	0
Hercegovačko-neretvanski	1	0	0	1	1	0	0
Zapadnohercegovački	0	0	0	0	0	2	0
Sarajevo	1	2	0	0	0	15	2
Kanton 10	1	1	0	0	0	1	0
Federacija BiH	7	3	1	4	4	34	2

7.4. Potrebe za dodatnim osposobljavanjem radnika i mogućnost organizovanja praktične nastave za učenike i obuke za nezaposlene osobe

Potrebe za dodatnim osposobljavanjem radnika u skladu sa svojim planovima uvođenja novih tehnologija u procesu rada, odnosno promjena u tehnologiji i organizaciji rada, navelo je 411 poslodavaca (33% anketiranih), 328 manje u odnosu na prošlu godinu.

Tabela 47: Potrebe za dodatnom obukom i osposobljavanjem radnika kod poslodavaca koji planiraju uvođenje novih tehnologija u procesu rada

Kanton	O1	O2	O3	O4	O5	O6	Ukupno
Unsko-sanski	2	1	0	6	0	0	9
Posavski	0	0	0	1	1	0	2
Tuzlanski	9	4	6	25	11	0	55
Zeničko-dobojski	10	6	8	23	6	1	54
Bosansko-podrinjski	1	1	1	6	2	0	11
Srednjobosanski	8	2	4	27	5	1	47
Hercegovačko-neretvanski	4	2	6	18	11	3	44
Zapadnohercegovački	6	3	4	13	3	0	29
Sarajevo	23	9	17	60	27	9	145

Tabela 47: Potrebe za dodatnom obukom i osposobljavanjem radnika kod poslodavaca koji planiraju uvođenje novih tehnologija u procesu rada

Kanton	O1	O2	O3	O4	O5	O6	Ukupno
Kanton 10	3	1	4	4	2	1	15
Federacija BiH	66	29	50	183	68	15	411
%	16%	7%	12%	45%	17%	4%	100%

O1 – Sticanje posebnih vještina u verifikovanoj ustanovi - rad na računaru)

O2 – Sticanje posebnih vještina u verifikovanoj ustanovi - strani jezici

O3 – Sticanje posebnih vještina u verifikovanoj ustanovi - upravljanje projektima

O4 – Obuka za konkretne poslove u okviru radnog mjesta

O5 – Dokvalifikacija i prekvalifikacija u okviru verifikovane institucije/ustanove

O6– Ostalo

Većina poslodavaca je navela potrebe za dodatnom obukom radnika za obavljanje konkretnih poslova u okviru radnog mjesta (45%). Veliki broj poslodavaca naveo je potrebe za dokvalifikacijom ili prekvalifikacijom (17%), dok je potrebe za obukom u oblasti IT iskazalo 16% poslodavaca.

U kontekstu mogućnosti pružanja podrške organizovanju praktične nastave, 433 poslodavca ili 35% od ukupno anketiranih je izjavilo da ima mogućnosti (mentor, oprema, prostor i materijali) i da je spremno primiti učenike i studente na praktičnu nastavu, najvećim dijelom za sljedeća zanimanja: ekonomista, konobar, kuhar, prodavač, automehaničar, bravar, šivač, administrativni radnik, vozač, veterinar, armirač, ekonomski tehničar i blagajnik.

Tabela 48: Broj poslodavaca koji su spremni ponuditi praktičnu nastavu za učenike i studente u 2021. godini

Kanton	Broj poslodavaca
Unsko-sanski	22
Posavski	13
Tuzlanski	55
Zeničko-dobojski	71
Bosansko-podrinjski	10
Srednjobosanski	51
Hercegovačko-neretvanski	33
Zapadnohercegovački	25
Sarajevo	132
Kanton 10	21
Federacija BiH	433
%	35%

Slijedi pregled zanimanja za koja su poslodavci spremni omogućiti obavljanje praktične nastave.

Tabela 49: Zanimanja za koja su poslodavci spremni ponuditi praktičnu nastavu po kantonima

Kanton	Zanimanje 1	Zanimanje 2	Zanimanje 3	Zanimanje 4	Zanimanje 5
Unsko-sanski	Konobar	Kuhar	Prodavač - trgovac	Veterinar	
Posavski	Konobar	Prodavač - trgovac	Ekonomski tehničar	Kuhar	Blagajnik
Tuzlanski	Auto-mehaničar	Konobar	Bravar	Prodavač - trgovac	
Zeničko-dobojski	Kuhar	Konobar	Šivač	Bravar	
Bosansko-podrinjski	Konobar	Kuhar	Vozač putničkog automobila	Armirač	
Srednjobosanski	Kuhar	Ekonomski tehničar	Konobar	Auto-mehaničar	
Hercegovačko-neretvanski	Konobar	Ekonomista	Kuhar	Prodavač - trgovac	
Zapadnohercegovački	Konobar	Kuhar	Auto-mehaničar	Ekonomista	
Sarajevo	Ekonomista	Kuhar	Konobar	Pekar	
Kanton 10	Konobar	Kuhar	Administrativni radnik	Ekonomista	

U tu svrhu, 119 ili 29% poslodavaca je spremno ponuditi naknadu između 100 i 200 KM, a 19% naknadu između 200 i 300 KM.

Postoje i poslodavci koji su spremni ponuditi iznos veći od 300 KM i naknadu za ishranu i osiguranje, ali je njih manje od 10%.

Tabela 50: Visina naknade koju su poslodavci spremni ponuditi studentima i učenicima na praktičnoj nastavi

Kanton	0 KM	do100 KM	100-200 KM	200-300 KM	Drugo
Unsko-sanski	3	5	7	5	2
Posavski	3	6	1	3	0
Tuzlanski	21	17	10	4	2
Zeničko-dobojski	17	26	18	7	1
Bosansko-podrinjski	2	0	6	2	0
Srednjobosanski	5	14	18	7	3
Hercegovačko-neretvanski	6	1	5	10	8
Zapadnohercegovački	5	5	5	8	1
Sarajevo	23	19	42	25	15
Kanton 10	1	0	7	6	7
Federacija BiH	86	93	119	77	39
%	21%	22%	29%	19%	9%

Također, u kontekstu obuke odraslih, 243 poslodavca ili 20% od ukupno anketiranih je izjavilo da imaju mogućnosti i da su spremni organizovati obuke, stručno osposobljavanje i usavršavanje nezaposlenih osoba

Poslodavci su u najvećoj mjeri istakli mogućnost pružanja obuke nezaposlenih osoba za sljedeća zanimanja: ekonomista, konobar, kuhar, prodavač, automehaničar, mehatroničar – CNS operater, informatičar, elektroinstalater, frizer, stolar, šivač, bravar, administrativni radnik.

Tabela 51: Broj poslodavaca koji su spremni pružiti obuku za nezaposlene osobe (mentor, oprema) u 2021. godini

Kanton	DA
Unsko-sanski	6
Posavski	1
Tuzlanski	41
Zeničko-dobojski	42
Bosansko-podrinjski	7
Srednjobosanski	18
Hercegovačko-neretvanski	21
Zapadnohercegovački	10
Sarajevo	76
Kanton 10	21
Federacija BiH	243
%	21%

Slijedi pregled zanimanja za koja su poslodavci spremni omogućiti obavljanje obuke za nezaposlene osobe.

Tabela 52: Zanimanja za koja su poslodavci spremni omogućiti obuku za nezaposlene osobe po kantonima

Kanton	Zanimanje 1	Zanimanje 2	Zanimanje 3	Zanimanje 4	Zanimanje 5
Unsko-sanski	Konobar	Kuhar	Auto-mehaničar	Mehatroničar - CNC operater	Prodavač - trgovac
Posavski	Blagajnik	Konobar	Kuhar	Administrativni radnik	Administrator
Tuzlanski	Konobar	Auto-mehaničar	Ekonomista	Bravar	
Zeničko-dobojski	Ekonomista	Šivač	Zavarivač - Varilac	Bravar	
Bosansko-podrinjski	Konobar	Kuhar	Montažer slike i zvuka	Novinar	
Srednjobosanski	Kuhar	Konobar	Prodavač - trgovac	Stolar	
Hercegovačko-neretvanski	Ekonomista	Elektroinstalater	Konobar	Mehatroničar - CNC operater	
Zapadnohercegovački	Ekonomista	Grafički dizajner	Informatičar	Komercijalist	
Sarajevo	Ekonomista	Građevinski inženjer	Kuhar	Frizer	
Kanton 10	Konobar	Kuhar	Administrativni radnik	Ekonomista	

Od 243 poslodavca, koji su se izjasnili da su spremni pružiti obuku nezaposlenim osobama, 31% bi izdvojilo naknadu do 100 do 200 KM po osobi, a 26 % naknadu od 200 do 300 KM.

Tabela 53: Visina naknade koju su poslodavci spremni ponuditi nezaposlenim osobama tokom obuke

Kanton	0 KM	do100 KM	100-200 KM	200-300 KM	Drugo
Unsko-sanski	3	0	2	0	1
Posavski	0	0	0	1	0
Tuzlanski	4	17	12	3	4
Zeničko-dobojski	6	10	16	4	6
Bosansko-podrinjski	1	0	5	1	0
Srednjobosanski	1	3	4	4	3
Hercegovačko-neretvanski	1	0	5	5	7
Zapadnohercegovački	2	1	3	4	0
Sarajevo	8	7	23	22	12
Kanton 10	0	1	3	10	7
Federacija BiH	26	39	73	54	40
%	11%	17%	31%	23%	17%

SARADNJA SA JAVNIM SLUŽBAMA ZA ZAPOŠLJAVANJE U FBiH

SARADNJA SA ZAVODOM

NAČIN TRAŽENJA NOVIH RADNIKA

87%

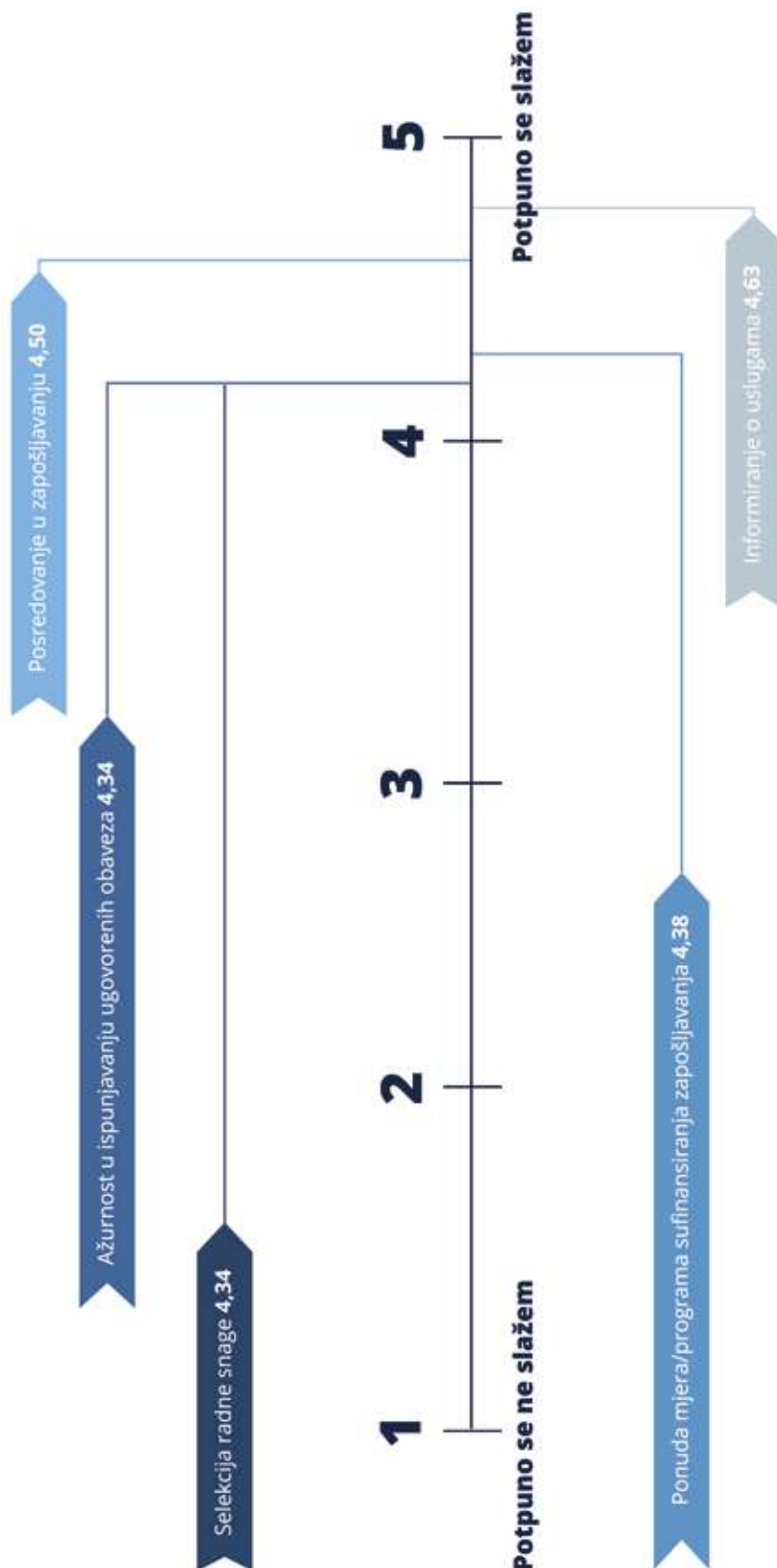
Poslodavaca u Bosansko-podrinjskom kantonu koristi usluge posredovanja u zapošljavanju putem javnih službi za zapošljavanje

OBLIK SARADNJE OSTVAREN SA KANTONALNIM SLUŽBAMA (%)

SARADNJA SA ZAVODOM

OCJENA ZADOVOLJSTVA SARADNJOJOM PO USLUGAMA
(SKALA OD 1 - POTPUNO SE NE SLAŽEM DO 5 - POTPUNO SE SLAŽEM)

8. SARADNJA SA JAVNIM SLUŽBAMA ZA ZAPOSŁJAVANJE U FEDERACIJI BiH

Kada je u pitanju modalitet – način traženja novih radnika i posredovanje u zapošljavanju, anketirani poslodavci, uz mogućnost višestrukog izbora ponuđenih opcija, odgovorili su da radnike najčešće traže putem ličnih kontakata (36%), dok 20% koristi usluge javnih službi za zapošljavanje. Usluge posredovanja u zapošljavanju putem javnih službi za zapošljavanje najviše koriste anketirani poslodavci u Bosansko-podrinjskom kantonu (87% od ukupno anketiranih u kantonu), zatim slijede Posavski kanton (57%), Hercegovačko-neretvanski kanton (55%) i Srednjobosanski kanton (48%). Ovdje treba napomenuti da se radi o slučajnom uzorku koji je reprezentativan za sve poslodavce, a ne samo za one koji su sarađivali sa Federalnim zavodom i kantonalnim službama za zapošljavanje. Pored navedenog, 12% od ukupno anketiranih poslodavaca navodi oglašavanje u medijima, a 9% koristi društvene mreže i vlastite baze podataka.

Tabela 54: Način traženja novih radnika

Kanton	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9
Unsko-sanski	32	71	16	16	15	4	0	13	1
Posavski	16	21	10	3	7	1	0	5	0
Tuzlanski	79	170	35	39	35	5	6	45	5
Zeničko-dobojski	76	129	47	34	39	1	4	29	1
Bosansko-podrinjski	14	13	3	1	1	0	0	1	0
Srednjobosanski	56	92	24	20	20	4	2	38	3
Hercegovačko-neretvanski	69	94	31	13	17	11	4	16	1
Zapadnohercegovački	13	51	27	15	10	4	5	32	0
Sarajevo	138	244	91	60	66	65	5	24	14
Kanton 10	17	28	6	10	7	1	0	16	0
Federacija BiH	510	913	290	211	217	96	26	219	25
%	20%	36%	12%	8%	9%	4%	1%	9%	1%

O1 – Posredovanjem biroa za zapošljavanje

O2 – Ličnim kontaktima

O3 – Putem sredstava javnog informisanja

O4 – Putem Internet stranice firme

O5 – Korištenjem društvenih mreža

O6 – Posredstvom privatnih agencija za zapošljavanje

O7 – Posredstvom obrazovnih institucija

O8 – Korištenjem vlastite baze podatak

O9 – Drugo

U kontekstu saradnje sa kantonalnim službama za zapošljavanje, od 712 poslodavaca koji su odgovorili na ovo pitanje, najviše poslodavaca (35%) je istaklo da saradnju ostvaruju u okviru učešća u realizaciji programa sufinansiranja zapošljavanja, a slijede informisanje o ponudi radne snage (20%) i oglašavanje radnih mjesta (20%). Usluge posredovanja u zapošljavanju potrebnog profila radne snage koristilo je 16% anketiranih poslodavaca.

Tabela 55: Oblik saradnje ostvaren sa kantonalnim službama za zapošljavanje

Kanton	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	O10
Unsko-sanski	5	5	1	0	15	1	0	0	2	1
Posavski	5	15	4	6	7	0	0	0	4	0
Tuzlanski	9	14	11	0	26	0	0	1	1	1
Zeničko-dobojski	30	32	28	5	44	2	1	2	0	3
Bosansko-podrinjski	3	2	5	0	15	0	0	0	0	0
Srednjobosanski	19	26	16	2	28	1	4	1	3	0
Hercegovačko-neretvanski	18	26	13	1	18	0	0	2	8	1
Zapadnohercegovački	7	2	3	1	16	0	0	0	0	0
Sarajevo	34	19	27	2	63	1	4	2	0	4
Kanton 10	8	4	4	1	15	0	0	1	1	0
Federacija BiH	138	145	112	18	247	5	9	9	19	10
%	19%	20%	16%	3%	35%	1%	1%	1%	3%	1%

O1 – Oglašavanje slobodnih radnih mjesta

O2 – Informiranje o ponudi radne snage

O3 – Posredovanje u zapošljavanju potrebnog profila radne snage

O4 – Selekcija radne snage

O5 – Učešće u programima sufinansiranja zapošljavanja

O6 – Učešće u programima dodatne, dokvalifikacije, prekvalifikacije

O7 – Učešće na sajmu zapošljavanja

O8 – Pravna pomoć

O9 – Rješavanje viška zaposlenih

O10 – Ostalo

U okviru sagledavanja ostvarene saradnje s kantonalnim službama za zapošljavanje, i zadovoljstva uslugama koje pružaju službe za zapošljavanje, na skali od 1 (potpuno nezadovoljan) do 5 (potpuno zadovoljan) u sljedećoj tabeli je dat prikaz prosječnih ocjena za svaku od usluga.

Tabela 56: Ocjena zadovoljstva saradnjom ostvarenom sa kantonalnim službama za zapošljavanje

Kanton	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	Prosjeck
Unsko-sanski	4,75	4,75	4,27	4,65	4,33	4,55	3,75	4,00	4,25	4,37
Posavski	4,65	4,80	4,80	4,20	3,90	4,75	2,70	4,35	4,47	4,29
Tuzlanski	4,56	4,41	4,06	4,21	3,88	3,97	4,16	4,08	4,21	4,17
Zeničko-dobojski	4,21	4,10	3,95	3,79	3,04	3,57	3,38	3,63	3,77	3,72
Bosansko-podrinjski	4,94	4,94	4,88	4,94	4,81	4,88	4,56	4,75	4,63	4,81
Srednjobosanski	4,66	4,53	4,22	4,29	3,67	4,00	3,77	4,04	4,05	4,14
Hercegovačko-neretvanski	4,77	4,56	4,55	4,03	3,96	4,44	3,89	4,55	4,37	4,35
Zapadnohercegovački	4,61	4,33	4,43	4,82	4,23	4,61	4,33	4,63	4,70	4,52
Sarajevo	4,32	4,09	3,95	4,34	3,86	4,20	4,00	3,85	3,91	4,06
Kanton 10	4,83	4,44	4,33	4,50	3,91	4,47	3,27	4,00	3,73	4,16
Federacija BiH	4,63	4,50	4,34	4,38	3,96	4,34	3,78	4,19	4,21	4,37

O1 – Informisanje o uslugama

O2 – Posredovanje u zapošljavanju

O3 – Selekcija radne snage

O4 – Ponuda mjera/programa sufinansiranja zapošljavanja

O5 – Ponuda programa obuke

O6 – Ažurnost u ispunjavanju ugovrenih obaveza

O7 – Učešće na sajmu zapošljavanja

O8 – Pravna pomoć

O9 – Podrška u rješavanju problema viška zaposlenih

Najveću prosječnu ocjenu po svim ocijenjenim parametrima dobila je Služba za zapošljavanje Bosansko-podrinjskog kantona (4,81). Anketirani poslodavci su najbolje ocijenili uslugu informisanja o uslugama (4,63), uslugu posredovanja u zapošljavanju (4,50) i ponudu mjera/programa aktivne politike zapošljavanja (4,38). Sa ocjenom 5 (potpuno zadovoljan) i ocjenom 4 (zadovoljan), 91% anketiranih poslodavaca je ocijenilo informisanje o uslugama, 89% uslugu posredovanja i 85% ponudu mjera/programa aktivne politike zapošljavanja.

Tabela 57: Učešće poslodavaca koji su pojedine oblike saradnje sa kantonalnim službama za zapošljavanje ocijenili sa 4 (zadovoljan) i 5 (potpuno zadovoljan)

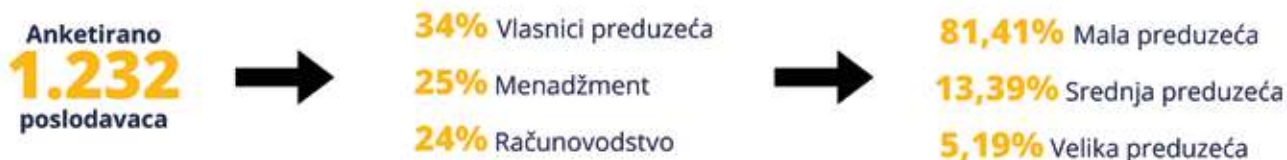
Kanton	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	Prosjeck
Unsko-sanski	88%	92%	82%	88%	78%	91%	63%	71%	75%	81%
Posavski	90%	90%	95%	70%	50%	95%	95%	70%	74%	81%
Tuzlanski	93%	89%	76%	83%	69%	76%	80%	70%	79%	79%
Zeničko-dobojski	76%	79%	67%	66%	40%	55%	44%	48%	60%	59%
Bosansko-podrinjski	100%	100%	94%	100%	94%	100%	81%	82%	76%	92%
Srednjobosanski	95%	88%	78%	78%	62%	80%	61%	68%	76%	76%
Hercegovačko-neretvanski	95%	88%	93%	81%	58%	81%	61%	95%	75%	81%
Zapadnohercegovački	94%	93%	86%	100%	85%	94%	89%	88%	90%	91%
Sarajevo	88%	77%	69%	84%	58%	78%	60%	46%	57%	69%
Kanton 10	94%	94%	93%	100%	55%	88%	36%	57%	45%	74%
Federacija BiH	91%	89%	83%	85%	65%	84%	67%	70%	71%	78%

OSNOVNI PODACI IZ ISTRAŽIVANJA

ZAKLJUČAK

UZORAK

PROMJENA U BROJU RADNIKA U 2020. GODINI

DA LI STE ZADOVOLJNI KVALITETOM KVALIFIKACIJA, ZNANJA I VJEŠTINA RADNIKA?

NAJČEŠĆE KORIŠTENE MJERE AKTIVNE POLITIKE ZAPOSŁJAVANJA

ZAKLJUČAK

POTREBA ZA ZAPOSŁJAVANJEM U 2021. GODINI

52%

Poslodavaca smatra da će imati potrebu za zapošljavanjem

STRUČNA SPREMA

- 9% NK, NSS, PKV
- 62% KV, VKV
- 16% SSS
- 13% VŠS, VSS

DJELATNOSTI

- 43% Prerađivačka industrija
- 22% Trgovina
- 7% Informacije i komunikacije
- 7% Građevinarstvo

NAČIN RJEŠAVANJA VIŠKA ZAPOSLENIH (%)

61,82%

Otkaz ugovora
o radu

12,73%

Raspored na drugo
radno mjesto kod
istog poslodavca

7,27%

Skraćivanje radnog
vremena

7,27%

Saradnja sa kantonal-
nim službama za
zapošljavanje

OBUKA ZA NEZAPOSLENE OSOBE

31%

23%

17%

21%

Poslodavaca na nivou FBiH
je spremno ponuditi obuku
za nezaposlene

- je spremno ponuditi naknadu nezaposlenim osobama tokom obuke u iznosu **100-200KM**
- je spremno ponuditi naknadu nezaposlenim osobama tokom obuke u iznosu **200-300KM**
- je spremno ponuditi naknadu nezaposlenim osobama tokom obuke u iznosu do **100KM**

9. OSNOVNI PODACI IZ ISTRAŽIVANJA

- Istraživanje kretanja na tržištu rada (anketiranje poslodavaca) u Federaciji BiH kao redovnu aktivnost proveli su Federalni zavod za zapošljavanje i kantonalne službe za zapošljavanje u periodu 11.01.2021.-29.01.2021. godine;
- Ispitivanjem potreba poslodavaca obuhvaćena su 1.232 poslodavaca registrovana u Federaciji BiH sa pet i više zaposlenih (199 više u odnosu na prošlu godinu), od kojih je 639 ili 52 % anketiranih poslodavaca procijenilo - iskazalo potrebu za zapošljavanjem 4.560 radnika u 2021. godini, što je za 168 radnika manje u odnosu na prošlogodišnje istraživanje;
- Najviše su anketirane firme koje posluju više od 20 godina (42%), a među anketiranim poslodavcima je i 4% onih koji posluju kraće od tri (3) godine;
- Poslodavci iz uzorka u momentu anketiranja zapošljavali su 75.100 radnika, ili 14,4% od ukupno zaposlenih u Federaciji BiH u decembru 2020. godine –po spolu 54% muškaraca i 46% žena, a značajna većina radnika (70,40%) je imala zaključen ugovor o radu na neodređeno vrijeme. Od ukupnog broja zaposlenih kod anketiranih poslodavaca 1.852 radnika ili 2,4% su stariji od 60 godina;
- Najveći broj anketiranih poslodavaca su društva sa ograničenom odgovornošću (80%), a slijede obrti (11%);
- Evidentan je pad obima poslovanja kod većine ispitanih poslodavaca u 2020. godini (43%), kao i pad finansijskih efekata (43%). Rast obima poslovanja je imalo tek 26% anketiranih poslodavaca, a rast finansijskih efekata poslovanja svega 24% poslodavaca što je u odnosu na prošlu godinu smanjenje za više od 35%. Rast plate u 2020. godini bilježi 24% poslodavaca, uglavnom do 10%;
- U 2020. godini kod anketiranih poslodavaca bilježi se negativan rezultat između zaposlenih i radnika kojima je prekinut radni odnos. Novozaposlenih je 4.076 (40%), a radni odnos je prekinut sa 6.058 osoba (60%). Saznanje da su radnici kojima je prekinut radni odnos napustili Bosnu i Hercegovinu navelo je 129 ili 10% anketiranih poslodavaca, a 126 ili također 10% poslodavaca je istaklo da su vratili u radni odnos radnike nakon prethodnog otpuštanja;
- U vezi sa reakcijom na krizu uzrokovanu pandemijom COVID-19, poslodavci su uglavnom primjenjivali skraćivanje radnog vremena (21%). Za uvođenje rada u smjenama opredijelilo se 16% poslodavaca, a 15% poslodavaca nije poduzimao nikakve mjere, a 1% poslodavaca će potpuno prekinuti s radom;
- Nezadovoljstvo kvalitetom kvalifikacije, stručnog znanja i vještinama radnika prilikom anketiranja iskazala su 182 poslodavca ili 15% anketiranih;
- Poslodavci su najveće nezadovoljstvo iskazali nedostatkom praktičnog rada u toku obrazovanja (31%), a 23% poslodavaca smatra da stečene kvalifikacije radnika ne odgovaraju potrebama poslodavaca. Ovo sugerije da su neophodne aktivnosti javnih službi za zapošljavanje kojima će se sufinansirati stručno osposobljavanje, usavršavanje i obuka, ali i da je potrebna bliža saradnja poslovnog sektora i obrazovnih institucija;
- Mjere aktivne politike zapošljavanja koristilo je 25% anketiranih poslodavaca kod kojih je na osnovu tih mjera zaposleno 807 osoba. Najviše su koristili mjeru Prilika za sve 2020 (30%), mjeru Služba u saradnji s poslodavcima 2020 (22%), te Prvo radno iskustvo namijenjeno mladim bez radnog iskustva (13%) i Zapošljavanje žena 2020 (9%). Generalna ocjena zadovoljstva mjerama je 4,53, što se može smatrati prilično dobrom ocjenom;
- Prilikom anketiranja, 301 poslodavac ili 24% se izjasnio da u momentu anketiranja ima nedostatak radnika određenog profila i probleme u zapošljavanju radnika. Kao značajan razlog koji utiče na nedostatak radnika, iz domena društvenih faktora, na skali od 1 do 5, poslodavci najviše ističu visoka izdvajanja za poreze i doprinose i opće ekonomske uslove (prosječna ocjena 3,56). Kada je riječ o faktorima koji se odnose na pojedinca, najveći broj poslodavaca kao razlog nedostatka radnika navodi nedostatak kadra sa traženim zanimanjem (prosječna ocjena 3,94) i kadra sa znanjima i vještinama potrebnim za radno mjesto (prosječna ocjena 3,90), a što ukazuje na kontinuirani hronični problem neusklađenosti ponude i potražnje na tržištu rada. Pored navedenog, kao ograničavajuće faktore koji se odnose na pojedinca, poslodavci ističu: nedostatak potrebnog radnog iskustva (3,77-) i nezainteresiranost pojedinaca za rad na konkretnom radnom mjestu (3,27);
- U vezi kandidata za radna mjesta, poslodavci su najveće nezadovoljstvo iskazali nedostatkom tehničkih-stručnih zna-

nja i vještina, te nedostatak samoinicijativnosti i kreativnosti kandidata za radna mjesta. Također, poslodavci ističu i nezadovoljstvo zbog nedostatka informatičkih, organizacijskih, analitičkih i vještina planiranja kod kandidata za radna mjesta;

- Od ukupno 1.232 anketirana poslodavca, 639 (52%) su procijenili - iskazali potrebu za zapošljavanjem 4.560 radnika u 2021. godini, od čega procjenjuje da će se 66% odnositi na novootvorena a 34% na upražnjena radna mjesta;
- Većina poslodavaca procjenjuje da će u 2021. godini imati rast obima poslovanja (57%) kao i rast finansijskih efekata (56%), a rast plate prognozira 43% poslodavaca uglavnom do 10%;
- Najveća iskazana potreba za zapošljavanjem novih radnika u 2021. godini, u odnosu na ukupan broj traženih radnika u Federaciji BiH, iskazana je u Kantonu Sarajevo (13%), Tuzlanskom (9%) i Zeničko-dobojskom kantonu (8%);
- Najveće potrebe za novim zapošljavanjem iskazane su za zanimanjima u prerađivačkoj industriji (43%), djelatnosti trgovine (22%) i djelatnosti Informacije i komunikacije (7%);
- Prema stručnoj spremi, anketirani poslodavci su iskazali najveće potrebe za radnicima sa srednjom stručnom spremom III stepena (KV i VKV radnicima), i to 62%. Slijedi po tražnja za radnicima srednje stručne spreme IV stepena (SSS) – 16%, te za radnicima visoke stručne spreme (VSS) – 13%;
- Prema iskazanim potrebama poslodavaca u okviru ovog istraživanja najtraženija zanimanja III i IV stepena u 2021. godinu su: prodavač, šivač, vozač, bravar, varilac, obuçar, zaštitar, tesar, mesar, *call centar* operater, slastičar;
- Prema iskazanim potrebama poslodavaca u okviru ovog istraživanja najtraženija zanimanja visoke stručne spreme su: IT stručnjaci, mašinski inženjer; građevinski inženjer, inženjer elektrotehnike, ekonomista, arhitekt, grafički dizajner, magistar farmacije, komercijalist, veterinar;
- Vezano za spremnost poslodavaca da u 2021. godini zaposle nezaposlenu osobu iz neke od teže zapošljivih kategorija, uz mogućnost izbora više kategorija, najveći broj je iskazao spremnost za zapošljavanje mladih bez radnog iskustva (22%), zatim žena (20%), starijih od 40 godina (17%), demobilisanih boraca i nekvalificiranih radnika (po 9%) i

osoba s invaliditetom (6%);

- Potrebe za dodatnim osposobljavanjem radnika u skladu sa svojim planovima uvođenja promjena u tehnologiji i organizaciji rada navelo je 411 poslodavaca, tj. 33% anketiranih. Većina poslodavaca je navela potrebe za dodatnom obukom radnika na konkretnim poslovima u okviru radnog mjesta (45%). Veliki broj poslodavaca naveo je potrebe za dokvalifikacijom i prekvalifikacijom (17%), a potom slijedi potreba za IT vještinama – rad na računaru (16%);
- U kontekstu mogućnosti organizovanja praktične nastave, 433 poslodavca ili 35% od ukupno anketiranih poslodavaca ima mogućnost i spremno je primiti učenike i studente na praktičnu nastavu, s tim da je 22% spremno izdvojiti naknadu do 100 KM, 29% od 100 do 200 KM, 19% od 200 do 300 KM i 9% naknadu veću od 300 KM, i to najvećim dijelom za sljedeća zanimanja: ekonomista, konobar, kuhar, prodavač, automehaničar, bravar, šivač, administrativni radnik, vozač, veterinar, armirač, ekonomski tehničar i blagajnik. 21% poslodavaca nije spremno izdvojiti sredstva za naknadu učenicima na praksi;
- U kontekstu mogućnosti organizovanja obuke nezaposlenih osoba, 243 poslodavca ili 20% anketiranih poslodavaca ima mogućnost i spremno je osigurati uslove za obuku nezaposlenih osoba, s tim da je 17% spremno izdvojiti naknadu do 100 KM, 31% od 100 do 200 KM, 23% od 200 do 300 KM i 17% naknadu veću od 300 KM, i to najvećim dijelom za sljedeća zanimanja: ekonomista, konobar, kuhar, prodavač, automehaničar, mehatroničar – CNS operater, informatičar, elektroinstalater, frizer, stolar, šivač, bravar, administrativni radnik;
- Uz mogućnost navođenja više opcija, anketirani poslodavci ističu da nove zaposlenike najčešće traže putem ličnih kontakata (36%), dok na drugom mjestu navode usluge javnih službi za zapošljavanje u vidu posredovanja u zapošljavanju (20%), zatim oglašavanje u medijima (12%), te po 9% korištenjem društvenih mreža i vlastite baze podataka;
- U kontekstu saradnje sa kantonalnim službama za zapošljavanje, poslodavci najviše ističu da saradnju ostvaruju u okviru učešća u realizaciji programa sufinansiranja zapošljavanja (35%), zatim kroz informisanje o ponudi radne snage (20%), te oglašavanje slobodnih radnih mjesta (19%) i posredovanje u zapošljavanju (16%).

OSNOVNA ZAPAŽANJA I PREPORUKE

10. OSNOVNA ZAPAZANJA I PREPORUKE

- Rezultati prezentirani u ovom izvještaju prikupljeni su u januaru 2021. godine, te se trebaju i posmatrati u kontekstu ukupnog društvenog stanja i posljedica uzrokovanih pandemijom COVID-19;
- Nakon proglašenja pandemije od strane Svjetske zdravstvene organizacije, u cilju sprečavanja širenja virusa i ozbiljnih zdravstvenih posljedica po stanovništvo, Vlada Federacije BiH je donijela Odluku o proglašenju stanja nesreće uzrokovane pojavom koronavirusa (COVID-19) na području Federacije BiH (V broj: 408/2020 od 18.03.2020. godine), a Federalni štab Civilne zaštite izdao je niz naredbi među kojima je i mjera kojom je, između ostalog, ograničeno kretanje ljudi, a određenim djelatnostima naložena obustava rada;
- Ugostiteljstvo i hotelijerstvo je djelatnost koja je prva osjetila posljedice još u februaru 2020. godine, s obzirom na manji broj turista i otkazana noćenja desetina hiljada gostiju iz zemalja koje su teže pogođene pandemijom, ali i drugih zemalja gdje su uvedene mjere zaštite od pandemije. Osim sektora ugostiteljstva i hotelijerstva u ranoj fazi s krizom se suočavaju poslodavci iz prerađivačke industrije (naročito izvoznici, proizvođači namještaja, automobilskih dijelova, tekstilna industrija), sektora transporta, ali i mali privrednici i mikro preduzeća, tj. zanatlije;
- U skladu sa zakonskom obavezom, javne službe za zapošljavanje su tokom 2020. godine prioritarno morale osigurati sredstava za materijalnu i socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba (novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti), u cilju ublažavanja posljedica pandemije korona virusa na tržištu rada, te su u 2020. godini, zbog povećanja broja korisnika novčane naknade (za 35% na godišnjem nivou) privremeno obustavile realizaciju mjera aktivne politike zapošljavanja;
- Nakon zakonom utvrđenih prioriteta, potrebno je realizirati mjere sufinansiranja zapošljavanja i obuke (radi sprečavanja dugotrajne nezaposlenosti, očuvanja i unapređenja radnih sposobnosti nezaposlenih osoba). Također, potrebno je razmotriti realizaciju mjera kojom bi se u ranoj fazi obuhvatili korisnici novčane naknade radi njihovog bržeg povrata na tržište rada, te nastaviti s podrškom kroz sufinansiranje samozapošljavanja ali i obuke uz rad za konkretna radna mjesta u skladu s potrebama poslodavaca;
- Na osnovu iskazanih potreba poslodavaca u okviru ovog istraživanja (kako sa aspekta potražnje za radnicima određenih zanimanja tako i sa aspekta traženih znanja i vještina) inicirati od službi za zapošljavanje intenzivniji kontakt s poslodavcima u cilju promptnog djelovanja i efikasnog posredovanja u zapošljavanju radnika sa zanimanjima za koje su poslodavci iskazali potrebu. U skladu s iskazanim potrebama prilagođavati mjere aktivne politike zapošljavanja, posebno mjeru fokusiranu na obuku uz rad na radnom mjestu u situacijama kada radnika s traženim zanimanjem nema na evidenciji nezaposlenih osoba;
- Na bazi iskazane spremnosti poslodavaca organizovanjem praktične nastave za učenike i studente, na lokalnom nivou inicirati pokretanje lokalnih partnerstava za zapošljavanje i jačanje dijaloga između službi za zapošljavanje, poslodavaca i obrazovnih ustanova, na kojima bi se dogovarala rješenja na lokalnom i kantonalnom nivou u vezi upisne politike, nastavnih planova i programa, organizovanja praktične nastave u poslovnim subjektima i druga pitanja vezana za obrazovanje i tržište rada;
- U skladu s navedenim u narednom periodu, u okviru mogućnosti, potrebno je nastaviti s ispitivanjem kretanja i potreba na tržištu rada, sa zadržanim fokusom na poslodavce iz privatnog sektora. Narednim anketiranjem poslodavaca obuhvatiti pitanja vezana za ključne potrebe poslodavaca za održavanje i povećanje zaposlenosti kao i pitanja u vezi sa potrebnim znanjima i vještinama radnika, te koristiti sve raspoložive izvore informacija iz drugih institucija;
- Redovno pratiti trendove kretanja na tržištu rada (potrebe za radnom snagom, otpuštanja radnika, ugrožene djelatnosti i dr.) i osigurati adekvatno softversko rješenje za unos i obradu podataka iz anketiranja;
- Dostaviti rezultate istraživanja federalnoj i kantonalnim vladama, te relevantnim ministarstvima i institucijama i drugim zainteresiranim organizacijama;
- Poboljšavati usluge posredovanja u zapošljavanju u službama za zapošljavanje

(oglašavanje slobodnih radnih mjesta, kontaktiranje poslodavaca, profiliranje, selekcija i odabir kandidata...) i koristiti/poboljšavati tehnološka rješenja u okviru informacijskog sistema za obavljanje ovih aktivnosti i redovno statističko izvještavanje;

- Unaprijediti komunikaciju s poslodavcima

u analiziranju aktuelnih problema s ciljem iznalaženja mogućnosti podrške javnih službi za zapošljavanje, unapređenja saradnje i ublažavanja posljedica pandemije COVID-19;

- Nastaviti s obukama anketara i koordinatora istraživanja tržišta rada u kantonalnim službama za zapošljavanje.

DODATAK IZVJEŠTAJU

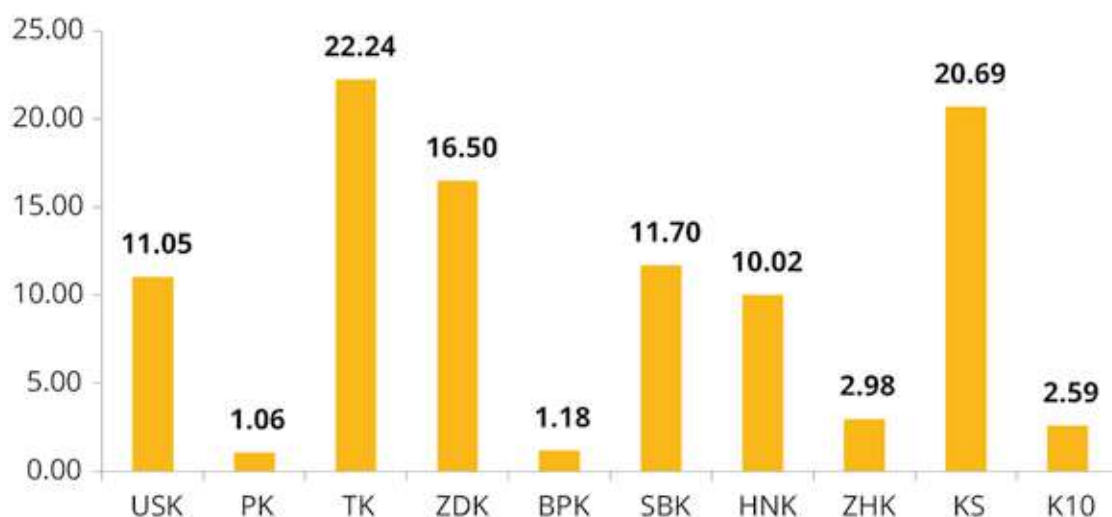

PREGLED BROJA UČENIKA U SREDNJIM ŠKOLAMA U FBiH

% UČENIKA U SREDNJIM ŠKOLAMA PO KANTONIMA

66.980

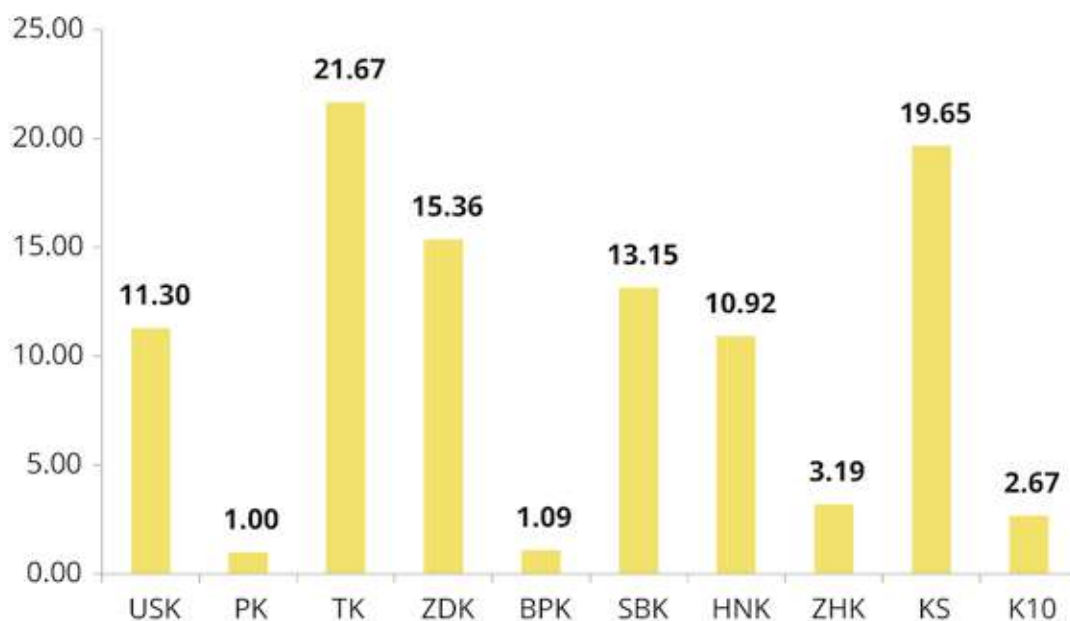
Učenika u srednjim školama u FBiH

% UPISANIH UČENIKA U PRVI RAZRED SREDNJE ŠKOLE PO KANTONIMA

18.595

Učenika upisano u prvi razred
u srednje škole u FBiH

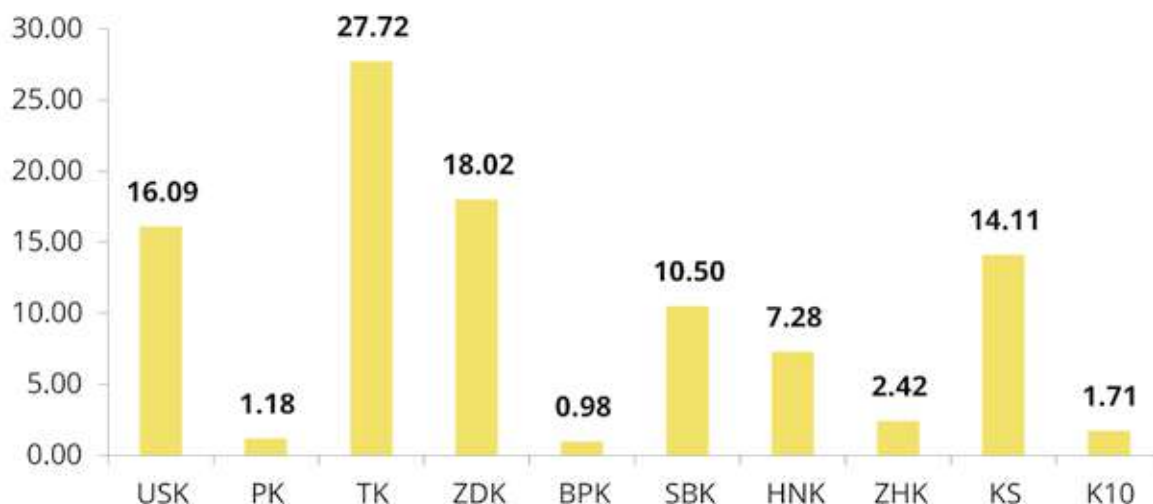

PREGLED BROJA UČENIKA U SREDNjim ŠKOLAMA U FBiH

% UČENIKA U TROGODIŠNjim SREDNjim ŠKOLAMA PO KANTONIMA

13.948

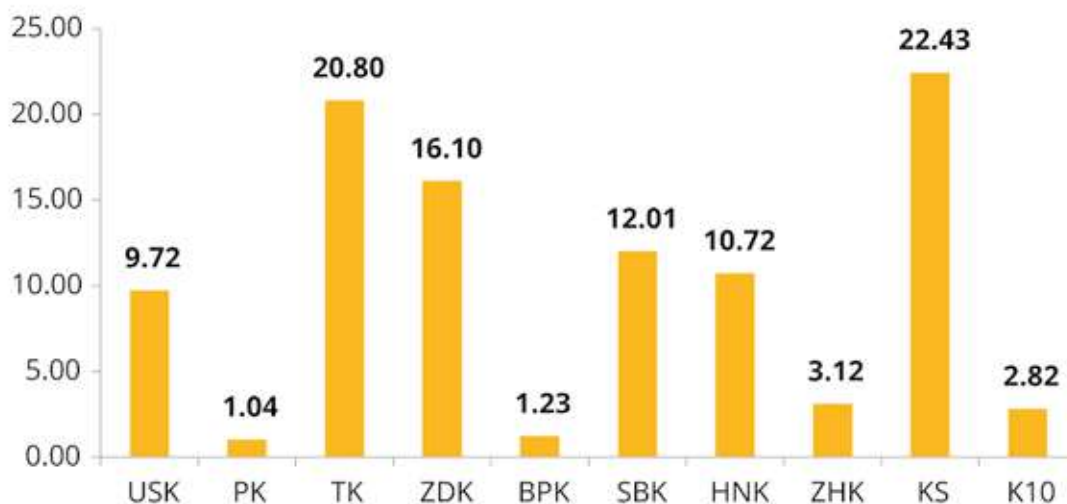
Učenika u trogodišnjim
srednjim školama u FBiH

% UČENIKA U ČETVEROGODIŠNjim SREDNjim ŠKOLAMA PO KANTONIMA

53.019

Učenika u četverogodišnjim
srednjim školama u FBiH

PREGLED BROJA UČENIKA U SREDNJIM ŠKOLAMA U FEDERACIJI BIH U ŠKOLSKOJ 2020/2021. GODINI PO SMJEROVIMA

Kako bi se sagledala šira slika kretanja na tržištu rada, osim prikupljanja informacija kroz anketiranje poslodavaca, prikupljene su i informacije vezane za obrazovni sektor, konkretno srednjoškolsko obrazovanje.

Tokom pripreme istraživanja tržišta rada i anketiranja poslodavaca, Federalni zavod za zapošljavanje je od kantonalnih ministarstva obrazovanja zatražio podatke o srednjim školama, smjerovima koji se izučavaju u navedenim školama, ukupnom broju učenika koji pohađaju navedene smjerove kao i broju učenika na navedenim smjerovima koji su upisani u školskoj 2020/21. godini.

Nakon dostavljanja traženih podataka od kantonalnih ministarstava obrazovanja, Federalni zavod za zapošljavanje je, kao dodatak Izvještaju o istraživanju tržišta rada, pripremio pregled dostavljenih podataka. Prema raspoloživim informacijama, ovo je prvi put da se na jednom mjestu mogu pregledati podaci o srednjim školama, smjerovima i ukupnom broju učenika koji pohađaju navedene smjerove, s izdvojenim brojem upisanih učenika u školskoj 2020/21. godini.

Navedene informacije su od izuzetnog značaja za učenike završnog razreda osnovne škole prilikom odabira zanimanja i upisa u srednje škole, te u širem smislu ukazuju na trendove ponude radne snage na tržištu rada. Ovi podaci se mogu upoređivati sa najbrojnijim zanimanjima na evidencijama službi za zapošljavanje, kao i sa podacima o potražnji za radnicima iskazanoj od poslodavaca.

Upisna politika u dobroj mjeri diktira ponudu radne snage, njen kvalitet i kvantitet, a s druge strane informacije vezane za potražnju radne snage bi trebale da utiču na upisnu politiku, prvenstveno preko pokazatelja o suficitarnim i deficitarnim zanimanjima, potrebnim znanjima i vještinama za određena radna mjesta, te spremnosti poslodavaca da sarađuju na organizovanju praktične nastave, o čemu bi trebalo voditi računa prilikom izrade nastavnih planova i programa i utvrđivanja upisne politike u obrazovne ustanove.

Sinergijskim djelovanjem i kontinuiranim dijalogom obrazovnih ustanova, institucija zaduženih za oblast zapošljavanja i poslodavaca, kako na lokalnom tako i na višem nivou, sigurno se mogu izbjeći neželjeni efekti na tržištu rada i na indirektan način pozitivno uticati na socijalni i radni status stanovnika u smislu poboljšanja zapošljivosti spram realnih i potencijalnih prilika.

Kanton	Grad- općina	Naziv srednje škole	Naziv kvalifikacije / zvanje (smjer)	Nivo kvalifikacije stepen stručne spreme	Broj učenika upisanih u prvi razred na tom smjeru u školskoj 2020/21 god.	Ukupan broj učenika upisanih na tom smjeru u školskoj 2020/21 god.	UKUPNO UPISANO U PRVI RAZRED U ŠKOLI	UKUPNO UČENIKA U ŠKOLI
USK	BIHAĆ	JU Gimnazija Bihać	Maturant gimnazije	IV	110	408	110	408
		JU Medicinska škola Bihać	Medicinski tehničar EU VET	IV			150	674
			Laboratorijsko sanitarni tehničar općeg smjera	IV	150	674		
			Hemijski tehničar općeg smjera	IV				
		JU Mješovita srednja škola Bihać	Ekonomski tehničar - komercijalni smjer EU VET	IV	0	21	60	245
			Ekonomski tehničar-smjer bankarstvo i osiguranje EU VET	IV	20	42		
			Ekonomski tehničar - finansijski smjer EU VET	IV	0	17		
			Turistički tehničar EU VET	IV	19	76		
			Konobar/kuhar	III	0	21		
			Trgovac	III	0	33		
			Kuhar EU VET	III	21	35		
		JU Mašinsko-saobraćajna mješovita srednja škola Bihać	Mašinski tehničar programer CNC mašina	IV	24	88	128	403

				Tehničar drumskog saobraćaja	IV	25	98		
				Plinski i vodoinstalat	III	18	54		
				Automehaničar	III	21	61		
				Vozač motornih vozila	III	21	67		
				CNC operater	III	19	36		
			JU Mješovita elektrotehnička i drvoprerađivačka srednja škola Bihać	Tehničar računarstva EU VET	IV	39	175	83	368
				Tehničar informacijskih tehnologija EU VET	IV	25	47		
				Tehničar elektroenergetike EU VET	IV	0	24		
				Tehničar elektronike EU VET	IV	0	63		
				Elektroinstalater	III	19	59		
			JU Umjetnička škola Bihać	Muzičar općeg smjera	IV	8	28	20	64
				Muzičar solista na instrumentu	IV	7	18		
				Likovni tehničar za primijenjeno slikarstvo	IV	5	18		
BOSANSKA KRUPA		JU Gimnazija Bosanska Krupa		Opći smjer	IV	20	66	20	66
		JU Mješovita srednja škola "Safet Krupić" Bosanska Krupa		Šumarski tehničar	IV	0	36	105	397

			Drvo prerađivački tehničar-dizajner CNC programer EU VET	IV	17	75		
			Mašinski tehničar za kompjutersko proje- ktovanje	IV	21	90		
			Mašinski tehničar programer CNC maši- na	IV	25	77		
			Stolar	III	20	38		
			Instalater centralnog grijanja	III	10	24		
			Plinski i vodoinstalater	III	0	27		
			Zavaraivač	III	12	30		
OPĆINA BOSANSKI PETROVAC	JU Mješovita srednja škola Bosanski Petrovac	Gimnazija		IV	15	72	57	203
			Ekonomski tehničar EU VET	IV	25	41		
			Šumarski tehničar	IV	0	46		
			CNC operater	III	17	31		
			Trgovačka	III	0	13		
BUŽIM	JU Mješovita srednja škola Bužim"	Gimnazija		IV	20	70	20	70
			Mašinski tehničar za kompjutersko proje- ktovanje	IV	25	94	136	354
			Poljoprivredni tehničar	IV	11	35		
			Instalater centralnog grijanja	III	23	23		

			Konfeksionar tekstila-krojač	III	9	26	
			Trgovac EU VET	III	25	65	
			Automehaničar	III	22	45	
			Bravar	III	0	24	
			Plinski i vodoinstalat	III	21	42	
CAZIN	JU Gimnazija Cazin	Opća gimnazija	IV	54	256	54	256
	JU I Srednja škola Cazin	Tehničar računarstva EU VET	IV	25	97	297	833
		Mašinski tehničar za kompjutersko projektovanje	IV	25	93		
		Mašinski tehničar programer CNC mašina	IV	24	98		
		Tehničar drumskog saobraćaja	IV	25	99		
		Konfeksionar tekstila-krojač	III	18	45		
		Vozač motornih vozila	III	23	76		
		Bravar	III	14	53		
		Limar	III	16	16		
		Automehaničar	III	26	52		
		Instalater centralnog grijanja/plinski i vodoinstalat	III	27	27		
		Operater na CNC mašinama EU VET	III	24	24		
		Elektroinstalater	III	24	69		
		Frizer	III	26	84		

		Ju II Srednja škola Cazin	Ekonomski tehničar	IV	25	91	156	592
			Poslovno - pravni tehničar EU VET	IV	23	98		
			Arhitektonski tehničar EU VET	IV	25	69		
			Građevinski tehničar EU VET	IV	0	30		
			Ugostiteljski tehničar EU VET	IV	18	78		
			Turistički tehničar EU VET	IV	19	81		
			Trgovac EU VET	III	16	55		
			Kuhar EU VET	III	19	68		
			Keramičar	III	11	11		
			Zidar-fasader-izolater	III	0	11		
		JU Medresa "Džemaludin Čaušević" Cazin	Vjerska škola	IV	53	219	53	219
KLJUČ		JU MSŠ "Pr. Omer Filipović" Ključ	Gimnazija	IV	15	63	65	241
			Ekonomski tehnička škola	IV	0	49		
			Mašinska tehnička škola	IV	0	50		
			Drvo prerađivački tehničar-dizajner CNC programer EU VET	III	36	56		
			Konobar	III	14	14		
			Tekstilna stručna škola krojač EU VET	III	0	9		

SANSKI MOST	JU Gimnazija Sanski Most	Gimnazija	IV	21	77	21	77
	JU Mješovita srednja škola Sanski Most	Mašinski tehničar programer CNC mašina	IV	25	105	167	635
		Medicinski tehničar	IV	25	134		
		Tehničar elektro-energetike EU VET	IV	0	67		
		Ekonomski tehničar EU VET	IV	21	43		
		Tehničar drumskog saobraćaja	IV	27	55		
		Električar	IV	0	45		
		Konobar EU VET	III	0	10		
		CNC operater	III	0	26		
		Automehaničar	III	26	47		
		Frizer	III	0	47		
		Prodavač	III	20	20		
		Bravar	III	23	36		
	JU srednja poljoprivredna škola	Poljoprivredni tehničar EU VET - fitofarmaceut	IV	8	27	16	78
		Poljoprivredni tehničar	IV	0	16		
		Veterinarski tehničar	IV	8	35		
VELIKA KLADUŠA	JU Gimnazija Velika Kladuša	Opći smjer	IV	38	201	38	201
	JU I srednja škola "Dr. Husein Džanić" Velika Kladuša	Tehničar drumskog saobraćaja	IV	25	95	175	517

			Mašinski tehničar za kompjutersko projekt- ovanje		IV	25	98	
			Vozač motornih vozila		III	25	51	
			Automehaničar		III	25	71	
			Plinski i vodoinstalater		III	25	69	
			Instalater centralnog grijanja		III	25	80	
			Elektroinstalater		III	25	53	
			Bravar		III	0	0	
		JU II srednja škola Velika Kladuša	Ekonomski tehničar		IV	25	93	170 497
			Poslovno pravni tehničar		IV	25	94	
			Prehrambeni tehničar EU VET		III	25	44	
			Poljoprivredni tehničar EU VET		III	0	18	
			Trgovac EU VET		III	25	75	
			Kuhar EU VET		III	25	70	
			Pekar EU VET		III	25	67	
			Voćar- vinogradar-vinar		III	20	36	
USK UKUPNO	2101	7398						
PK	ORAŠJE	Školski centar fra. M Nedića Orašje	Ekonomski tehničar finansijsko računo- vodstveni smjer		IV	24	91	46 136
			Ekonomski tehničar- komercijalni smjer		IV	22	22	
			Poslovno- pravni smjer		IV	0	23	

		Srednja strukovna škola Orašje	Elektrotehničar	IV	25	100	75	311
			Poljoprivredni tehničar	IV	0	62		
			Medicinski tehničar	IV	25	74		
			CNC operater	III	25	50		
			Konobar	III	0	12		
			Kuhar	III	0	13		
ODŽAK		Srednja škola Pere Zečevića Odžak	Tehničar računarstva	IV	25	45	65	266
			Poljoprivredni tehničar	IV	20	37		
			Strojarski tehničar	IV	0	24		
			Ekonomski tehničar kompjuterski smjer	IV	0	21		
			Poslovno - pravni tehničar	IV	0	26		
			Tekstilni tehničar-dizajner odjeće	IV	0	24		
			CNC operater	III	20	20		
			Poslovni tajnik	III	0	20		
			Bravar	III	0	16		
			Cvječar-vrtlar	III	0	12		
			Elektroinstalater	III	0	21		
PK UKUPNO	186	713						
TK	BANOVIĆI	JU Mješovita srednja škola Banovići	Gimnazija	IV	20	81	172	658
			Ekonomski tehničar	IV	25	107		

			Tehničar elektro-energetike	IV		26	97		
			Mašinski tehničar za kopjutersko projektovanje	IV		0	38		
			Mašinski tehničar operater za CNC mašine	IV		20	16		
			Mašinski tehničar	IV		0	0		
			Medicinska sestra tehničar	IV		26	86		
			Rudarski tehničar	IV		0	33		
			Trgovac	III		14	48		
			Elektroinstalater	III		0	7		
			Elektromehaničar	III		22	51		
			Zavarivač	III		19	59		
			Automehaničar	III		0	0		
			Vozač motornih vozila	III		0	12		
			Rukovalac rudarske mehanike površin-skog kopa	III		0	23		
	ČELIĆ	JU Mješovita srednja škola Čelić	Poslovno pravni tehničar	IV		17	64	47	203
			Ekonomski tehničar finansijsko računarski smjer	IV		0	8		
			Medicinska sestra tehničar	IV		0	35		
			Prehrambeni prerađivač	III		7	30		
			Automehaničar	III		10	27		
			Zavarivač	III		13	39		

		Plinski i vodoinstalater	III	0	0	0
		Limar	III	0	0	
		Instalater centralnog grijanja	III	0	0	
DOBOJ ISTOK	JU Mješovita srednja škola Doboj Istok	Gimnazija - opća gimnazija	IV	14	66	333
		Ekonomski tehničar	IV	11	26	
		Tehničar elektro-energetike	IV	25	89	
		Prehrambeni tehničar	IV	0	23	
		Vozač motornog vozila	III	35	93	
		Trgovac	III	11	11	
		Krojač	III	0	25	
GRAČANICA	JU Gimnazija Dr. "Mustafa Kamarić" Gračanica	Opća gimnazija	IV	35	183	252
		IT gimnazija	IV	25	69	
	JU Mješovita srednja škola Gračanica	Mašinski tehničar za kompjutersko projektovanje	IV	25	75	1420
		Mašinski tehničar operater za CNC mašine	IV	28	122	
		Tehničar mehatronike	IV	0	20	
		Tehničar elektro-energetike	IV	25	61	
		Ekonomski tehničar finansijsko - računarskog smjera	IV	19	73	

			Poslovno pravni tehničar	IV	22	56	
			Bankarstvo i osiguranje	IV	0	21	
			Medicinska sestra tehničar	IV	27	98	
			Zubni tehničar	IV	25	78	
			Farmaceutski tehničar	IV	20	85	
			Stomatološka sestra tehničar	IV	0	26	
			Turistički tehničar	IV	0	11	
			Tehničar za bezbjednost drumskog saobraćaja	IV	26	102	
			Građevinski tehničar	IV	25	51	
			Arhitektonski tehničar	IV	0	32	
			Automehaničar	III	26	59	
			Zavarivač	III	24	73	
			Elektromehaničar	III	0	21	
			Električar	III	27	53	
			Frizer-vlasuljar	III	27	85	
			Trgovac	III	16	38	
			Kuhar	III	0	39	
			Vozač motornih vozila	III	20	58	
			Krojač	III	13	35	
			Keramičar-teracer	III	0	25	
			Zidar	III	0	7	
			Autoelektričar	III	0	16	
			Bravar	III	0	0	

GRADA-ČAC		JU Gimnazija "Mustafa Novalić" Gradačac	Gimnazija	IV	49	240	49	240
		JU Srednja škola "Hasan Kikić" Gradačac	Mašinski tehničar za kompjutersko projek- tovanje	IV	0	63	342	1164
			Mašinski tehničar operater za CNC mašine	IV	28	58		
			Medicinska sestra tehničar	IV	25	151		
			Tekstilni tehničar - dizajner odjeće	IV	21	86		
			Poljoprivredni tehničar	IV	24	30		
			Prehrambeni tehničar	IV	0	62		
			Arhitektonski tehničar	IV	31	55		
			Građevinski tehničar	IV	0	24		
			Ekonomski tehničar	IV	30	79		
			Tehničar računarstva	IV	25	67		
			Tehničar elektro- energetike	IV	24	67		
			Metalostrugar	III	13	49		
			Automehaničar	III	18	69		
			Bravar	III	9	19		
			Vozač motornih vozila	III	14	28		
			Autolimar	III	0	6		
			Krojač	III	23	60		
			Voćar- vinogradar	III	26	58		
			Prerađivač mlijeka	III	0	10		

		Električar	III	14	45	
		Kuhar	III	0	33	
		Autoelektričar	III	17	45	
		Pekar	III	0	0	
		Cvječar	III	0	0	
	JU Mješovita srednja škola Kalesija	Gimnazija	IV	0	15	613
		Mašinski tehničar operater za CNC mašine	IV	16	68	
		Mašinski tehničar za kompjutersko projektiranje	IV	15	43	
		Veterinarski tehničar	IV	19	52	
		Ekonomski tehničar	IV	18	45	
		Medicinska sestra tehničar	IV	32	126	
		Automehaničar	III	18	52	
		Instalater centralnog grijanja	III	11	43	
		Frizer vlasuljar	III	24	74	
		Zavarivač	III	14	58	
		Trgovac	III	10	37	
		Pekar	III	0	0	
	KLADANJ	JU Mješovita srednja škola "Musa Ćazim Ćatić" Kladanj	IV	7	60	185
		Opća gimnazija	IV	8	42	
		Ekonomski tehničar	IV	0	0	
		Šumarski tehničar	III	7	30	
		Zavarivač				

			Automehaničar	III	7	18		
			Frizer	III	9	35		
LUKAVAC	JU Mješovita srednja škola Lukavac	Opća gimnazija	IV	13	68	74	371	
		Medicinska sestra tehničar	IV	61	303			
	JU Mješovita srednja ekonomsko-hemijaska škola Lukavac	Ekonomski tehničar finansijsko-računovdsveni	IV	0	5	64	288	
		Ekonomski tehničar poslovne informatike	IV	18	53			
		Hemijski tehničar u farmaceutskoj proizvodnji	IV	11	71			
		Poslovno pravni tehničar	IV	0	46			
		Frizer	III	23	73			
		Trgovac	III	4	10			
		Poslovni sekretar	III	8	30			
	JU Mješovita srednja elektro-mašinska škola Lukavac	Mašinski tehničar za kompjutersko projektovanje	IV	0	23	125	415	
		Mašinski tehničar operater za CNC mašine	IV	23	69			
		Tehničar drumskog saobraćaja	IV	16	70			
		Tehničar računarstva	IV	25	63			
		Tehničar elektro-energetike	IV	0	23			

			Zavarivač	III	15	59	
			Vozač motornih vozila	III	17	52	
			Automehaničar	III	12	12	
			Električar	III	17	44	
SAPNA	JU Mješovita srednja škola Sapna		Opća gimnazija	IV	0	0	199
			Mašinski tehničar za kompjutersko projektovanje	IV	12	70	
			Poljoprivredni tehničar	IV	0	0	
			Ekonomski tehničar finansijsko računovodstveni smjer	IV	21	84	
			Instalater centralnog grijanja	III	7	22	
			Zavarivač	III	6	14	
			Keramičar- teracer	III	0	9	
SREBRENİK	JU Mješovita srednja škola Srebrenik		Opća gimnazija	IV	20	79	1005
			Mašinski tehničar za kompjutersko projektiranje	IV	23	90	
			Mašinski tehničar operator za CNC mašine	IV	22	81	
			Poljoprivredni tehničar	IV	0	0	
			Ekonomski tehničar finansijsko računarski smjer	IV	16	72	

			Jezička gimnazija	IV	0	16	
			Matematičko-informatička gimnazija	IV	0	28	
			Gimnazija informacionih tehnologija	IV	42	111	
		JU Gimnazija "Ismet Mujezinović" Tuzla	Opća gimnazija	IV	35	145	315
			Pedagoška gimnazija	IV	0	11	
			Jezička gimnazija	IV	11	46	
			Zdravstvena gimnazija	IV	32	113	
		JU KŠC "Sveti Franjo" Opća gimnazija	Opća gimnazija	IV	28	135	135
		JU Behram begova medresa Tuzla	Vjerska škola	IV	128	510	510
		JU Srednja ekonomsko-trgovinska škola Tuzla	Ekonomski tehničar finansijsko-računarski smjer	IV	23	57	243
			Ekonomski tehničar komercijalni smjer	IV	10	38	
			Ekonomski tehničar bankarstvo i osiguranje	IV	9	25	
			Poslovno pravni tehničar	IV	12	65	
			Carinski tehničar	IV	11	58	
			Ekonomski tehničar poslovna informatika	IV	0	0	
			Trgovac	III	0	0	

JU Srednja medicinska škola Tuzla	Medicinska sestra tehničar	IV	146	602	317	1179
	Medicinska sestra	IV	29	121		
	Farmaceutski tehničar	IV	27	114		
	Fizioterapeutske tehničar	IV	30	119		
	Pedijatrijska sestra	IV	29	86		
	Akušersko gineko-loška sestra-tehničar	IV	27	50		
	Stomatološka sestra-tehničar	IV	29	87		
Ju Srednja muzička škola "Č.M."	Muzičar općeg smjera	IV	16	45	39	109
	Muzičar	IV	23	64		
JU Mješovita srednja elektrotehnička škola Tuzla	Tehničar računarstva	IV	108	338	273	827
	Tehničar elektronike EU VET	IV	25	78		
	Tehničar elektro-energetike	IV	44	113		
	Tehničar mehatronike	IV	48	154		
	Elektroničar tele-komunikacija	III	0	13		
	Autoelektričar	III	27	72		
	Električar	III	21	59		

JU Mješovita srednja građevinsko-geodetska škola Tuzla	Arhitektonski tehničar		IV	25	88	96	303
		Građevinski tehničar	IV	17	42		
		Geodetski tehničar	IV	18	45		
		Slikarski dizajner	IV	5	24		
		Grafički dizajner	IV	20	58		
		Keramičar teracer	III	8	19		
		Zidar-fasader-izolater	III	3	12		
JU Mješovita hemijska srednja škola Tuzla		Izolater ovojnice objekta	III	0	15		
	Hemijski tehničar mikrobiolog		IV	15	38	67	303
		Hemijski tehničar nutricionista	IV	0	25		
	Hemijski tehničar u farmaceutskoj industriji		IV	34	148		
		Grafički tehničar web dizajner	IV	18	92		
	Mašinski tehničar za kompjutersko projektovanje		IV	21	59	106	381
		Mašinski tehničar operater za CNC mašine	IV	21	116		
	Mašinski tehničar automatike i robotike		IV	0	16		
		Automehaničar dijagnostičar	III	21	60		

	Zavarivač	III	22	67	
	Automehaničar	III	0	0	
	Instalater centralnog grijanja	III	21	63	
	Plinski i vodoinstalater	III	0	0	
JU Mješovita srednja rudarska škola Tuzla	Geološki tehničar	IV	0	3	34
	Rudarski tehničar	IV	0	11	
	Rukovalac rudarske mehanike površinskog kopa	IV	11	20	
JU Mješovita srednja saobraćajna škola Tuzla	Tehničar drumskog saobraćaja	IV	35	145	476
	Tehničar PTT saobraćaja	IV	14	57	
	Tehničar za bezbjednost drumskog saobraćaja	IV	36	152	
	Vozač motornih vozila	III	20	77	
	Automehatroničar	III	12	45	
JU Mješovita srednja škola Tuzla	Veterinarski tehničar	IV	16	56	325
	Tekstilni tehničar	IV	0	0	
	Kozmetički tehničar	IV	25	93	
	Frizer vlasuljar	III	54	150	
	Obučar	III	0	0	
	Krojač	III	0	26	

	JU Turističko ugostiteljska škola Tuzla	Turistički tehničar	IV	8	41	45	157
		Konobar	III	0	0		
		Poslastičar	III	0	0		
		Kuhar	III	37	116		
ŽIVINICE	JU Gimnazija Živinice	Opća gimnazija	IV	60	291	60	291
		IT gimnazija	IV	0	0		
	JU Mješovita Srednja škola Živinice	Tehničar elektro- energetike	IV	51	165	358	1231
		Mašinski tehničar za kompjutersko projekt- ovanje	IV	30	114		
		Tehničar za obra- du drveta na CNC mašinama	IV	0	0		
		Poljoprivrdni tehničar	IV	16	66		
		Šumarski tehničar	IV	15	28		
		Medicinska sestra tehničar	IV	85	343		
		Farmaceutski tehničar	IV	0	0		
		Električar	III	26	81		
		Automehaničar	III	28	77		
		Elektrotehničar	III	0	25		
		Zavarivač	III	25	76		
		Instalater centralnog grijanja	III	0	0		
		Stolar	III	19	44		
		Tapetar	III	28	70		

		Voćar- vinogradar-vinar		III	0	14	
				III	10	26	
			Frizer	III	25	102	
		PU Richmond Park Inter- national Secondary Schol	Opća gimnazija	IV	33	103	103
TK UKUPNO	4029	14895					
ZDK	BREZA	Gimnazija "Muhsin Rizvić"	Gimnazija	IV	35	133	133
		MŠŠ "Meh- medalija Mak Dizdar"	Elektrotehničar elektronike	IV	22	132	353
			Rudarski tehničar	IV	13	72	
			Ekonomski tehničar	IV	22	84	
			Bravar	III	0	0	
			Elektroenergetičar	III	7	7	
			Plinski vodoinstalater	III	0	0	
			Elektromehaničar	III	7	7	
			Frizer - vlasuljar	III	14	51	
	ZENICA	Prva gimnazija Zenica	Gimnazija	IV	78	400	400
		Druga gim- nazija u Zenici	Gimnazija	IV	96	361	361
		KŠC "Sveti Pavao" opća gimnazija	Gimnazija	IV	32	87	87
		Srednja muzička škola u Zenici	Muzičar općeg smjera	IV	2	7	68
			Muzičar violinist	IV	0	7	

			Muzičar violončelist	IV	0	0	0
			Muzičar kontrabasist	IV	0	0	0
			Muzičar klarinetist	IV	0	3	3
			Muzičar flautist	IV	3	12	12
			Muzičar fagotist	IV	0	0	0
			Muzičar trubač	IV	0	3	3
			Muzičar klavirist	IV	2	4	4
			Muzičar gitarist	IV	2	5	5
			Muzičar harmonikaš	IV	4	12	12
			Muzič saksofonist	IV	0	0	0
			Muzičar solo pjevač	IV	3	12	12
			Muzičar timpanist	IV	2	3	3
		Ekonomski škola Zenica	Ekonomski tehničar	IV	22	94	362
			Bankarski tehničar	IV	18	78	78
			Finansijski tehničar	IV	19	67	67
			Komercijalist	IV	18	60	60
			Hotelsko turistički tehničar	IV	17	80	80
		Medicinska škola Zenica	Medicinska sestra tehničar	IV	110	132	680
			Zubni tehničar	IV	22	110	110
		Tehnička škola Zenica	Elektrotehničar energetike	IV	0	24	510
			Elektroračunarski tehničar automatike	IV	23	90	90
			Arhitektonski tehničar	IV	22	88	88
			Tehničar drumskog saobraćaja	IV	22	93	93
			Metalurški tehničar	IV	22	43	43

				Elektrotehničar elektronike	IV	22	65		
				Mašinski tehničar za kompjutersko upravljanje mašinama	IV	22	66		
				Geodetski tehničar	IV	0	41		
			Srednja mješovita škola "Mladost"	Tehničar za mehatroniku	IV	17	72	173	647
				Tekstilni tehničar konfeksionar	IV	12	76		
				Građevinski tehničar	IV	12	66		
				Vozač motornih vozila	III	44	137		
				Keramičar-teracer	III	0	21		
				Armirač-betonirac	III	0	0		
				Monter suhe gradnje	III	0	19		
				Zidar-fasader-izolater	III	0	0		
				Elektroinstalater	III	11	35		
				Elektroničar komunikacija	III	11	21		
				Frizer-vlasuljar	III	44	131		
				Konfeksionar tekstila-krojač	III	22	58		
				Elektroničar mehaničar	III	0	11		
				Elektromehaničar	III	0	0		
				Elektroenergetičar	III	0	0		
			Mješovita srednja industrijska škola	Mašinski tehničar energetika	IV	20	55	129	400

	Hemijski tehničar općeg smjera	IV	10	28	
	Rudarski tehničar	IV	0	24	
	Geološki tehničar	IV	11	11	
	Automehaničar	III	11	35	
	Autoelektričar	III	11	27	
	Autolimar	III	0	0	
	Zavarivač	III	22	65	
	Instalater centralnog grijanja	III	0	19	
	Plinski i voloinstalater	III	11	32	
	Bravar	III	11	42	
	Topilac	III	0	0	
	Hemijski laborant	III	0	11	
	Geobušač	III	0	0	
	Rukovalac građevinskih i pre-tovarnih mašina	III	11	18	
	Rudar u podzemnoj eksploataciji	III	0	0	
	Operater na CNC mašinama	III	11	22	
	Rukovalac rudarske mehanizacije površinskog kopa	III	0	11	
Mješovita srednja škola	Poljoprivredni tehničar(mod NPP)	IV	11	38	370
	Prehrambeni tehničar (mod NPP)	IV	6	33	
	Veterinarski tehničar (mod NPP)	IV	18	58	

	Ekološki tehničar (mod NPP)	IV	0	11	
	Poslovno-pravni tehničar (mod NPP)	IV	13	80	
	Ugostiteljski tehničar (mod NPP)	IV	6	28	
	Šumarski tehničar (mod NPP)	IV	0	8	
	Kuhar (modularni NPP)	III	20	61	
	Konobar (modularni NPP)	III	0	0	
	Mesar (modularni NPP)	III	5	5	
	Poslastičar (modularni NPP)	III	7	23	
	Pekar (modularni NPP)	III	0	0	
	Trgovac (modularni NPP)	III	7	25	
Srednja škola za stručno obrazovanje i radno ospo- sobljavanje	PK svječar				
		III	0	9	22
				5	
	PK autolakirer	III	0	4	
	Bravar	III	0	4	
	PK konfeksionar tekstila krojač	III	5	5	
	KV konfeksionar tekstila krojač	IV	0	0	
	KV bravar	IV	0	0	

KAKANJ	Gimnazija "Muhsin Rizvić"	Gimnazija	IV	57	290	57	290
	STŠ "Kemal Kapetanović"	Ekonomski tehničar	IV	22	123	110	440
		Bankarski tehničar	IV	0	22		
		Elektrotehničar elektronike	IV	44	114		
		Mašinski tehničar	IV	22	90		
		Tehničar drumskog saobraćaja	IV	22	91		
	Mješovita srednja škola	Rudarski tehničar	IV	9	60	163	527
		Građevinski tehničar	IV	11	33		
		Poslovno pravni tehničar mod NPP	IV	22	86		
		Vozač motornih vozila	III	22	60		
		Zavarivač	III	22	66		
		Bravar	III	12	42		
		Elektroenergetičar	III	22	64		
		Prodavač	III	10	23		
		Kuhar	III	11	23		
		Frizer (mod NPP)	III	22	70		
MAGLAJ	Gimnazija "Edhem Mulabdić"	Gimnazija	IV	43	152	43	152
	Mješovita srednja škola	Ekonomski tehničar	IV	15	49	148	464
		Hemijski tehničar općeg smjera	IV	17	54		
		Elektrotehničar energetike	IV	22	97		

			Tehničar drumskog saobraćaja	IV	22	46	
			Mašinski tehničar	IV	20	43	
			Elektroenergetičar	III	0	15	
			Elektromehaničar	III	0	24	
			Prodavač	III	11	11	
			Zavarivač	III	11	37	
			Bravar	III	11	30	
			Konfektionar teksti- la-krojač	III	7	23	
			Frizer-vlasuljar PK	III	11	25	
			Knjigovezac	III	1	1	
			Metalostrugar		0	0	
			Prizvođač celuloze i papira	III	0	9	
OLOVO	MSŠ "Musa Čazim Čatić"	Gimnazija		IV	19	104	269
		Ekonomski tehničar	IV	5	97		
		Fizioterapeutski tehničar	IV	22	65		
		Kuhar	III	0	0		
		Konobar	III	0	0		
		Prodavač	III	3	3		
TEŠANJ	Gimnazija "Musa Čazim Čatić"	Gimnazija	IV	65	266	65	266
	Srednja tehnič- ka škola	Mašinski tehničar za kompjutersko uprav- ljanje mašinama	IV	22	22	154	602
		Elektrotehničar energetike	IV	22	84		
		Ekonomski tehničar	IV	22	100		

	Medicinska sestra tehničar	IV	44	162	
	Farmaceutski tehničar	IV	22	92	
	Građevinski tehničar	IV	22	79	
	Labaratorijski tehničar	IV	0	0	
	Mašinski tehničar	IV	0	63	
Mješovita srednja škola	Elektro tehničar računarstva(mod NPP)	IV	22	100	911
	Poslovno pravni tehničar	IV	22	91	
	Tehničar za meha- troniku	IV	0	77	
	Tekstilni tehničar	IV	22	44	
	Tehničar drumskog saobraćaja	IV	22	47	
	Poljoprivredni tehni- čar fitofarmaceut	IV	22	0	
	Tehničar za obradu drveta	IV	0	18	
	Poljoprivredni tehničar	IV	0	18	
	Prehrambeni tehničar	IV	0	44	
	Veterinarski tehničar	IV	0	21	
	Fizioterapeutski tehničar	IV	0	30	
	Ugostiteljski tehničar	IV	0	18	
	Krojač	III	0	16	
	Kuhar	III	0	39	
	Obradivač metala	III	21	63	
	Operator na CNC mašinama	III	22	71	
	Automehaničar	III	22	43	

Zavarivač			III	0	22
		Frizer	III	22	45
		Trgovac	III	20	20
		Obučar	III	7	7
		Krojač	III	11	11
		Stolar	III	22	22
		Vozač motornih vozila	III	0	21
		Električar	III	0	23
		Mehaničar	III	0	0
VAREŠ	MSŠ "Nord-bat-2"	Gimnazija	IV	17	50
				44	127
		Komercijalista	IV	0	0
		Fizioterapeutske tehničar	IV	21	38
		Tehničar PTT sa- obračaja	IV	0	7
		Vozač motornih vozila	III	6	32
VISOKO	Gimnazija Visoko	Gimnazija	IV	60	314
				60	314
	MSŠ "Hazim Šabanović"	Ekonomski tehničar	IV	22	111
				241	870
		Elektrotehničar računarske tehnike i automatike	IV	44	187
		Mašinski tehničar	IV	0	49
		Tehničar drumskog saobraćaja	IV	22	48
		Tekstilni tehničar	IV	19	63
		Građevinski tehničar	IV	20	40
		Hotelsko turistički tehničar	IV	21	69

		Poljoprivredni tehničar	IV	18	39
		Prodavač	III	0	71
		Frizer	III	22	23
		Bravar	III	8	34
		Zavarivač	III	10	42
		Elektromehaničar	III	11	17
		Elektroinstalater	III	7	58
		Automehaničar	III	17	19
		Autoelektričar	III	0	0
		Tesar-parketar	III	0	0
		Zidar-fasader-izolater	III	0	0
		Konfeksionar tekstila	III	0	0
		Kuhar	III	0	0
	Medresa "Osman ef. Redžović"	Svršenik medrese	IV	76	230
	Franjevačka klasična gimnazija	Klasična gimnazija	IV	16	132
ZAVIDOVIĆ	Gimnazija "Rizah Odžević"	Gimnazija	IV	21	172
	Srednja tehnička škola	Tehničar finalne obrade drveta	IV	0	84
		Ekonomski tehničar	IV	20	79
		Elektrotehničar računarske tehnike i automatike	IV	21	87
		Arhitektonski tehničar	IV	21	53

Mješovita srednja škola	Mašinski tehničar za komputersko upra- vljanje mašinama	IV	0	46	
	Šumarski tehničar	IV	11	11	
	Poljoprivredni tehničar	IV	11	58	
	Građevinski tehničar	IV	0	17	
	Tehničar drumskog saobraćaja	IV	11	74	166
	Fizioterapeutske tehničar	IV	22	72	541
	Tehničar za meha- troniku	IV	11	23	
	Prodavač	III	11	33	
	Automehaničar	III	12	33	
	Vozač motornih vozila	III	11	42	
	Zavarivač	III	22	65	
	Elektroinstalater	III	11	34	
	Konfektionar tekstila- krojač	III	11	35	
	Frizer vlasuljar	III	22	62	
	Stolar	III	11	24	
ZDK UKUPNO	Autoelektričar	III	11	23	
	Rukovalac građevinskih i pre- tovarnih mašina	III	0	11	
	Kuhar	III	0	10	
					11051

BPK	GORAŽDE	JU Srednja tehnička škola "Hasib Hadžović" Goražde	Mašinski tehničar CNC tehnologije	IV	24	54	72	303
			Mašinski tehničar za kompjutersko upra- vljanje mašinama (CNC)	IV	0	24		
			Hemijski tehničar-opći smjer	IV	0	20		
			Hemijski tehničar, biotehnoški smjer	IV	0	25		
			Hemijsko tehnološki tehničar	IV	0	18		
			Elektrotehničar energetike	IV	0	13		
			Elektrotehničar informatike i raču- narstva	IV	0	50		
			Građevinski tehničar	IV	0	37		
			Tehničar drumskog saobraćaja	IV	0	14		
			Tehničar PTT saobraćaja	IV	24	24		
			Medicinska sestra tehničar	IV	24	24		
		JU Mješovita srednja škola "Enver Pozderović" Goražde	Prerađivač plastike	IV	42	139	66	290
			Poslovno pravni tehničar	IV	24	95		

			Fizioterapeutski tehničar	IV	20	20	298
	Srednja stru- kovna škola Jajce		CNC-operater	III	18	26	105
			Bravar	III	20	49	
			Tehničar za računar- stvo	IV	19	58	
			Tehničar za meha- troniku	IV	0	25	
			Kuhar	III	13	27	
			Konobar	III	0	10	
			Hotelijersko-turistički tehničar	IV	17	52	
			Građevinski tehničar visokogradnja	IV	18	51	
NOVA BILA	Srednja škola Travnik		Ekonomist	IV	8	25	89
			Kuhar	III	0	5	
			Medicinska sestra/ tehničar	IV	40	124	
			Farmaceutski tehničar	IV	15	50	
			Zdravstveno labara- torijski tehničar	IV	9	9	
			Fizioterapeutski tehničar	IV	17	62	
KISELJAK	Srednja škola Ivan Goran Kovačić		Opća gimnazija	IV	10	44	81
			Jezična gimnazija	IV	3	19	
			Športska gimnazija	IV	5	5	
			Ekonomist	IV	39	90	

		Komercijalist	IV	8	47	
		Dizajner odjeće	IV	3	16	
		Administrativni tajnik	IV	13	42	
	Srednja škola Fojnica	Medicinska sestra / tehničar	IV	32	150	307
		Farmaceutski tehničar	IV	8	52	
		Fizioterapeutski tehničar	IV	6	17	
		Dentalni asistent	IV	0	10	
		Hotelijsko-turistički tehničar	IV	0	37	
		Kuhar	III	10	19	
		Frizer	III	9	22	
VITEZ	Srednja škola Vitez	Opća gimnazija	IV	29	122	297
		Ekonomist	IV	18	75	
		Tehničar za vozila i vozna sredstva	IV	0	13	
		Računalni tehničar	IV	17	17	
		Prehrambeni tehničar	IV	5	5	
		Kuhar	III	6	21	
		Instalater grijanja i klimatizacije	III	0	25	
		Automehaničar	III	0	9	
		Automehaničar ili instalater grijanja i klimatizacije	III	10	10	
	Mješovita srednja škola Vitez	Opća gimnazija	IV	0	15	165
		Elektrotehničar računarstva i informatike	IV	15	33	

				Tehničar drumskog saobraćaja	IV	11	31		
				Frizer/vlasuljar	III	11	41		
				Vozač motornih vozila	III	18	45		
	KREŠEVO	Srednja škola Kreševo		Tehničar za računarstvo	IV	0	38	0	154
				Tehničar cestovnog prometa	IV	0	25		
				Tehničar za vozila i vozna sredstva	IV	0	12		
				Kemijski tehničar	IV	0	5		
				Elektroinstalater	III	0	14		
				Automehaničar	III	0	24		
				CNC operater	III	0	26		
				Rukovatelj samohodnim građevinskim strojem	III	0	10		
	NOVI TRAVNIK	Srednja škola Novi Travnik		Opća gimnazija	IV	16	39	78	326
				Tehničar za računarstvo	IV	22	166		
				Elektrotehničar	IV	9	9		
				Automehaničar	IV	0	10		
				Kozmetički tehničar	IV	0	15		
				Tehničar cestovnog prometa	IV	31	87		
		Srednja škola Jakova Gotovca		Teorijski smjer	IV	1	16	11	54
				Glasovničar	IV	0	6		
				Violinist	IV	2	5		
				Trubač	IV	1	7		

		Harmonikaš	IV	5	11	
		Gitarist	IV	2	7	
		Solo pjevač	IV	0	2	
	Mješovita srednja škola Novi Travnik	Mašinski tehničar konstruktor na računaru	IV	6	6	212
		Mašinski tehničar za kompjutersko upravljanje mašinama (CNC)	IV	6	13	
		Tehničar drumskog saobraćaja	IV	15	42	
		Prodavač	III	8	20	
		Operater na CNC mašinama	III	9	45	
		Zavarivač/bravar	III	15	39	
		Vozač motornog vozila	III	19	47	
BUSOVAČA	Srednja škola Busovača	Opća gimnazija	IV	16	48	211
		Prirodoslovna gimnazija	IV	0	4	
		Tehničar cestovnog prometa	IV	26	56	
		Tehničar za vozila i vozna sredstva	IV	0	6	
		Istalater grijanja i klimatizacije	III	0	0	
		Automehaničar	III	9	15	
		Hotelijersko-turistički tehničar	IV	0	2	
		Ugostiteljski tehničar kuharstva	IV	11	24	

		Kuhar	III	0	11	
		Frizer	III	21	45	
	Mješovita srednja škola Busovača	Mašinski tehničar konstruktor na računaru	IV	14	34	214
		Mašinski tehničar za kompjutersko upravljanje mašinama	IV	7	27	
		Ekonomski tehničar	IV	10	41	
		Bankarski tehničar	IV	6	27	
		Poljoprivredni tehničar	IV	6	39	
		Automehaničar	III	4	17	
		Zavarivač/bravar	III	11	29	
TRAVNIK	Katolički školski centar Petar Barbarić	Opća gimnazija	IV	36	131	131
	Mješovita srednja tehnička škola Travnik	Zavarivač-mašin bravar	III	0	26	517
		Mašinski tehničar-konstruktor na računaru	IV	0	10	
		Zavarivač, automehaničar	III	19	19	
		Zavarivač	III	21	48	
		Operator na CNC mašinama	III	26	54	
		Zavarivač elektromehaničar	III	0	16	
		Autoelektričar, elektromehaničar	III	21	21	

				Elektrotehničar računarstva i informatike	IV	24	149		
				Elektrotehničar elektronike	IV	0	19		
				Elektrotehničar informacijskih tehnologija	IV	46	98		
				Tekstilni tehničar konfeksionar	IV	20	20		
				Tekstilni tehničar konstruktor modelar	IV	0	19		
				Građevinski tehničar	IV	18	18		
	Mješovita srednja ekonomsko-ugostiteljska škola Travnik			Ekonomski tehničar-komercijalni tehničar	IV	13	47	93	238
				Poslovno-informatički tehničar	IV	13	28		
				Hotelsko turistički tehničar	IV	17	13		
				Frizer/vlasuljar	III	36	66		
				Prodavač	III	14	84		
	Elči Ibrahim-pašina medresa			Svršenik medrese	IV	116	447	116	447
	Mješovita Srednja škola Travnik			Opća gimnazija	IV	39	159	263	798
				Filološka gimnazija	IV	16	58		
				IT gimnazija matematičko informatička gimnazija	IV	21	48		
				Labaratorijski tehničar	IV	32	32		

			Zubni tehničar	IV	30	30	
			Medicinska sestra / tehničar	IV	125	471	
GORNJI VAKUF - USKOPLJE	Srednja škola Uskoplje		Opća gimnazija	IV	23	120	311
			Elektrotehničar	IV	20	65	
			Tehničar za računar- stvo	IV	13	13	
			Tehničar za meha- troniku	IV	0	16	
			Medicinska sestra/ tehničar	IV	18	79	
			Elektroinstalater	III	0	18	
	Mješovita Srednja škola Gornji Vakuf		Opća gimnazija	IV	13	52	282
			Mašinski tehničar za kompjutersko uprav- ljanje mašinama	IV	25	74	
			Elektrotehničar računar- stva i informatike	IV	18	73	
			Medicinska sestra/ tehničar	IV	21	21	
			Frizer/vlasuljar	III	25	49	
			Automehaničar	III	0	8	
			Zavarivač	III	0	5	
BUGOJNO	Srednja Tehnička škola Bugojno		Mašinski tehničar konstruktor na računaru	IV	0	16	318

					IV	18	43		
				Mašinski tehničar programer na CNC mašinama					
				Elektrotehničar računar- stva i informatike	IV	34	98		
				Elektrotehničar računarske tehnike i automatike	IV	9	34		
				Ekonomski tehničar, građevinski tehničar	IV	0	9		
				Ekonomski tehničar	IV	0	30		
				Građevinski tehničar	IV	0	19		
				Mašinski tehničar konstruktor na računaru, elektro- tehničar računarske tehnike i automatike	IV	0	12		
				Elektrotehničar računar- stva i informatike, ekonomski tehničar	IV	0	23		
				Elektrotehničar ener- getike obnovljivih izvora energije i elektronike, građe- vinski tehničar	III	0	15		
				Elektrotehničar ener- getike obnovljivih izvora energije i elektronike , elektro- tehničar računarske tehnike i automatike	III	19	19		

		Srednja Strukovna škola Bugojno	Tehničar drumskog saobraćaja	IV	48	174	127	375
			Vozač motornih vozila	III	27	65		
			Plinski i vodoinstalater	III	4	14		
			Operater na CNC mašini	III	5	17		
			Automehaničar	III	13	30		
			Elektroinstalater	III	7	20		
			Elektromehaničar	III	8	25		
			Prodavač	III	15	30		
		Mješovita Srednja škola Bugojno	Opća gimnazija	IV	64	207	158	522
			Medicinska sestra/tehničar	IV	94	315		
FOJNICA		Srednja mješovita škola Zijah Dizdarević	Opća gimnazija	IV	0	13	207	603
			IT gimnazija	IV	22	43		
			Medicinska sestra/tehničar	IV	71	249		
			Fizioterapeutske tehničar	IV	36	146		
			Farmaceutski tehničar		30	56		
			Elektrotehničar računarske tehnologije i automatike	IV	23	45		
			Tehničar finalne obrade drveta	IV	16	28		
			Stolar	III	0	9		
			Automehaničar	III	9	14		

DONJI VAKUF	Mješovita srednja škola Donji Vakuf	Opća gimnazija	IV	12	46	78	188
		Mašinski tehničar konstruktor na računaru	IV	14	41		
		Elektrotehničar IT	IV	19	19		
		Zavarivač, plinski i vodoinstalatser i instalater centralnog grijanja ,auto-mehaničar,operater na CNC mašinama	III	17	44		
		Kuhar	III	16	38		
SBK UKUPNO	2445	7834					
HNK	GRAD MOSTAR	Gimnazija Mostar	IV	42	186	42	186
		Gimnazija fra. Grge Martića	IV	82	292	95	342
		Jezični program	IV	13	50		
		Ekonomist	IV	19	78	31	129
		Ekonomist-poslovna informatika	IV	12	12		
		Komercijalist	IV	0	22		
		Upravni referent	IV	0	17		
		Elektrotehničar	IV	18	61	75	241

				Tehničar za elektrotehniku	IV	16	52	
				Tehničar za računarstvo	IV	34	115	
				Elektroničar	III	3	6	
				Elektromehaničar	III	4	7	
				Građevinski tehničar visokogradnja	IV	16	62	263
	Srednja građevinska škola Jurja Dalmatinca							
				Računalni tehničar u graditeljstvu	IV	8	34	
				Tehničar geodezije i geoinformatike	IV	10	30	
				Dizajner unutarnje arhitekture	IV	34	133	
				Monter suhe gradnje	III	0	4	
	Srednja medicinska škola Sestara milosrdnica			Medicinska sestra tehničar	IV	40	181	407
				Fizioterapeutski tehničar	IV		46	
				Zdravstveno laboratorijski tehničar	IV		22	
				Farmaceutski tehničar	IV	21	40	
				Medicinski kozmetičar	IV		16	
				Stomatološka sestra tehničar	IV		10	
				Zubotehničar	IV	25	25	
				Frizer	III	30	67	

				Matematičko-infor- matička gimnazija	IV	14	94		
				Jezičko- prevodilačka gimnazija	IV	9	9		
		JU Srednja Ekonomska i turistička škola		Ekonomsko infor- matički tehničar	IV	14	24	44	161
				Ekonomski tehničar	IV	13	48		
				Hotelsko turistički tehničar	IV	9	49		
				Konobar	III	0	9		
				Kuhar	III	8	31		
		Srednja medicinska škola		Medicinska sestra tehničar	IV	40	160	80	358
				Farmaceutski tehničar	IV	0	64		
				Stomatološka sestra	IV	0	21		
				Zubni tehničar	IV	20	20		
				Laboratorijski tehničar	IV	20	43		
				Medicinski tehničar EU VET 3	IV	0	26		
				Fizioterapeutski tehničar	IV	0	24		
		JU Srednja mašinsko - saobraćajna škola		Mašinski tehničar za kompjutersko konstruisanje	IV	18	40	81	265
				Mašinski tehničar programer na CNC mašinama	IV	18	57		
				Tehničar za robotiku	IV	0	11		
				Tehničar drumskog saobraćaja	IV	18	68		

				Automehaničar	III	6	22		
				Operater na CNC mašinama	III	3	15		
				Vozač motornih vozila	III	18	40		
				Rukovalac građevinskih i pre-tovarnih mašina	III	0	12		
			Karađoz-begova medresa	SSS	IV	242	61	242	61
			JU Srednja elektro-tehnička škola Mostar	Elektro tehničar informacijskih tehnologija	IV	59	228	98	340
				Elektro tehničar računarske tehnike i automatike	IV	25	81		
				Tehničar telekomunikacija	IV	0	17		
				Elektromonter mreža i postrojenja	III	14	14		
			JU Srednja građevinska škola Mostar	Arhitektonski tehničar	IV	16	54	49	213
				Građevinsko informatički tehničar	IV	16	66		
				Tehničar dizajner enterijera	IV	17	81		
				Keramičar	III	0	12		
			JU Srednja tekstilna i poljoprivredna škola	Kozmetički tehničar	IV	12	12	27	67
				Frizer	III	12	12		

		Frizer-vlasuljar	III	0	34	
		PKV cvječar-vrtlar	III	3	3	
		PKV krojač	III	0	3	
		KV krojač	III	0	3	
ČAPLJINA	Srednja škola Čapljina	Opća gimnazija	IV	18	76	87
						330
		Tehničar za elektro-energetiku	IV	0	51	
		Računalni tehničar u strojarstvu	IV	24	36	
		Hotelijsko-turistički tehničar	IV	0	27	
		Ekonomist	IV	15	39	
		Poljoprivredni tehničar-opći smjer	IV	0	6	
		Poljoprivredni tehničar-fitofarmaceut	IV	0	13	
		Automehaničar	III	5	5	
		CNC operater	III	9	9	
		Elektromehaničar	III	0	10	
		Kuhar	III	16	54	
		Konobar	III	0	4	
STOLAC	Srednja škola Stolac	Opća gimnazija	IV	14	59	60
						204
		Ekonomist	IV	8	35	
		Računalni tehničar u strojarstvu	IV	13	36	
		Kuhar	III	6	10	
		Ekonomist	III	9	35	
		Elektrotehničar	III	10	24	
		Kuhar	III	0	5	

			Opća gimnazija	IV	13	63	30	109
			Ekonomski tehničar	IV	6	35		
			Hotelsko-turistički tehničar	IV	11	11		
PROZOR	Srednja škola Prozor		CNC operater	III	0	10	78	266
			Bravar	III	0	8		
			Vodoinstalatater	III	20	29		
			Ekonomist	IV	5	23		
			Prodavač	III	0	5		
			Kuhar	III	10	18		
			Hotelijersko turistički tehničar	IV	15	79		
			Frizer	III	0	4		
			Opća gimnazija	IV	28	90		
ČITLUK	Srednja škola dr.fra. Slavka Barbarića u Čitluku		Opća gimnazija	IV	60	209	192	559
			Ekonomist	IV	14	59		
			Poslovna informatika	IV	42	66		
			Hotelijersko turistički tehničar	IV	27	105		
			Kuhar	III	32	74		
			Konobar	III	11	19		
			Prodavač	III	0	9		
			Automehaničar	III	0	7		
			Vodoinstalatater	III	6	11		
JABLANICA	Srednja škola Jablanica		Opća gimnazija	IV	9	63	46	215
			Hotelsko turistički tehničar	IV	8	46		

		Teorijski smjer		IV	6	20	
HNK UKUPNO			Instrumentalni smjer	IV	9	32	
ZHK	2030 ŠIROKI BRIJEG	6711 Srednja strukovna škola	Tehničar za meha- troniku	IV	27	27	184
			546				
			Elektrotehničar	IV	0	65	
			Računalni tehničar za strojarstvo	IV	24	97	
			Farmaceutski tehničar	IV	31	48	
			Ekonomist	IV	31	92	
			Komercijalist	IV	0	64	
			Tehničar za logistiku i špediciju	IV	0	22	
			Tehničar cestovnog prometa	IV	28	28	
			Elektroinstalater	III	0	10	
			Automehaničar	III	19	19	
			CNC operator	III	0	14	
			Kuhar	III	0	21	
			Konobar	III	22	22	
			Frizer	III	0	15	
			Pomoćni prodavač	II	2	2	
LJUBUŠKI		Srednja strukovna škola Ruđera Boškovića Ljubuški	Ekonomist				
				IV	10	58	151
			Ekonomski tehničar	IV	23	92	
			Tehničar za meha- troniku	IV	31	101	
			Agroturizam	IV	22	89	

			Medicinski tehničar	IV	30	144	
			Stolar	III	10	26	
			Kuhar/konobar	III	25	59	
			Pomoćni prodavač	III	0	1	
GRUDE	Srednja škola Antuna Branka Šimića		Ekonomski tehničar	IV	27	92	396
			Komercijalni tehničar	IV	0	15	
			Građevinski tehničar	IV	14	57	
			Geodetski tehničar	IV	14	14	
			Medicinske sestre	IV	34	135	
			Farmaceutski tehničar	IV	18	57	
			Kuhar/konobar	III	9	26	
POSUŠJE	Srednja strukovna škola Posušje		Ekonomist	IV	39	125	482
			Računalni tehničar u strojarstvu	IV	10	88	
			Elektrotehničar	IV	20	20	
			Medicinska sestra - tehničar	IV	30	97	
			PT tehničar	IV	0	25	
			CNC operater	III	30	89	
			Kuhar	III	12	29	
			Frizer	III	0	6	
			Pomoćni prodavač	II	2	3	
ZHK UKUPNO	594	1994					
KS	SARAJEVO	Prva gimnazija	Gimnazija	IV	118	450	497
			Područje informaci- onih tehnologija	IV	24	47	

			Gimnazija	IV	64	343	158	575
	Druga gimnazija		Gimnazija	IV	57	161		
			Gimnazija-IB middle Year Program	IV				
			Dvojezično područje (b/h/s i njemački)	IV	13	25		
			Područje informacionih tehnologija	IV	24	46		
	Treća gimnazija		Gimnazija	IV	116	439	142	553
			Područje informacionih tehnologija	IV	26	114		
	Četvrta gimnazija		Gimnazija	IV	45	191	85	310
			Područje informacionih tehnologija	IV	40	119		
	Peta gimnazija		Gimnazija	IV	43	183	111	442
			Gimnazija-sportsko usmjerenje	IV	45	166		
			Područje informacionih tehnologija	IV	23	93		
	Gimnazija Dobrinja		Gimnazija	IV	47	236	47	236
	Prva bošnjačka gimnazija		Gimnazija Curriculum A	IV	67	275	111	460
			Gimnazija po NPIP Cambridge međunarodnom centru	IV	44	185		
	Katolički školski centar- Opća realna gimnazija		Gimnazija	IV	60	222	60	222
	Gimnazija Obala		Gimnazija	IV	74	234	135	494

			Dvojezično područje (b/h/s i njemački)	IV	21	87		
			Dvojezično područje (b/h/s i francuski)	IV	17	51		
			Područje informacionih tehnologija	IV	23	122		
		Srednja muzička škola	Muzičar općeg smjera	IV	16	54	36	133
			Baletski igrač igračica	IV	3	7		
			Muzičar solista	IV	17	72		
		Srednja škola primijenjenih umjetnosti	Likovni grafičar za reklamnu grafiku	IV	9	33	49	164
			Likovni tehničar za likovno grafičku opremu i ilustraciju knjige	IV	8	28		
			Likovni tehničar za oblikovanje u metalu	IV	8	22		
			Likovni tehničar za primijenjeno slikarstvo	IV	8	30		
			Likovni tehničar za primijenjeno vajarstvo	IV	8	22		
			Likovni tehničar za tekstilni dizajn	IV	8	29		
		Srednja medicinska škola Jezero	Akušersko ginekološka sestra tehničar	IV	23	92	140	575
			Psiho-gerijatrijska sestra tehničar	IV	48	198		
			Fizioterapeutske tehničar	IV	45	191		
			Pedijatrijska sestra tehničar	IV	24	94		

	Srednja medicinska škola Jezero	Medicinska sestra tehničar	IV	64	286	133	556
		Farmaceutsko-kozmetičarski tehničar	IV	24	107		
		Laboratorijski tehničar	IV	24	94		
		Sanitarno-ekološki tehničar	IV	21	69		
	Srednja zubotehnička škola	Zubni tehničar	IV	68	300	91	395
		Stomatološka sestra	IV	23	95		
	Katolički školski centar- Srednja medicinska škola	Medicinska sestra tehničar	IV	30	123	60	235
		Fizioterapeutske tehničar	IV	30	112		
	Srednja ekonomska škola	Ekonomski tehničar	IV	115	474	139	543
		Bankarski tehničar	IV	24	69		
	Elektrotehnička škola za energetiku	Elektrotehničar energetike	IV	92	358	141	490
		Elektroinstalater	III	23	57		
		Elektromehaničar	III	12	42		
		Elektroenergetičar	III	14	33		
	Srednja elektrotehnička škola	Elektrotehničar računarstva i informatike	IV	48	195	143	572

				Elektrotehničar elektronike i auto- matike	IV	47	187			
				Elektrotehničar telekomunikacija	IV	48	190			
	Srednja mašinska tehnička škola			Mašinski tehničar konstruktor na računaru	IV	33	177	60	296	
				Mašinski tehničar za kompjutersko upra- vljanje mašinama CNC	IV	27	119			
	Srednja škola za saobraćaj i komunikacije			Tehničar PTT sao- braćaja. Jedinstveno zvanje sa izbornim područjem - poštan- ska tehnologija komu- nikacijske tehnologije	IV	20	92	178	582	
				Tehničar drumskog saobraćaja - opći - unutarjni transport	IV	20	91			
				Automehaničar	IV	35	104			
				Autoelektričar	IV	25	81			
				Vozač motornih vozila	IV	23	51			
				Autolimar	IV	12	31			
				Autolakirer	IV	10	33			
				Rukovalac građevinskih i pretovarnih mašina	IV	33	99			
	Srednja škola metalskih zanimanja			Mašinski tehničar, izborno područje informatika i računarstvo	IV	4	28	103	311	
				Mašinski tehničar-i zborna područje zrakoplov i motor	IV	1	30			
				Tehničar mehatronike	IV	7	45			

				Plinski i vodoinstalat	III		11	30		
				Automehaničar	III		12	26		
				Instalater centralnog grijanja	III		12	39		
				Operator na CNC alatnim mašinama za obradu skidanjem strugotina	III		21	44		
				Zlatar draguljar	III		12	24		
				Optičar	III		13	25		
				Zavarivač	III		10	20		
			Željeznički školski centar	Elektrotehničar elektronike i automatike	IV		8	32	67	229
				Tehničar za logistiku i špediciju	IV		4	25		
				Tehničar željezničkog saobraćaja	IV		0	12		
				Elektroničar telekomunikacija	III		11	36		
				Elektroenergetičar	III		12	31		
				Zavarivač	III		5	21		
				Mehaničar hidraulike i pneumatike	III		9	26		
				Saobraćajno transportni operater	III		11	39		
				Mehaničar šinskih vozila	III		7	7		
		Srednja građevinska geodetska škola		Arhitektonski tehničar	IV		23	133	117	414
				Građevinski tehničar	IV		23	82		

			Geodetski tehničar-geometar	IV	46	133		
			Keramičar- podopolagač	III	12	32		
			Moler-farbar	III	13	34		
		Srednja tehnička škola grafičkih tehnologija dizajna i multi- medije	Grafički tehničar	IV	91	381	91	381
		Srednja škola za okoliš i drvni dizajn	Tehničar za obradu drveta - programer na CNC mašinama	IV	24	91	104	377
			Ekološki tehničar	IV	18	79		
			Šumarski tehničar	IV	6	48		
			Tehničar hortikulture	IV	7	17		
			Rasadničar	III	12	40		
			Lugar	III	13	30		
			Stolar	III	12	39		
			Tapetar-dekorater	III	12	33		
		Srednja škola poljoprivre- de, prehrane, veterine i uslužnih djelatnosti	Prehrambeni tehničar	IV	24	87	198	648
			Veterinarski tehničar	IV	22	84		
			Nutricionist tehničar	IV	20	86		
			Kozmetičarski tehničar	IV	23	93		
			Voćar- vinogradar-vinar	III	11	32		
			Mljekar	III	8	29		
			Cvjećar-vrtlar	III	24	49		
			Mesar	III	12	34		

			Operator na CNC alatnim mašinama za obradu skidanjem struganjem	III	8	21	189	658
	Srednjoškolski centar Hadžići		Gimnazija - opća gimnazija	IV	14	82		
			Mašinski tehničar-konstruktor na računaru	IV	17	78		
			Arhitektonski tehničar	IV	18	75		
			Turistički tehničar	IV	23	73		
			Automehaničar	III	12	50		
			Plinski i vodoinstalater	III	12	25		
			Bravar	III	18	53		
			Stolar	III	10	21		
			Moler	III	11	22		
			Kuhar	III	13	40		
			Konfektionar tekstila	III	15	55		
			Keramičar-podopolagač	III	0	24		
			Frizer	III	26	60		
	Srednjoškolski centar "Nedžad Ibrišimović" Ilijaš		Gimnazija-opća gimnazija	IV	23	76	113	427
			Gimnazija-područje informacionih tehnologija	IV	24	93		
			Mašinski tehničar konstruktor na računaru	IV	17	92		
			Operator na CNC mašinama	III	12	37		

			Autolimar / automehaničar	III	0	16		
			Zavarivač/bravar	III	13	27		
			Prodavač	III	0	21		
			Frizer	III	12	46		
			Kozmetičar		12	19		
		Gazi-Husrev- begova medresa	Mualim/a	IV	118	488	118	488
		Škola za sred- nje stručno obrazovanje i radno ospo- sobljavanje	Pomoćni cvječar, de- korater, moler, kuhar, konobar, knjigovezac, reklamni grafičar	III	27	85	27	85
		Centar za slijepu i slabo- vidnu djecu i omladinu	Fizioterapeutski tehničar	III	3	12	8	28
			Poslovni tajnik	III	5	12		
			Telefonist	III	0	4		
		Centar za slušnu i govor- nu rehabili- taciju	Tekstilni tehničar modelar-konstruktor, mašinski tehni- čar, grafički tehničar	IV	3	9	12	14
			Mašinski tehničar, grafički tehničar, krojač, pekar, kuhar, limar, bravar, autolimar	III	9	5		
		PU Gimnazija "Richmond Park College" Sarajevo	Gimnazija	IV	19	101	19	101

PU Među- narodna gimnazija "Richmond Park Inter- national Secondary School"	Gimnazija					16	128	16	128
Perzijsko- bosanski koledž sa internatom	Gimnazija	IV	0	12	6	26			
	Gimnazija područje informatičkih tehnologija	IV	6	14					
Privatna inter- nacionalna gimnazija "Bloom"	Gimnazija	IV	5	14	5	14			
Gimnazija Univerziteta Sarajevo School of Science and Technology	Gimnazija	IV	24	116	24	116			
Internacio- nalna gimna- zija SEDEF	Gimnazija	IV	13	52	13	52			
Privatna ustanova Školski Centar Marif Schools of Sarajevo	Gimnazija	IV	7	41	7	41			
KS UKUPNO	3653								
K 10	KUPRES	Srednja škola "Kupres"	IV	7	57	24	111		

			Komercijalist	IV	17	17		
			Šumarski tehničar	IV	0	17		
			Ekonomski tehničar	IV	0	20		
LIVNO	Srednja strukovna škola Silvije S. Kranjčević		Elektrotehnički smjerovi	IV	8	25	148	570
			Strojarski smjerovi	IV	8	21		
			Ugostiteljsko turistički smjerovi		16	58		
			Elektrotehnički	IV	41	158		
			Strojarski	IV	23	76		
			Ugostiteljsko turistički smjerovi	IV	21	80		
			Medicinski	IV	31	144		
			Poljoprivredno prehrambeni	IV	0	8		
DRVAR	Srednja škola Drvar		Ekonomsko poslovni informatičar	IV	18	38	31	115
			Ekonomist	IV	0	41		
			Prodavač	III	0	15		
			Bravar	III	0	8		
			Krojač	III	13	13		
TOMISLAV-GRAD	Srednja strukovna škola Tomislavgrad		Fizioterapeutske tehničke	IV	26	26	116	446
			Tehničar za elektro-energetiku	IV	13	34		
			Strojarski tehničar	IV	14	14		

			Kemijski tehničar	IV	21	21	
			Elektromehaničar	III	23	57	
			Bravar	III	8	27	
			Automehaničar	III	11	11	
			Prehrambeni tehničar	III		19	
			Poljoprivredni tehničar	III		17	
			CNC programer	III		26	
			Prodavač	III		28	
			Frizer	III		18	
			Agroturistički tehničar	IV		19	
			Tehničar za mehatroniku	IV		45	
			Medicinska sestra	IV		46	
			Kuhar	IV		17	
			Ekonomist	IV		21	
		Gimnazija Marka Marulića	Opći smjer	IV	70	290	290
LIVNO		Srednja ekonomska škola Livno	Ekonomist-poslovna informatika	IV	3	38	122
			Ekonomski programer	IV	8	23	
			Ekonomist bankarstvo i osiguranje	IV	5	22	
			Komercijalist	IV	8	39	
		Gimnazija Livno	Opći smjer	IV	66	66	0
GLAMOČ		Srednja škola "Tin Ujević"	Opća gimnazija	IV	3	25	82
			Agroturistički tehničar	IV	0	8	

Šumarski tehničar						IV	15	49
K 10 UKUPNO	497	1736						
FBiH UKUPNO	18.595	66.980						

